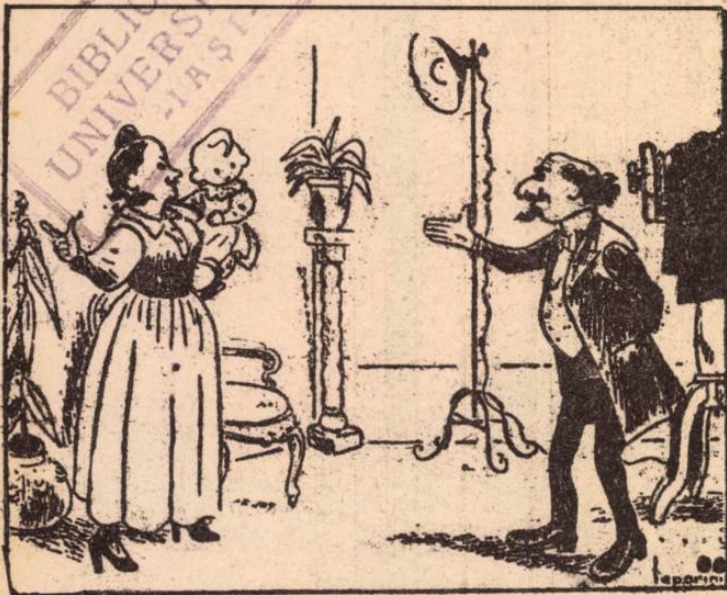

ACTUALITATEA IN CARICATURA

Logică

— Aș vrea să fotografiez pe cei doi gemeni ai mei.
— Dar unde e celălalt?
— L'am lăsat acasă; seamănă așa mult unul cu celălalt!

O PERLA DE STIL

Profesorul de istorie: ...Și în cununa de lauri cu cari i-a încins fruntea marelui Napoleon, Gloria i-a împletit și Piramidele Egiptului...

PEDEAPSA IMPRUDENTĂ

— Dacă încerci să mă mai săruți odată, să știi că strig pe colega mea!
— Nu face una ca asta, domnișoară, nu pot săruta două fete de odată!

FRICA

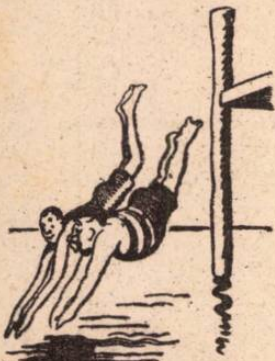
D-na A. — Fratele meu cel mic o să rămână, cu siguranță, holtei. Zice că îi e frică de însurătoare.

D-l B. — Curios lucru! Eu, pe când nu eram încă însurat, nu șitam ce e aia frică!

BIEȚELE SOACRE

Un domn intră în biroul unui comisar de poliție și anunță:
— Domnule comisar, s'a spânzurat soacră-mea!
— Imi închipui că ați tăiat frânghia, întreabă comisarul.
— S'o tai?... Păi trăia încă! răspunde ginerele.

Week-end

— Cum a fost astăzi bursa?

NUANȚA

— Crezi că Suzette are dușmance?
— Nu, dar toate prietenele ei o detestă.

LEAC SIGUR

— Marioara mea e din ce în ce mai nervoasă. Am încercat tot ce se poate, i-am dat tot felul de doctorii... dar nimic nu ajută.
— Dece nu încerci cu trei-patru toalete și cu pălăriile și pantofii corespunzători? Să vezi că se face bine, la sigur.

MENAJUL IDEAL

— Si zici că sunt un menaj fericit.
— Te cred. El e voiajor comercial, iar dânsa o actriță permanent în turnee!

CALICUL

— Cât costă un veston?
— 800 de lei.
— Dar o vestă?
— 400 lei.
— Atunci fă-mi o vestă care să aibă fason de veston.

LA BIUROUL DE CĂSĂTORII

Intrebare. — Nu mi-ați putea arăta o fotografie a duduii cu dota de șase sute de mii de lei?
Răspuns. — Regret! Dela cinci sute de mii de lei în sus, nu arătăm fotografii!

OBICEIU PROST

— Ia ascultă! mârjoaga pe care mi-ai vândut-o ieri, a murit azi dimineață.
— Mă miră; la mine, cât a stat, n'a făcut niciodată așa ceva!

BUNA IDEE

D-ra F. — De câte ori mă logdesc, plantez un pomișor în grădină.
Unul din adoratori. — Bună, deee! În curând o să ai un parc.

TRATAMENT SIGUR

Medicul (ingrijorat). — Cred că e neapărat necesar să întreprinzi o călătorie mai lungă pe mare. Se poate?
Pacientul. — Da, domnule doctor. Sunt căpitan pe un vapor transatlantic.

GOL UMPLUT

— Am căpătat o congestie cerebrală. Care să fie cauza?
— Simplu: natura are tendința să umple toate golurile din corp.

ȘI-A VĂZUT MOARȚEA. CU OCHII

— Bietul George a văzut literalmente cum moare.
— Adevărat?
— Da, avea o oglindă în fața patului.

BUN MUZICANT

— D-ta ești muzicant?
— Da, cânt din vioară.
— Câți ceva din Beethoven?
— Păi v'am spus că din vioară cânt.

MACABRA

Un cârpaciu englez care se angaja în orele libere ca jeluitor la înmormântări se întâlnește într-o zi cu un prieten cărui îi zise:
— Vin'o, mă, să-mi faci un serviciu, pentru o oră. Sunt angajat la înmormântarea bancherului Craswell și trebuia să plâng pentru 5 shillingi. Dar nu pot. Dute tu în locul meu!
— Dar de ce nu poți, Tom?
— Ei, dragul meu, sunt prea bine dispus. Azi dimineață a murit nevastă mea.

MODERN

— Georgică, miroși a tutun.
— Da, am îmbrățișat-o, acum două minute pe mama.

Știe ea...

— Spune-mi, domnișoara, ce ști să mai faci în afară de mașina de scris?
— La o întrebare așa de îndrăzneală, ași putea să nu răspund din prima zi.

E ȘI EXPLICABIL

— Ai citit romanul meu?
— Cum nu. Și cu multă plăcere. Sunt două capitole pe cari nu le-ar fi putut scrie nici Goethe ori Schiller.
— Vai, cum mă măgulești. Și cari sunt ele?
— Capitolele în care vorbești despre radio și cinematograf.

RECTIFICARE

El: Crezi că sărutările nu sunt sănătoase?
Ea: Nu știu. Niciodată n'am fost...
El: ...sărutată?
Ea: Nu, niciodată n'am fost bolnavă.

SCUMPETEA OUALOR

— Cunoașteți istoria oului lui Cristofor Columb?
— Cum nu. A avut noroc ăla că a trăit în secolul XV. Cu prețurile de azi ale ouălor, el n'ar mai fi îndrăznit să facă experiență.

Financieri

— Am o idee minunată....
— Câte luni de închisoare face?

Parisul aclamă pe Cristofor Columb

(Foto-excl. Keystone).

Zilele trecute în «Jardin d'Acclimatation» din Paris, cu ocazia sfârșitului de an școlar, 10.000 mici Parisieni au asistat la o grandioasă reconstituire istorică «Defilarea celor cinci continente». Scena cea mai de succes, pe care o vedeți în fotografia noastră, reprezintă fregata lui Cristofor Columb, purtată de patru pași, și urmată de Columb însuși.

Nouile Prețuri Reduse

ale cărților din EDITURA «EMINESCU» S. A.
București I — Strada Inginer Anghel Saligny, 2 — București I

Cereți
gratuit
Catalogul
complet

10 LEI VOLUMUL

Henri Murger: În noaptea nunții
F. M. Dostoevski: Vrăjitorul . . .
Björnson: Poveste de dragoste
Richopin: Povestire din lumea nouă
M. Lermontov: Bela, roman . . .
N. Gogol: Răzbunarea groaznică
D'Annunzio: Pisica (Nuvele) . . .
Ch. Folley: Fiul lupilor de mare
Maurice Level: Naufragiații vieții
R. Benim: Rivala, roman . . .
V. C. Rondy: Secretul Principesei
Omessa: Misterul Romanovilor
Epinghoven: Tainele Curtii germane
Bekir Aga: Memoriile unui eunuc
René Cazal: Voluptățile războiului
Miguel Zamacois: Accidentul
Honoré de Balzac: Iubita imaginată
André Theuriet: Coleta, roman . . .
Lynkeus: Frivolități . . .
Cady: Mica cerșetoare . . .
P. B. Hașdeu: Sic Cogito . . .

Cărți noi de mare succes

A. Thomas: Catrina-Soldat . . . 60
L. Lewisohn: Israele Încotro? . . . 60
Panait Istrati: Tața Minca . . . 60
Panait Istrati: Nerantsula . . . 40
Klabund: Borgia, romanul unei
familii . . . 50
Remarque: Pe frontul de vest
nimic nou . . . 60
Ernst Glaeser: Contingent '924 . . . 60
Joseph Delmont: Evrei în
lanțuri . . . 60
Torberg: Bacalaureatul elevu-
lui Gerber . . . 100
Emil Ludwig: Napoleon . . . 240
V. Margueritte: Vitele umane
V. Margueritte: Corpul tău îți
apartine . . . 40
I. L. Caragiale: Teatru, vol. I . . . 40
I. L. Caragiale: Teatru, vol. II . . . 40
Mihail Eminescu: Poezii . . . 40
Victor Eftimiu: Cântecul milei . . . 40
Marie-Lise Emilian: 1313 în-
trebări și tot atâtea răspunsuri . . . 40
Musset: Spovedania unui în-
dragostit . . . 40

AVENTURILE DETECTIVULUI ROB. PARKER

55 volume. Fiecare volum LEI 5

BIBLIOTECA „ORIZONTUL”

25 volume Fiecare volum . Lei 5

VOLUMUL LEI 20

Poë: Aventurile lui Gordon Pym . . .
J. Kessel: Nopti Siberiene . . .
Ivan Turgheniev: Un cuib de nobili
Lew Tolstoi: Moartea lui Ivan Ilici
F. M. Dostoevski: O femeie blândă
Emil Zola: Ispășirea, roman . . .
George Ohnet: Prințul fatal . . .
D'Annunzio: Tragedia a 2 fecioare
Jules Mary: Păcatul mamei . . .
Răzbunarea Spaniolei
Georges Meirs: Enigma trenului 13
Mandelstam: Jim Blackwood Jockey
Louis Hemon: Battling Malone . . .
Victor Eftimiu: Kiriachița, roman
C. Cosco: Grădina lui Dumnezeu
I. Greulescu: Cronicile lui Popic . . .

VOLUMUL LEI 25

Sven Heddin: Dela Polul Nord la
Polul Sud. Vol. I—VI . . .

VOLUMUL LEI 30

Claude Farrère: Casa oamenilor vii
Murat: Viața amoroasă a Caterinei
cele Mari
Margueritte: Talionul, roman . . .
Margueritte: Băetana (La Garçonne)
Margueritte: Femeia emancipată
Margueritte: Prostituta, roman . . .
Eftimiu: Elfiona, roman . . .
Gustave Flaubert: Ispitirea Sft.
Antoniu . . .
Baron de Schlicht: Elita Prusacă
L. Wolff: Fiul lui Anibal, roman . . .
Dr. Alfandari: Cartea femeii înșăr-
cinate . . .

AL. MARGHILOMAN

NOTE POLITICE

5 volume mari . . . Lei 1600

15 LEI VOLUMUL

Turgheniev: Eroismul Dragostei
Alex. Pușkin: Fata căpitanului . . .
Guy de Maupassant: Nuvele
Georges Meirs: Pata de sânge
Mihail Eminescu: Geniu pustiu
I. L. Caragiale: Cănuță om sueit
Dr. Frumusanu: Cum să întinerim
Eugen Todle: O iubire . . .
Lia Hârsu: Împărăția de zăpadă . . .

20 LEI MAURICE LEBLANC 20 LEI

Aventurile extraordinare ale lui ARSÈNE LUPIN
Arsène Lupin, Gentleman-Apaș LEI 20
Arsène Lupin, contra lui Her-
lock Holmes . . . 20
Arsène Lupin, Acul scobit . . . 20
Arsène Lupin, 813 . . . 20
Cepul trei crime . . . 20
Dopul de cristal . . . 20
Confidențele lui Arsène Lupin LEI 20
Triunghiul de aur . . . 20
Izbânda lui Arsène Lupin . . . 20
Insula cu treizeci de sicrie . . . 20
Piatra Miraculoasă . . . 20
Colți Tigrlui . . . 20
Secretul omului invizibil . . . 20

Tăiați și păstrați acest anunț

OCLINDA LUMII

16 IULIE 1932

ANUL XI.

No. 29

BIBLIOTECĂ
UNIVERSITĂȚII

20 PAGINI
LEI 5

La țară

OCLINDA LUMII

23 IULIE 1932

ANUL XI.
No 30

BIBLIOTECA
UNIVERSITATII
IASI

Brigitte Helm, femeia
fatală a cinematogra-
fului german

20 PAGINI
LEI 5

PROCESUL DIN HONOLULU

O româncă din insulele Hawaii, condamnată la 20 ani închisoare

Ziarele au anunțat, acum câteva săptămâni, peripețiile dramatice ale procesului d-nei Fortescu, originară din România, și a ginerului său, locotenentul american Thomas Massie, acuzați că au ucis pe un indigen din Honolulu, care ar fi încercat să siluiască și apoi a rănit-o pe d-na Massie, fosta d-ră Fortescu. Procesul, care s'a judecat la Honolulu, a adus un verdict de condamnare pentru cei doi acuzați. Oferim cititorilor noștri, în cele ce urmează, o descriere exactă și amănunțită a agitatei drame judiciare, care s'a desfășurat pe insulele Hawaii, având ca croine două fiice ale țării noastre.

Procesul intentat locotenentului american de marină Thomas H. Massie, care s'a terminat la Honolulu, a creiat o mare senzație, nu numai în Statele-Unite, dar chiar în lumea întreagă. El pune, într'adevăr, în chestiune grave probleme de rasă, probleme încărcate cu forțe vulcanice. E indetelul de cunoscută problema relațiilor dintre Americanii albi și cei de culoare. Pe continent, în America de Nord, dușmănia populară se îndreaptă în general, împotriva negrilor. Insulele Hawaii sunt locuite de o populație amestecată din Canaci, Filipini, Chinezii și Japonezi, cu pielea închisă și cari contrar felului nostru european de a vedea lucrurile, sunt considerați drept «oameni de culoare». Cum acești «oameni de culoare» sunt mult mai numeroși decât «Americanii», turburările cari se produc au, de cele mai multe ori, un colorit de politică colonială: minoritatea conducătoare tot timpul dispusă să vadă, pretutindeni, răcoale și convinsă că trebuie să țină hăturile cu cât mai multă strâșnicie, nu regretă niciodată antipatia de rasă. În această atmosferă turburată, s'a desfășurat procesul Massie.

Ce s'a petrecut propriu zis? Cari sunt faptele incriminate?

Intr-o dimineață, tânăra d-na Massie a fost găsită, în camera ei, rănită la bărbie și sgârbiată pe față. Ea pretinse că a fost atacată și violată de câțiva oameni de culoare. Declarația aceasta fu de-ajuns pentru a pricinui o eievare extraordinară în rândurile populației albe. Soția unui locotenent de marină să fie atacată și violată în propriul său apartament? Marina joacă, incontestabil, primul rol în societatea din Honolulu și această precădere nu e numai de ordin modern. Afară de aceasta, mama d-nei Massie, d-na Gramille Fortescu, este una din femeile cele mai bogate ale aristocrației din Washington. E lesne de închipuit indignarea Americanilor sută la sută, din Honolulu și de aiurea.

Se caută vinovații. Se pune în mișcare întreg aparatul disponibil de cercetare. Sunt arestați patru «beach-boys», vagabonzi de plajă, suspecți. Peste câte-va zile, întâi i inculpați. Inșă dovezi nu

există decât foarte puține. Nu s'a dovedit, nici până astăzi, că d-na Massie a fost într'adevăr violată. Se știe cât de excentrice sunt doamnele din societatea americană. Jurații pare să fi ținut seama de lucrul acesta și nu au pronunțat, în unanimitate, vinovăția celor patru. Or, după legile în vigoare în insulele Hawaii, condamnarea ecesită un verdict unanim al juriului. «Beach-boys» sunt achitați.

Indignarea e enormă, în special în cercurile marinei. Fără a examina faptele, toată lumea trece de partea lui Massie. Soțul victimei proiectează să revizuiască, din proprie inițiativă, sentința tribunalului, căci soacra lui, d-na Gramille Fortescu cere răzbunare. El se înțelege cu doi marinari devotați, C. I. Lord și A. O. Jones. Cu aceștia și cu d-na Fortescu, care ține să dea un ajutor efectiv, Massie își pune în execuție planul. Toți patru îl bănuiesc pe canacul Iosepl Kahahawai că este autorul pretinsului viol al d-nei Massie. E atras în casa locotenentului și aci, Massie îl ucide cu câte-va focuri de revolver (inșă cadavrul prezenta, deopotrivă, urma unor groaznice lovituri de cuțit).

Primele informații pretindeau că Massie îl ucisese pe Canac în camera de baie. Cu alte cuvinte acesta s'ar fi introdus în casa dușmanului său și locotenentul ar fi acționat în mod spontan. Versiunea aceasta a fost multă vreme susținută, până ce s'a aflat adevărul. Gest spontan? Nu se poate, fiindcă Massie a chibzuit îndelung. Chiar după săvârșirea omorului, Canacul se afla mort, în casa locotenentului. Trebuiau neapărat să se scape de cadavru. Și au recurs la următoarea stratagemă: să-l asvârle în Ocean. Dar automobilul în care Massie și d-na Fortescu sunt așezați lângă cadavru e oprit de un polițist, pentru exces de viteză. Și, în felul acesta, se descoperi asasinatul.

Massie nu avea nici o dovadă pozitivă împotriva lui Kahahawai și nu a acționat de cât dintr-o convingere subiectivă. Cu toate acestea, clanul ofițerilor de marină îi apărău cu pasiune, cauza, Massie, d-na Fortescu și cei doi mateloți găsesc adăpost pe bordul unui vas de război (sub motivarea că sunt internați) și autoritățile maritime refuză, categoric să le predea autorităților judiciare. În cele din urmă, ele

trebuie roși să se execute. Cei patru sunt siliți să părăsească vasul: ei sunt închiși și inculpați.

Totuși, deținerea lor nu durează mult. Autoritățile civile nu pot rezista curentului opiniei publice care pornit din cercurile marinei cucerește întreaga populație albă din Honolulu. Acuzații sunt puși în libertate, în schimbul unei cantități de 5000 dolari pentru d-na Fortescu și de câte 2500 dolari pentru Massie și fiecare din cei doi mateloți. Sunt apoi autorizați să plece la stațiunea balneară Pearl Harbor, așteptând începerea desbatelor.

Insfârșit începe procesul: avocatul Darrow admite că în momentul omorului, Massie avea un revolver în mână. Inșă e imposibil de dovedit că a tras în mod voluntar. Massie era în momentul acela «absent moralmente». Câți-va experți se declară de partea apărătorului și susțin că locotenentul era iresponsabil de actele sale în momentul când l-a omorât pe Kahahawai. Alții, dimpotrivă, opiniază în favoarea absoluei lor responsabilități. Jurații sunt extrem de stingheriți. Ore întregi, ei nu reușesc să cadă de acord. Conform legilor locale, jurații sunt închiși, o noapte întreagă, în sala de deliberare. A doua zi, se dă verdictul: cei patru acuzați sunt vinovați de omucidere voluntară. După o săptămână, judecătorul rostește, sentința: Massie, d-na Fortescu și cei doi mateloți sunt condamnați la câte douăzeci de ani închisoare.

Nimeni nu a putut susține că sentința a fost parțială și că a ținut seama de opinia populației albe din Honolulu, opinie care, între timp, găsise răsunet și în Statele-Unite, ba chiar în Parlament. Numai că acuzații fură închiși pentru o oră, iar apoi puși în libertate. Așa permite legea în vigoare a locului...

Locotenentul Massie a rămas ofițer.

El a fost pur și simplu transferat la San Francisco și a părăsit Honolulu cu soția lui și cu d-na Fortescu. D-na Massie urma să mai apară înaintea tribunalului într'un proces intentat altor câțiva «beach-boys». Inșă ofițerii vigilenți din marină au reușit să amâne citarea, familia Massie putând pleca, între timp, în deplină siguranță.

Acesta este procesul senzațional din insulele Hawaii. Fără îndoială, se pot ierta multe unui soț, care omoară pe un bărbat dovedit că i-a violat soția. Numai că, în cazul de față, situațiunea e de așa natură, încât un observator ne-american se abține dola orice fel de judecată definitivă. Trebuie, totuși, să reamintim cuvintele rostite de procurorul general, în timpul rechizitoriului. Făcând aluzie la drapelul înstelat care fălăie de-asupra tribunalului, el a opus justiția, «teroarei» exercitată de marină.

Trei eroine ale tropicelor

(Foto-excl. Keystone).

Trei purtătoare de apă, arabe, din tribul Swahili, în Zanzibar, joacă rolul important de a aduce puțină răcoare în colibele secătuite de arșiță. Ca atâtea alte tovarășe de trudă, rolul lor este eroic, căci în regiunile tropicale, unde cerul e fără nouri, timp de zece luni pe an, apa care este suprema binefacere, trebuie adusă dela mari depărtări.

Dușmanul Europei

Mormântul lui Henric Basse, cerșetorul milionar.

In primăvara anului 1931 apăru, în orașul Bressanona, din Tirolul italian, un bătrân cu aspectul nenorocit, cu spatele încovoiat, cu hainele în zdrențe și care stârni, la trecerea lui pe stradă mai puțin interes decât milă. El se fixa în localitate și închirie, pentru 70 lire pe lună o mansardă în care se închise într-o singurătate absolută. Bătrânul acesta nu avea nici o rudă, nici un prieten, nu ieșea din casă decât pentru a-și procura câțiva cartofi, pâinea și laptele indispensabile hranei sale. Ori pentru a aduna găteje, prin împrejurimile orașului, ca să se încălzească și să aibă cu ce-și pregăti mâncarea.

Existența lui, care era aceea a unui bătrân fără bani și fără nici un sprijin, aceea a unei victime a crizei mondiale și a indiferenței oamenilor, nu deveni interesantă decât în momentul când luă sfârșit; în schimb, atunci, ea nu întârzie să fie centrul curiozității pasionate, nu numai a orașului, dar și a întregii Europe apusene:

Intr-o zi, cerșetorul nu coborî toată ziua din camera lui și proprietărea sa deveni neliniștită. Ea se urcă în pod și bățând fără nîci un rezultat la ușa mansardei, chemă, pe un comisar care forță broasca.

Bătrânul stătea lungit pe podea. Medicul legist constată că sucombise în urma unei crize cardiace.

Vine dovada de senzație.

Comisarul deschide, în fața câtorva martori, cufărul bătrânului și observă, spre complota lui stupeoare, un maldăr de bilete de bancă, vreo 800 de lire. Intrigat, el continuă cercetările, cari au drept rezultat să aducă la iveală o avere întreagă: valori străine, de toate felurile, chei de safe-uri în marile bănci ale capitalelor europene, note de plată scrise în limbi diferite, cu-

exclusiv și fără nici o restricție, poporului chinez, pentruca acesta să o întrebuințeze la combaterea rasiei europene....

*

Știrea averii și testamentului **sui-generis** se răspândi în Bressanona și în tot Tirolul, ca un fulger. Însă țărani clătinau din cap, neîncredători. Totul contribuia, de altfel, ca descoperirea aceasta stranie să treacă sub tăcere: autoritățile și d-mul Lachmuller, notarul care inventariase averea lui Basse, refuzară să dea ori ce fel de informație, privitoare la această afacere.

Deja se vorbea ca de o mistificare, când, acum două luni, apărură, la hotel Excelsior din Bressanone, trei domni cari s'au înscris, în registru, sub numele de: «Tsiang Lu-Tuo, ministru plenipotențiar și ambasador al Chinei la Roma; Cion Jiu, al doilea secretar al legației din Roma și Signor Januzzi, consul general al Chinei la Balzano».

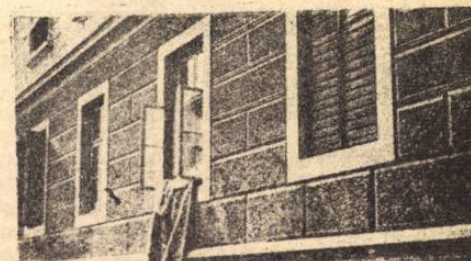
Domnii aceștia, solemn și discreți, au rămas câteva zile în oraș. Ei vizitară pe d-rul Lachmuller, i-au arătat hârtiile de împuternicire și l-au rugat să stabilească certificatul prin care se recunoaște țării reprezentate de dânsii, dreptul la moștenirea lui Basse, fixată conform legii. În virtutea testamentului, ei luară cu dânsii tot ce au

(Continuarea în pag. următoare)

Joseph Willschneider, antreprenorul de pompe funebre, care a fost martor la descoperirea averii lui Basse.

Fereastră camerei în care a locuit «dușmanul Europei».

Scheda di notificazione

Cognome *Tsiang*
 Nome *Lu-Tuo* Paternità
 Età *40* Professione *Ministro Plenipotenziario*
 Domicilio *Roma*
 Luogo di provenienza *Roma*
 Giorno *11* mese *2* anno *32* dell'arrivo
 Documenti presentati *Ministero Esteri*
EXCELSIOR - POSTA, BRESSANONE
 nome dell'affittacamere
 No. *1648 R. Ministero Esteri* Piano

Scheda di notificazione

Cognome *Tchion*
 Nome *Jiu* Paternità
 Età *40* Professione *Secondo Segretario*
 Domicilio *Roma*
 Luogo di provenienza *Roma*
 Giorno *11* mese *2* anno *32* dell'arrivo
 Documenti presentati *Ministero Esteri*
EXCELSIOR - POSTA, BRESSANONE
 Cognome e nome dell'affittacamere
 Via *1648 R. Ministero Esteri* No. *1648 R. Ministero Esteri* Piano

Tânărul avocat Lachmuller și i buletinele de sosire ale miniștrilor chinezi, la hotelul Excelsior din Bressanona.

În micuțul cimitir tirolez odihnește acela, care și-a exprimat dorința ca hoardele asiatice să năvălească la fel ca pe vremea lui Atilla, asupra Europei.

poane, o corespondență voluminoasă, hârtii de identitate, purtând stampile străine și, în fundul cufărului strălucind un pachet cu monezi de aur, purtând efigia monarhilor tuturor țărilor. Tezaurul acesta fu imediat încredințat unui notar, care petrecu câteva zile, pentru a determina, în mod exact valoarea lui. În total era vorba de cinci milioane lire (140 milioane lei).

În afara acestor valori se mai descoperiră, în lada bătrânului misterios, trei testamente. Ultimul anula, în mod express, pe cele două precedente și declara:

«Ultima mea voință, Eu, mai jos semnat Henric Basse, născut în 1850 la Bonn, pe Rhin, dispun de toată averea mea adică de tot ce posed și voiu mai poseda — exprimându-mi dorința ca averea aceasta să fie remisă, în mod

găsit afară de cufărul muced și hainele zdrențuite și murdare, pe care le-au lăsat — cadou — proprietăresei. Apoi, merse la cimitir, unde se odihnea într-un mormânt provizoriu Henri Basse, pentru a depune o coroană de flori artificiale și un mic buchet de lăcrămioare, promițând, solemn, că vor îngriji ca trupul să fie transportat la Bonn, locul de naștere al răposatului. Apoi, îi lăsară preotului parohiei suma de 200 lire, pentru ca să spună rugăciuni speciale, pentru izbăvirea sufletului celui defunct. Și «cei trei Crai dela Răsărit» (din Extremul Orient...) dispărură, surzând cu zămbetul lor discret și misterios.

*

«Cum se poate ca un om, care a trăit, atât de mizerabil, să lase după dânsul o avere atât de mare? Cine era el, în definitiv, și pentru ce a lăsat bunurile sale poporului chinez? Acestea erau chestiunile cari mă preocupau, scrie un ziarist tirolez, în momentul când băteam la ușa biurolui d-ru lui Lachmuller. Fiul acestuia, avocat, a devenit în această afacere misterioasă pentru a spune astfel, avocatul Europei, căci are de gând să atace, după cum mi-a declarat, în numele moștenitorilor legitimi, testamentul misterios al bătrânului. Din nefericie

re, sarcina lui e mult îngreuiată, din cauză că Chinezii au intrat, deja, în posesia moștenirii și acum din punct de vedere juridic, «ei trebuiesc expulzați».

«Juridicește, e o afacere cu totul extraordinară, cum nu am cunoscut niciodată», declară avocatul Lachmuller. «Bătrânul Basse a dus cu sine, în mormânt, tot secretul vieții sale. Nimeni nu va ști vreodată, cum a dobândit averea lui considerabilă și ce l-a determinat să dispună de ea într-un mod atât de curios. Nu putem face, în ce privește trecutul său, decât presupuneri. Basse are o verișoară la Bonn și un nepot, medicul Ulrich Basse, locuind într-un alt oraș din Germania: aceștia sunt singurii lui moștenitori legitimi. Din nefericie, aceste persoane au aflat prea târziu de moștenirea fabuloasă a rușii lor, nevrând, la început, să dea crezare zvonului și ezitând să apeleze la un avocat. Ele nu s-au prezentat decât a doua zi după ce Chinezii intrase în posesia moștenirii. Nu rămânea altceva de făcut, decât să intenteze un proces: și tot am ezitat, multă vreme, pentru a ști pe cine anume trebuie să atac.

Poporul chinez nu e, într-adevăr, o personalitate juridică. În ce privește guvernul acestei țări, el este împărțit în două frac-

țiuni: pe care anume aveam să o somez să plătească sumele ridicate?

Atunci, m'am hotărât să intentez un proces ministrului Chinei, d-lui Tsiang Lu-Tuo însuși, care se atinsese de moștenire.

— Obligațiunea de a întrebuița valoarea moștenirii pentru combaterea rasei europene, nu e oare suficientă ca să angajeze procedura?

«Avocatul Europei» răspunde cu un semn negativ din cap:

— După legea italiană, răspunde el, «clauzele imorale», căci nu se pot considera altfel, dispozițiunile defunctului privitoare la întrebuițarea moștenirii, sunt considerate ca nule și neavute. Totuși, aceasta nu poate servi ca bază legală, pentru atacarea testamentului. Din contra, o veche lege prescrie că, pentru ca o putere să se poată atinge în Italia, de o moștenire privată, ea trebuie să aibă, pentru această, autorizațiunea guvernului italian. Autorizațiunea aceasta nu o aveau Chinezii. Tatăl meu nu s-a gândit să le-o ceară.

— Nu v'ăți putea prevala de faptul că donatorul nu se bucura de toate facultățile sale mintale?

— Ba da, cu atât mai mult cu cât clauza ciudată a testamentului său, precum și felul de viață al lui Basse, întărise mult această teză. De altfel, Basse a mai fost aici, în 1917: trăind din cerșit, el a rămas dator, pentru chirie, 300 lire. Proprietăresei i-a fost milă de dânsul și l-a lăsat să plece fără să plătească. Ce a făcut el după aceea și unde a fost, toate astea rămân o enigmă.

În orice caz, procesul trebuie să fie deschis. Eu voi susține acțiunea în numele moștenitorilor legitimi și în numele întregii rase albe. Cred că, cu toate greutățile cari se împotrivesc, vom câștiga procesul.

*

Ieșind din biurol avocatului, m'am dus la un negustor de pompe funebre, Joseph Villschneider, care a fost de față la descoperirea averii lui Basse. Cu vioiciune el mi-a povestit, pe lung, evenimentul senzațional. În cuvintele sale, am deslușit ceva, care nu aflasem dela avocat.

— Am găsit, mi-a povestit Joseph Villschneider, afară de monede și hârtii de valoare a căror greutate totală trecea de douăzeci kilograme, o scrisoare de felicitare, scrisă de mâna proprie a exkaizerului, adresată lui dela Doorn, precum și fotografia lui, semnată de-opotrivă de mâna lui Wilhelm.

Mi-amintesc să fi văzut și o hârtie de identitate, pe numele lui Basse, ofițer în garda prusacă, apoi o altă hârtie de identitate, emanând dela serviciul de contra-spijonaj francez, care-l legitima pe purtătorul ei în fața autorităților franceze, în sfârșit un document care părea să emane dela Soviete.

Povestirea acestor fapte mi-a fost confirmată de avocatul Lachmuller, însă nu e de natură să ridice vălul de-asupra acestei afaceri misterioase.

Mormântul modest, care poartă aceste simple cuvinte «Enrico Basse» cuprinde o stranie enigmă. Fi-va, ea, vre-odată rezolvată?

Reeducarea morală a pușcăriașilor

Sub acest raport, penitenciarul din Fillsbüttel (lângă Hamburg) poate fi luat ca model. Nimic nu se neglijează, acolo, din cece ar putea contribui la reeducarea, pe calea cea dreaptă, a celor rătașiți și temporar eliminați din sânul societății.

În primul rând — după cum se practică și în alte închisori din țările civilizate — deținutul e ocupat câteva ore pe zi, cu o muncă manuală. După aptitudini: unii lucrează în ateliere, alții sunt întrebuițați în agricultură, la grădinărit, apicultură, etc.

În fiecare zi, se țin ore de cursuri pentru adulți, în cari profesori speciali îi familiarizează pe deținuți cu cunoștințele elementare, de cari vor avea nevoie mai târziu după liberarea lor. Celor cari posedă dinainte o oarecare instrucțiune li se predau cursuri complementare. În sfârșit celor cari au o frumoasă cultură generală li se dă de făcut traduceri din limbi străine, pentru cari sunt bine plătiți.

Inchisoarea posedă și un vast amfiteatru, unde vin să țină conferințe profesorii dela școlile superioare din Hamburg. Amfiteatrul acesta se transformă. Duminicile și sărbătorile, în Capela.

Deținuților cari au aptitudini muzicale li se procură instrumente și, cu timpul, ajung să formeze o orchestră excelentă.

Acelaș regim de reeducare morală se aplică și femeilor. În acest scop sunt angajate și maestre de lucru, cari învață croșetatul, broderia și cusutul pe acele deținuți cari, din cauza condițiilor lor sociale, au fost de mici luați la lucrul manual brut.

Banii agonisiți din desfacerea obiectelor confecționate sunt depuși la Cassa de Economic, pe numele deținutei. La liberare, o Societate de patronaj are grijă să asocieze câte două-trei din aceste femei pocăite și să le deschidă un atelier de lingerie, de croitorie, de brodat ori de tricotate. Bineînțele de această soliditudine se bucură, în primul rând femeile cari n-au familie.

Bucătăria gazelor asfixiante

Acum patru ani, un anume Stoltzenberg era cât pe aci să asfixieze orașul Hamburg, cu emanările fabricii sale de fosgen, situată în plin oraș. Totuși, nici o autoritate nu l-a trăs la răspundere. Acum ziarele germane anunță că acelaș Stoltzenberg pune gazele asfixiante la îndemâna tuturor, publicând o Carte de bucate care conține o serie de rețete foarte simple. Diferitele gaze sunt enumerate, cu efectele lor și dozele necesare, pentru a fi preparate... acasă. Această prețioasă lucrare ne anunță, de exemplu că 12 miligrame de gaze de muștar sunt de ajuns pentru a provoca moartea într-un minut. Când e vorba de fosgen, nu trebuie mai mult decât 3,5 miligrame. Bravo, nu mai avem nevoie de ustensilul complicat al revolverului, ori de strășnirea ștreangului, ci de câteva inhalatii de gaze, furnizate, cât se poate de comod la domiciliu...

Șomerii își construiesc un sat al lor

(Foto New-York Times, Ltd., Berlin)

Faptul acesta extraordinar și impresionant se petrece în Germania unde 5 milioane de oameni sunt fără de lucru și mor de foame. Lângă Brandenburg, li s'a dat de către guvern, puțin teren și material de clădit și, pentru a-și scutura gândurile negre, au început să construiască un sat al lor, «satul șomerilor». Va fi în timpurile viitoare o imagine groaznică a mizeriilor și nevoilor prin cari a trecut generația postbelică.

Piccard e gata de zbor

O nouă ascensiune în stratosferă este probabilă în cursul lunii Iulie

După o reclamă de luni de zile, făcută în presa mondială, de baronul Zichy și asociatul său Braun, cari voise să meargă pe urmele lui Piccard, se anunță că cei doi sportivi nu pot să plece în stratosferă.

Societățile meteorologice având însă un interes deosebit de a se transporta o serie de instrumen-

TOT MAI SUS

Deasupra carnelor noastre se întinde bolta nemărginită a cerului. Omul, pironit de pământ prin forța gravitației, și-a imaginat această boltă populată de zei și de îngeri. Nimeni însă n'a fost în Cer.

Ovidiu ne povestește în «Me-

călătorie, familia sa opunându-se categoric. Cu tot optimismul profesorului Piccard, o ascensiune cu balonul liber dincolo de nori e un risc, ținând seama de curenții marilor altitudini.

DIN CER, ÎN APA

Piccard și Cosyns se așteaptă la orice eventualitate, cum ar fi surpriza unei aterisări — sau mai exact amerizări — pe unul din lacurile Elveției, pe Adriatică, Mediterana sau poate pe Oceanul Atlantic, după bătaia curenților din înaltul văzduhului, al căror sens și intensitate sunt deocamdată necunoscute.

Mai sus de 12.000 metri nu mai există ceață, nori, furtuni, ploi, descărcări electrice, goluri atmosferice și curenți verticali. În schimb stratosfera e bătută de curenți orizontali având o viteză de sute de km. pe oră. Un astfel de curent ar putea duce balonul lui Piccard în câteva ore din Europa în America sau spre Polul Nord, după capriciul stratobrizelor.

AMANUNTE ASUPRA BALONULUI ȘI NACELEI

Balonul e cași cel de anul trecut în forma unui semn de exclamare (!), urmând să ia forma sferică dela 8000 metri altitudine, datorită presiunii interne.

Capacitatea balonului e de 14.130 metri cubi, înălțimea sa în timpul umflării va atinge 57 metri. Balonul împreună cu funiile și gondola vor ocupa în spațiu o înălțime aproape de două ori mai mare ca a Palatului telefoanelor din București.

Greutatea totală a balonului cu hidrogenul, nacela, aparatele, oamenii și proviziile se evaluează la 2105 kilograme.

Reamintim că la 15.000 metri e

Nacela poate fi învârtită în plină ascensiune cu ajutorul unui motor. Ea e vopsită jumătate în alb, jumătate în n. eru, pentru

Urișul balon F. N. R. S. umflat cu hidrogen până la 1/7 din volumul său.

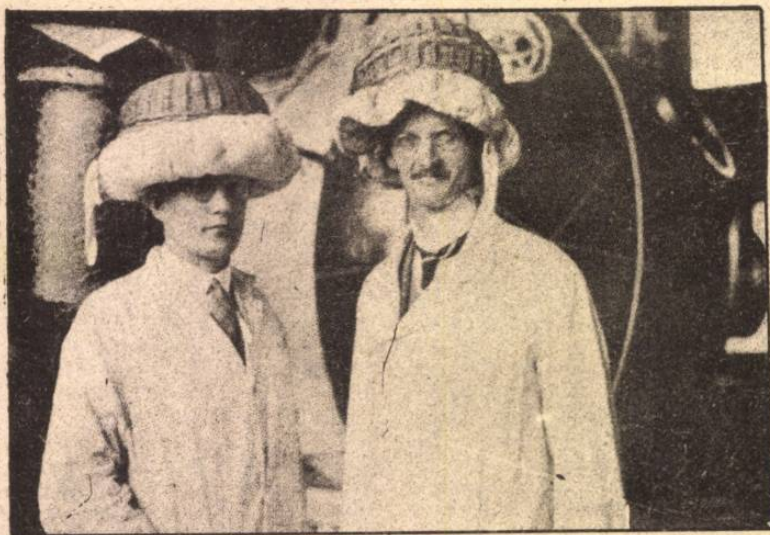
a atrage sau reflecta radiațiunile solare după dorință.

Cauciucul balonului conține 90 grame de gumă pro metru patrat în partea superioară și 55 grame de metru patrat în partea inferioară. Greutatea învelișului e de 800 kgr.

Balonul n'are plasă, spre a fi mai ușor și tot din motive de greutate minimă, pânza sa e din mătase fină, cauciucată numai pe o singură parte în proporțiile arătate mai sus.

PERSPECTIVELE VIITORULUI

Pentru vremurile grele de azi,

Piccard și Kipfer cu celebrele lor coșuri de răchită în cap.

te în așa numitul «strat izotern» al lui Teisserenc de Bord, la o înălțime de minimum 12.000 metri, profesorul Piccard a renunțat la hotărârea sa de a nu se mai aventura a doua oară în oceanul aerian de deasupra Cirusilor.

El s'a pregătit să facă o nouă călătorie în stratosferă, împreună cu fizicianul Cosyns, cu scopul de a face înregistrări aerologice și totodată măsurarea intensității razelor cosmice.

În cazul când vremea va fi favorabilă, e probabil ca ascensiunea să aibă loc până la apariția acestor rânduri.

GONDOLA No. 2

Gondola No. 1 cu care Piccard și Kipfer au făcut prima ascensiune în memorabila zi de 27 Mai 1931, a rămas inutilizabilă, în urma ciocnirii de ghețarul Gurgl, în momentul aterisării forțate.

Gondola No. 2 e mai mare și mai grea, diametrul ei fiind de 2.20 metri și greutatea proprie 250 kg. Prima gondolă avea 2.10 m. în diametru și cântărea 150 kgr.

Conformația interioară e aceeași, păstrându-se sistemul colonadelor și a ferestrelor circulare în toate direcțiunile. S'a modificat dispozitivul de tragere a funiei supapei de evacuare a hidrogenului, care s'a rupt anul trecut în momentul ascensiunii și n'a lipsit mult ca primii astronauți să-și găsească moartea în cer, rămânând acolo împreună cu balonul.

Suvantul belgian nu intenționează nici de astă dată să bată un record de altitudine, făcând acest voiaj atât de riscant numai pentru scopuri științifice. E drept prima ascensiune i-a adus un profit material destul de important, exploratorul ținând o serie de conferințe, cu săli arhipline, în principalele orașe de pe glob.

tamorfoze» că un rege numit Minos a dat ordin să fie arestați doi inventatori, Dedal și Icar; pentru mai multă siguranță eroii fură ținuți în insula Creta, de unde nu puteau fugi.

— «Toate le stăpânește Minos, numai aerul nu», spuse Dedal.

Și într-o bună zi acești precursori ai aviației își construiau câte o pereche de aripi, lipindu-le cu ceară de trupul și de brațele lor. Astfel au scăpat din Creta în zbor.

Dedal aterisă într-o insulă vecină. Icar suindu-se prea sus, ceara se topi sub acțiunea căldurii solare, și căzu în mare.

Trecură mii de ani dela moartea legendarului Icar și oamenii au reușit să zboare. Leonardo da Vinci găsi principiul parașutei, frații Montgolfier inventară balonul, Otto Lilienthal construi primul aeroplan, Schwartz inventă Zeppelinul, iar acum în urmă Piccard imaginează gondola ermetică pentru ascensiunea în stratosferă.

Spațiul a fost cucerit în tustrele dimensiunile. Lumea e mare și bogată, există atâtea posibilități de a face viața omenească mai ușoară, dar frământările sociale devin tot mai haotice și în marasmul general singura nădejde e în progresele nelimitate ale științei.

DE CE NU PLEACA KIPFER?

După cum am văzut mai sus, nacela No. 2 menită să transporte expediția Piccard în stratosferă, are dimensiuni mai mari ca prima gondolă. Dimensiunile au fost mărite pentru a putea adăposti trei persoane în loc de două ca la 27 Mai 1931. Locul al treilea era destinat pentru eminentul fizician Paul Kipfer, o somitate în materie de radiațiuni penetrante.

În ultimul timp însă, Kipfer a anunțat că refuză să ia parte la

Piccard în mijlocul pânzei balonului ce pare o mare bătută de furtună.

o presiune de zece ori mai mică față de presiunea dela suprafața pământului și de aceea e necesar un cubaj enorm de 14.000 metri cubi pentru a menține o greutate de două tone în semividul picardiei.

Forța ascensională va fi de 840 kgr. Numai gondola cu laboratorul, balastul și cu cei doi stratonauți va cântări 1420 kgr.

o călătorie în stratosferă n'are o însemnătate prea evidentă, după cum în veacurile de mizerie economică și de războaie perpetue ale Evului Mediu, nu se vedea la început interesul călătoriilor lui Columb.

Într'un viitor apropiat, poate până în 5 sau 10 ani, noul ocean

(Continuare în pag. 597)

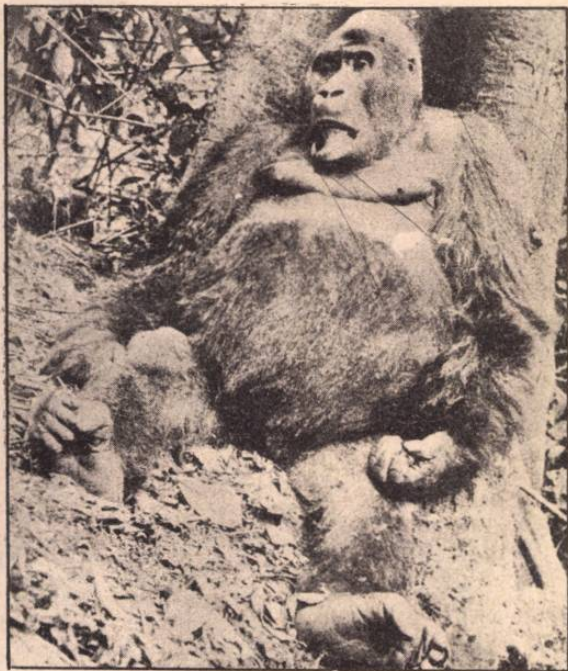
Dovadă că maimuțele vorbesc

Câteva experiențe uluitoare

Chestiunea dacă maimuțele vorbesc și care, acum câțiva ani, a stârnit atâta interes, prin studiile lui Garner, nu e nici acum elucidată. Ea are mulți potrivnici, după cum are și mulți par-

tul de anevoios: femeiuștele, spe-riate, «vorbiau» așa de repede, încât observatorul nostru nu reușea să prindă nici un sunet special.

Totuși, isbuti să priceapă că

Un mascul de gorilă din Africa centrală, de o rară forță de percepție, constituie punctul de atracție al savanților naturaliști, cari vor să-i scruteze toate culele purtării și conformației sale. Poate, totuși, vor întrezări o licărire de apropiere cu inteligența și simțirea omului.

tizani convinși. Studiile lui Garner sunt, într-adevăr, ciudate și merită să le rezumăm.

Garner, al cărui interes fu desțepat de numeroasele maimuțe, pe cari le putea observa în Grădina Zoologică din Cincinnati, se hotărî să studieze, cu atențiune, glasul acestor animale. Atenția îi fu atrasă, mai întâiu, de un grup limbut de douăsprezece maimuțe, cari erau soțiile unui minunat mandril (maimuță mare din Africa, cu cap de câine).

Mandrilul era minunat numai în înțelesul zoologic, deoarece, în realitate el, — *Gynocephalus Mormon* — e cel mai oribil și mai furios dintre toți reprezentanții neamului quaduman. Are un bot albastrui, din care se desprinde un nas mare și roșu ca focul; mandrilul se fâlește apoi cu o barbă de un galben murdar ca aceea a unchișilor cari trag tabac pe nas. El se supără repede, e crud, e urșuz cu semenii lui.

Și cele douăsprezece sărmane maimuțe — pentru a reveni la cazul nostru — mult prea grațioase și dragălașe pentru el, aveau o adevărată groază de dânsul. De frica stăpânului lor urât și antipatic, ele se adunaseră, toate, la zăbrelele opuse ale cotețului și se sfătuiau, ciudat și cu o voce înceată, între dânsule. La fiecare mișcare a «urâtului» ele înștiințau de aceasta pe tovarășele lor din compartimentul vecin.

După ce Garner observă acest lucru, el avu răbdare să petreacă, zilnic, câteva ore lângă cușcă, ascultând, cu multă atențiune, glasul lor. Lucrul era, însă, des-

anumate sunete trebuie să aibă un anumit înțeles, iar altele, un altul, pentru că vedea că le corespunde, întotdeauna o atitudine particulară a animalelor.

Perioada aceasta ținu o lună întreagă, până ce savantul american îi veni inspirația să se folosească de fonograf. Cu multă răbdare și iscusință Garner isbuti să-și procure o anumită cantitate de plăci cari înregistrau, cu cea mai mare limpezime, diferitele voci sau, mai bine zis, «graiul» maimuțelor. Apoi, în liniștea camerei de lucru, el punea discurile în funcțiune de sute de ori, ca să-și deprindă urechea.

Garner reuși, astfel, să deosebească, bine și să specifice vre-o 30—35 sunete, pe cari el le botează «cuvinte» — și pe cari se căzuia, nu numai să le memorizeze, dar să le și reproducă el însuși. Și, tot exercitându-se, astfel, îi reuși și acest lucru.

Atunci se duse în apropierea cuștii și începu să repete sunetele învățate.

Și — povestește Garner — fiecare din aceste sunete sau cuvinte îi corespundea, fără greș, o acțiune ori un sentiment potrivit celor douăsprezece maimuțe. Garner se opria, mai ales, la un anumit sunet (pe care învățase să-l reproducă la perfecție) care când era rostit, pricinuia totdeauna o senzație de nespuse groază tuturor celor douăsprezece maimuțe. De aici el trase concluzia că sunetul acela însemna *mare pericol de moarte*.

Și Garner povestește o sumă de întâmplări nostime, depe urma acestei teribile vorbe maimu-

țărăști. El spune că vorba aceea magică ajunge să bage groaza în orice maimuță.

Garner avea o maimuță tare dragălașă pe care o crescuse de mică și care îi era foarte atașată. Într-o zi, însă, el voi să vadă efectul acelui cuvânt magic asupra micii sale prietene. Până atunci, nu încercase niciodată acest lucru. Auzind teribila vorbă, maimuța se smulse, deodată din brațele stăpânului și se piti sub o mobilă, de unde cu multă căznă putu fi convinsă să iasă.

A doua zi, Garner făcu o nouă încercare. Ca toate surorile sale, era și maimuța lui de casă o mare amatoare de fructe. Stăpânul îi oferă o pară dulce și foarte frumoasă și maimuța își înfipse cu voluptate dinții într-ânsa. Dar, deodată Garner rosti cuvântul fatidic: animalul scăpă para din gură, fugi și se adăpostă pe piedestalul unei statui. Din ziua aceea, maimuța prinse frică de stăpânul ei, ba ajunse chiar dușmănoasă. Garner spune că i-a trebuit mai bine de două luni ca să recapete încrederea pe care o pierduse din pricina acelei vorbe nenorocite.

Însfârșit, Garner duse fonograful în vecinătatea diferitelor colivii cu maimuțe, îl puse să repete diferitele sunete ale discurilor sale și obținea, totdeauna, aceleași efecte. De aici, conchise el, că maimuțele înțelegeau sensul fiecărui cuvânt.

*

Observațiile lui Garner au fost aspru criticate de naturalistul Parolle. Dar criticile acestui na-

Un alt zoolog, Salis-Seeviss, referindu-se la studiile lui Garner, spune, dimpotrivă:

«In substanță, faptele acestea dovedesc numai că maimuțele emit diferite sunete și, după diferitele impresii sensitive ce primesc și, după diferitele lor efecte — aceasta spre folosul celorlalți indivizi cu cari natura i-a pus laolaltă».

Dar nu facem, oare, și noi același lucru? Și faptul acesta elementar nu a format, cumva, o bărșia limbajului omenesc? Ajunge să citim ce spune, în această privință John Lubbock, părintele antropologiei moderne, în substanțialul său studiu asupra oamenilor preistorici. Apoi Bally arată că graiul neamului Veddah, de pe insula Ceylan e cât se poate de limitat; el se compune numai din câteva sunete cari, împreunate, formează fraze determinate pentru descrierea obiectelor naturale celor mai vădite și ale celor pe cari le întâlnesc în viața lor de toate zilele.

La fel e și cu Tasmanienii, Boșimanii și alte neamuri primitive. Ei nu posedă nici un fel de idee abstractă. Aceleași sunete vocale sunt deosebite și limitate după diferitele rase.

Lichtenstein, vorbind de sărăcia graiului Boșimanilor, citează faptul că ei nu au nume proprii și par să nu simtă nevoia unui mijloc oarecare, pentru a deosebi un individ de un altul.

*

Puținele indicațiuni pe cari le-am pomenit din lucrările specialiștilor în studiul oamenilor primitivi ne arată că nu e nimic extraordinar ca maimuțele — și

Maimuța de mai sus, fără a avea darul vorbirii este cât se poate de vioaie și de dragăstoasă, așa încât e un minunat tovarăș de joc al acestei fetițe.

turalist sunt mult mai puțin convingătoare decât observațiunile lui Garner.

Parolle spune:

«Oricum ar fi, eu nu văd în faptele relatate de Garner o dovadă că maimuțele vorbesc».

mai ales speciile inteligente care, se știe că ocupă pe scara zoologică a Primatelor, treapta imediat inferioară omului — să aibă un fel al lor de a se exprima cu alte cuvinte, un grai, oricât ar fi el de rudimentar.

Pagina medicală

Sănătate și boală

Corpul omenesc posedă însușirea să se adapteze unor condiții variabile de viață. Dacă admitem principiul savantului rus Virchow care spunea că boala nu este altceva decât o existență în condiții anormale, recunoaștem prin aceasta două lucruri. În primul rând precizăm că între viața sănătoasă și cea bolnavă nu există deosebiri calitative, ci diferențe graduale.

În al doilea rând, urmează din definiția lui Virchow că, între cele două stări, sunt graniți cari abia se pot percepe. Cu greu poți deosebi sănătatea perfectă de boala declarată. Nu avem nici o măsură absolută pentru sănătate. Nu orice ușoară turburare a ceea ce numim «normal» poate fi numit bolnăvicios.

Depinde întotdeauna de modul cum reușește individul să se adapteze diferitelor condiții ale vieții. Așa, de pildă, numărul bătăilor pulsului este, la un adult, de 72 pe minut. Însă există indivizi la cari pulsul normal este de 55 ori de 85.

Devieri idehtice survin și în funcționarea altor organe, fără a fi indrituiți să vorbim despre boală.

Însă nu mai puțin adevărat este că sistemul de funcționare a organismului omenesc nu este nelimitat. Dacă se petrece peste o anumită graniță, care la unii e mai departe, iar la alții e mai apropiată, starea sănătății dispare. Corpul nu se mai poate adapta condițiilor anormale, și rezultatele influențelor vătămătoare sunt acele transformări

anatomice și turburări în funcțiunea organelor, pe cari le denumim boală.

HIGIENA DE VARA

— Cum trebuie să trăim vara —

A început teroarea marilor arșițe. Vara e în toi și trupul ne e un lac de sudoare. Transpirația nu e întotdeauna plăcută și comodă, însă lucru dovedit este că e sănătoasă și necesară. Prin faptul că pielea transpiră și sudoarea trebuie să se evaporeze, se răcorește corpul, căci lichiditatea are nevoie de căldură pentru a trece, din stare lichidă în stare de vapori: și căldura aceasta e luată din mediul înconjurător, în cazul nostru din piele. Trebuie prin urmare să înlesnim evaporarea sudorii, ceea ce e posibil printr-o îmbrăcăminte cât mai liberă și mai moale țesută.

Când ne e tare cald, bem multă apă rece. Apa e mult mai bună decât băuturile alcoolice, ca berea sau vinul, deoarece acestea provoacă mai mari fierbineli și senzația căldurii. Trebuie să bem, căci în primul rând ne răcorește răceala apei și, apoi, ne compensează lichidul absorbit pentru cantitatea de apă transpirată, care sărăcește și sângele de cantitatea lui necesară de apă. Așa că echilibrul trebuie tot timpul refăcut.

Căldura o mai producem în corpul nostru prin mâncare multă și prin multă muncă, adică prin mișcare, de-aceia, în mod instinctiv, vara mâncăm mai puțin și pe cât posibil mâncă-

ruri reci.

Recomandăm, pe cât se poate, legume, salată, mâncăruri la gheață, cari produc puțină căldură ori sunt sărace în calorii. De asemeni, trebuie să evităm, pe cât putem alimentele grase.

Franzelă, orez, cartofi, sunt mult mai propice pentru organism, în timpul verii, decât carnea, pește, ouă. Pe cât se poate, trebuie evitate conservele și cârnații.

Mâncărurile să fie cât mai proaspete cu putință și să fie mâncate la ore precise de masă.

A doua sursă de căldură — mișcarea și lucrul — nu e mai puțin ușor de reglementat. Cine poate, se ferește cât mai mult de munca în bătaia soarelui și în orele de mare dogoare. Cu câtă plăcere căutăm, vara, un colț mai răcoros, unde să ne putem tolăni, cu gâtul deschis, cu capul gol și cu cât mai puțină îmbrăcăminte pe noi. Fără voia noastră, suntem, în timpul verii, mai molatici și mai puțin dornici de lucru.

Căutăm aerul răcoros, ne facem tot mereu vânt, pentru a gonii aerul cald de pe corp și a face ca sudoarea să se răcorească pe cât se poate mai curând.

Hainele albe resping razele soarelui pe când cele închise le absorb și căldura crește în mod considerabil.

Pentru orașeni nu există mijloc mai eficace de răcorire decât baia. Dar populațiunea nevoiașă, care nu se bucură de o instalație de duș, putând fi utilizată la orice oră din zi, se mulțumește cu baia de aer.

Vechimea batistei

Prima batistă a apărut, în Europa, acum vre-o patru secole. Ea se afla între degetele unei elegante Venețiene, pe care poate că fazzoletto al ei a făcut-o mai celebră decât însăși frumusețea sa ametoitoare.

Din Italia, leagănul acestui nou născut, copilul cochetăriei utile a trecut în Franța și a fost adoptat de nobilii și doamnele dela curtea lui Enric al II-lea.

Batista era un obiect de mare lux, făcută din țesăturile cele mai costisitoare și împodobită cu broderii scumpe. Rafinamentul s'a mai desăvârșit, sub Enric III, când batista a început să fie parfumată.

Germania a adoptat-o pe la 1580, dar numai prinții și persoanele cu stare se serveau de batistă. Era darul cel mai delicat care se putea face.

Batista a fost supusă, apoi, legilor de înfrânare a luxului. Un edict publicat la Dresda, în 1495, interzicea lumii de jos și chiar burgheziei, întrebuințarea batistei.

Frumusețile cele mai celebre din Evul Mediu nu cunoșteau batistă. Beatrice a lui Dante și frumoasa Laura de Naves a lui Petrarca trăiau într-o vreme când nu se cunoștea încă furculița. Ea se ivi, sfioasă, abia sub domnia lui Enric III și pe la mijlocul secolului XVII-lea. Italia era singura țară care adoptase acest ustensil.

Așa dar se mânca cu degetele și tot cu degetele oamenii își curățau nasul.

Descoperirea unei comori de 10 miliarde lei

Un mesaj din San-Francisco anunță că exploratorul căpitan Adams, care conduce o plantă de portocale la Kindsay (California), confirmă descoperirea comorii de 60 milioane dolari — peste 10 miliarde lei — ascunsă în insula Cocos, numită și Kiling, din Oceanul Indian.

Comoara aceasta a fost ascunsă, acum un secol, de căpitanul englez de fregată, Graham, care, amator de aventuri, se făcuse pirat.

D-l Adams era însoțit, în momentul descoperirii, de colonelul Lickie și de un alt amic, cultivatorul Clayton. Grație unui aparat perfecționat al acestuia din urmă, — «metalofon» — un fel de baghetă electrică, a putut fi descoperită miraculoasa comoară.

Cunoscutul automobilist campion, sir Malcolm Campbell, efectua și dânsul cercetări, în 1925, pe insula Cocos, și își fixase lagărul la 10 metri depărtare de locul unde s'a regăsit comoara.

Aflând știrea senzațională, sir Malcolm Campbell a declarat că are o bună parte din merit în această întreprindere, dar că ar fi preferat de o mie ori să se afle la fața locului și să suporte tot felul de privațiuni, numai să cunoască emoția acestor descoperiri, care l-ar fi bucurat mai mult decât faptul de a fi bătut recordurile mondiale de viteză în automobil.

Se crede că comoara în chestiune e formată din conținutul tezaurului orașului Lima și al catedralei sale, care fusese confiscat de guvernul spaniol, cu prilejul războiului de eliberare, în 1821.

După inundațiile dela Bârlad

(Foto «Oglinda Lumii»)

Apa dușmănoasă s'a retras lăsând însă în urma ei numai pustiire și jale. Priviți cum așezările omenești au fost distruse, până la temelie, nimicind avuturile și implantând o desperare de neșters în sufletele nefericiților locatari.

IN ȚARA „USCĂCIUNII“

Și totuși băuturile se vând la New-York în fiecare stradă

Ne aflam la marginea orașului, povestește un reputat scriitor francez, fost de curând în Statele-Unite, într'un minunat restaurant italianesc, renumit prin aceea că îl frecventează cei mai notabili funcționari ai New-Yorkului.

Ușile erau larg deschise, în stradă și observam, spre marea mea bucurie, că, pe fiecare masă se află sau o sticlă sau o mică baterie cu vin roșu. Patronul, Angelo P., se așază familiar la masa mea și, într-o franțuzească pe care o făcea și mai pitorească accentul său venețian, îmi istorise succesele și necazurile sale.

TREIZECI DE MII DE CARCIUNI

— Vedeți, signor, îmi spuse el, în New-York se află cel puțin 30.000 localuri, unde puteți bea, sau vin, sau diferite alcooluri. Agenții federali, singurii cari se ocupă cu controlul legii prohibiției ar trebui, pentru a suprima acest comerț, să închidă cel puțin o sută de cărciumi și berării pe zi, timp de un an și, pe de-asupra, ar avea nevoie să dispună de o adevărată armată, pentru a supraveghea ca localurile să nu se redeschidă a doua zi. Așa că agenții au renunțat, dela început, la oricare pază.

Atunci, ce fac ei?

Își aleg, cu băgare de seamă, victimele. Rareori se duc să inspecteze, afară de cazul când au denunțuri precise, marile și luxoasele «speakeasies» din renumitul cartier «Up Town».

Localurile acestea «sic» nu sunt, totuși, greu de găsit. Sunt străzi, nu departe de Central Park, unde «speakeasies» există și prosperă, câte 4—5 în același bloc de sgărie-nori. Dacă te plimbi, ceva mai târziu după miezul nopții, vezi, în dreapta și în stânga, uși cu geamuri opace, îndărătul cărora strălucesc lumini primitoare. Automobilele se opresc, unul după altul, în dreptul lor.

DESCHIZI O FERESTRUICA

Deschizi o fereastră și-i poți examina pe toți noii sosiți, bărbați și femei cari se îngrămădesc în aceste refugii ospitaliere. Când e tare cald și ferestrele sunt deschise, auzi, din stradă, râsete, cântece și detunăturile sticlelor de șampanie cari se deschid.

«Coppers» (sergenții) se plimb în lung și latul străzii și păzesc comerțul acesta sugestiv, cu o privire afectuoasă. Asta nu-i privește, la urma urmei. Ei aparțin statului New-York și ea atare nu au misiunea să contribuie la aplicarea legii prohibiției care cade în sarcina agenților federali. Sergenții trăiesc în cele mai bune raporturi cu patronii localurilor de noapte, cari le ung laba, cum se zice, după un tarif stabilit după cartiere.

Inspectorii prohibiției, când sosesc aci, venind anume dela Washington, ca să facă, chipurile, ceva, nu controlează localurile sic, ci dau busna în restaurante modeste, cari nu au saloane separate de amuzament, cari nu vând alcool prost, ci numai

vin bun, roșu, de California. Și patronii sunt duși la comisariat, interogați și hărțuiți cu tot felul de întrebări. Se drescă procese verbale cari ar putea lua proporții. Din fericire, însă, povestește mai departe Angelo P., printre clienții cari frecventează restaurantul meu, se găsesc domni foarte amabili și influenți. Altfel, ați vedea localul închis, cu o respectabilă pancartă albă, pentru a anunța că am fost condamnat. Vă dați seamă, totuși, că e destul de ruinos să ai de plătit de trei ori câte 50 dolari în interval de câteva zile. Astfel de sume măresc teribil cheltuielile generale și se urcă în cursul unui an la sume covârșitoare. Am un coleg francez care a fost adus la comisariat, de douăzeci și două de ori în câteva săptămâni. Și cum era sigur că va fi pus imediat în libertate, el a spus familiei sale: «Nu îmi mai iau pălăria». În schimb, și-a luat portmoneul...

*

Am făcut cunoștință, în acest local agreabil, povestește, mai departe, scriitorul, cu un bootlegger care s'a oferit să-mi arate câte-va speakeasies de genuri diferite. Era un corsican care începu să-mi declare:

— În Franța, toată lumea are tendința să creadă, biziindu-se pe romanele poliștice americane, că toți bootleggerii (contrabandiștii de alcool), sunt, mai mult sau mai puțin afiliați asociațiilor de gangsteri criminali. E cu desăvârșire fals. Sunt bootleggers cari fac un comerț cu alcool cât se poate de licit. E cazul meu.

Oridecâteori transport provizii de vin clienților mei și sunt arestat pe drum, am la mine acte în regulă și trebuie să fiu pus în libertate.

Vinul meu e o băutură sacramentală, destinată sinagogilor și comunităților evrești, iar actele mele sunt semnate de rabini foarte onorabili. Am, de-asemeni, numeroși clerici, preoți catolici și spitale cari cumpără dela mine. Însă rabinii sunt cei mai practici și mai buni clienți...

Ne aflam pe strada 50. Deși era abia ora 2 după amiază, lucrul era în toi căci în fața fiecărei case, staționau mașini. Văzui chiar un afiș care purta aceste cuvinte: «Here is a private house». Aici e o casă particulară.

— E un indiciu, îmi spuse tovarășul meu, spre a se vedea că e o casă particulară și nu o speakeasy...

Sunăm la o ușă. De data aceasta ne deschide o servitoare, care vorbește o franțuzească perfectă. Patronul ne primește ca pe niște compatrioți. Ne instalează lângă o fereastră, care dă înspre o grădină, de unde se aud strigăte de școlari în recreație. Stăpânul casei, un Bordelez foarte inteligent, îmi explică inconvenientele meseriei:

— Fără îndoială, câștigăm bani, îmi spuse el, dar prin câte greutate trebuie să trecem! Regret vremea când aveam magazinul meu în Bulevardul 7-lea, unde vindeam vinurile Franței, nestingerit de nimeni. Ca să ții, astăzi, un local, o speakeasy, trebuie să dispui de mari capitaluri.

Ai nevoie de cel puțin 10.000

dolari. Mai întâiu ești exploatat de proprietar. Ceeace încheiază unor particulari cu 80 dolari pe lună, nouă ne impune cu 250. Barmanii și chelnerii, bucătăreasa, ghetăria costă, apoi, sume exorbitante. Și când proprietarul ne știe într-o căutare înfrigurată după un local mai prezentabil, pretențiunile sale devin și mai exagerate. Cum e cazul meu. Să vă uitați, când ieșiți, la casa vecină. O să vedeți că e sigilată și pe fereastră atârână o pancartă care menționează numele și condamnarea mea. Am fost, totuși, nevoit să reviu în aceeași stradă. O speakeasy cunoscută, care și-a format clientela de cartier, nu-și poate permite să emigreze prea departe. Aici plătesc 400 dolari pe lună și am contractul sub un alt nume.

După cum vedeți, meseria nu e prea atrăgătoare, mai ales pe vremurile acestea de criză. Din nefericire, pentru cei 100.000 dolari pe cari i-am adunat în câțiva ani și pe cari i-am transformat în acțiuni, nu mi se oferă astăzi mai mult de 1500.

Și eu care visam să-mi cumpăr o mică fermă în Franța.

Trebuie să-mi petrec zilele în acest mediu putred (rallen). Ași prefera să duc viața cea mai modestă în Franța, decât să mă ocup de indeletnicirea aceasta meschină, cu teamă că orice gardist, care nu se simte suficient retribuit, poate veni să-mi închidă prăvălia...

*

Am părăsit acest grațios local, pe înserate. New Yorkul se pregătea de băutură...

Cursă de obstacole pe cai de hârtie

(Foto New-York Times, Ltd., Berlin)

Viața strandurilor californiene este în plină expansiune. Se organizează concursuri de toate genurile dintre cele mai exotice la cari iau parte cele mai frumoase girls. Fotografia noastră reprezintă o cursă de obstacole cu cai de rasă de hârtie. Câștigătoarea capătă un premiu minunat.

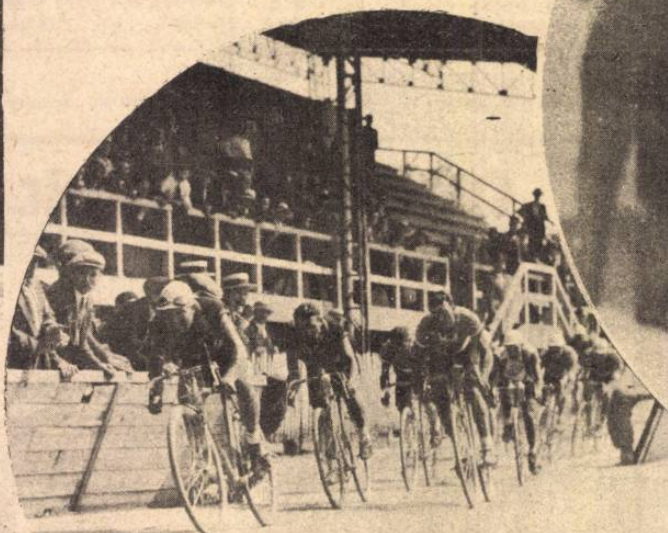
3.

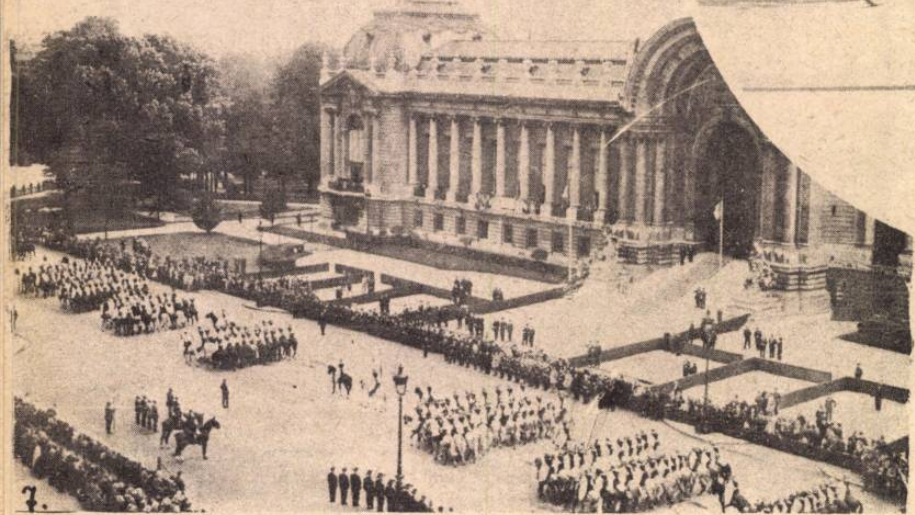
1.

4.

5.

7.

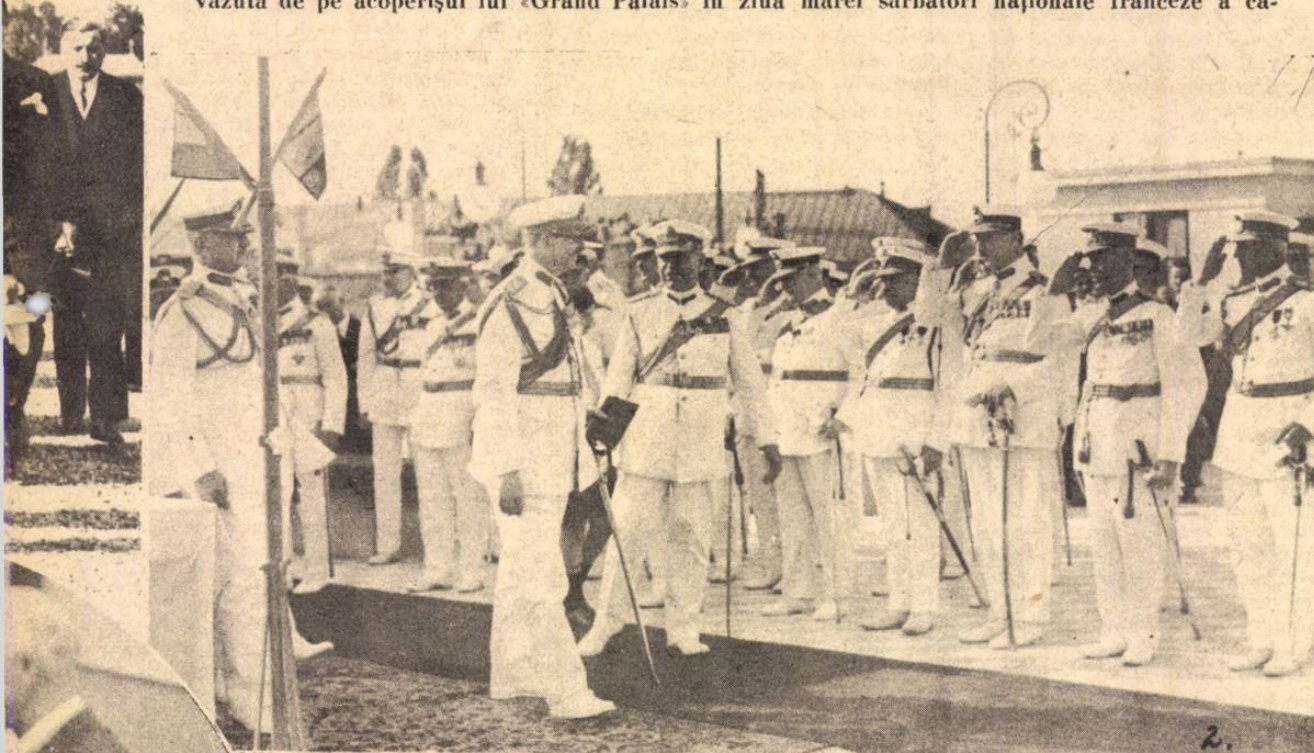

8.

6.

EMENTE ALE SĂPTĂMÂNII

1. Regele a vizitat deunăzi Institutul pentru experimentarea culturii tutunului. Iată-l primind explicații alături de d. prof. D. Gusti, ministrul Instrucției publice. — 2. Suveranul la inaugurarea Căminului ofițerilor «Regele Carol al II-lea» din Șoseaua Bonaparte trece în revistă și primește salutul ofițerilor superiori. — 3. Oaspeții noștri: d-l Avenol, expertul financiar al Societății Națiunilor, după audiența dela Palatul Regal. — 4. D-l Loveday, al doilea expert economic al Ligii Națiunilor, care ne-a vizitat țara, fotografiat la intrarea Palatului Regal. — 5. O scenă istorică la semnarea tratatului dela Lausanne: d-l Kellogg, autorul celebrului pact, felicitându-l pe sir John Simon, ministrul de Externe al Angliei, pentru acțiunea de împăciuire pe care a desfășurat-o. — 6. Cea mai lungă etapă din temerara expediție ciclistă — Turul Franței — a fost câștigată de francezul Leducq pe care-l vedeți intrând în velodromul din Bordeaux, în fruntea unui pluton de 50 concurenți cari au străbătut etapa Nantes-Bordeaux. — 7. Parada de 14 Iulie la Paris. Defilarea «spahiilor» africani prin fața președintelui Republicei, văzută de pe acoperișul lui «Grand Palais» în ziua marei sărbători naționale franceze a că-

derii Bastiliei. — 8. Echipa de football a ziariștilor, care a disputat amuzantul match cu echipa «Cărăbuș» fotografiată cu d-l C. Tănase în mijloc. — 9. Oaspeții bulgari (grupul de avocați, în frunte cu ministrul de Justiție) cari au fost invitații Municipiului București la Snagov, alături de d-l Dobrescu, primarul Capitalei, care le-a făcut onorurile «casei». — 10. Greu impas: în fața afișelor electorale... — 11. Sărbătorirea jumătății de mileniu a Universității din Caen: președintele Republicii franceze Lebrun restitundu-și cu-vântarea omagială în curtea străvechiului așezământ de cultură din Normandia.

NAUFRAGIUL

nuvelă de BERNARD KELLERMANN

Clopoțele începură să iatre în ceață, întocmai ca niște căței stânjenți din somn. Satul dormia încă. Ici și colo, se observa puțină mișcare, copitele plescau, ferestrele se luminau, glasuri se auziau în păclă. Jos, în port, primul deschise hambarul unde se găsea vaporul de salvare. Ceața era atât de deasă, că nu se vedea vre-un om, înainte de a-l fi atins, și chiar când îi vorbeai chipul i se estompa în aburi.

Chemări, injurături, invălmășeală. O frânghie era trasă pe jos și întinsă de mâini nevăzute. O apucau la întâmplare, între câteva perechi de brațe și trăsei.

Roți scârțâiau și barca de salvare apărură fantastic de înaltă și de lungă, pe carul în care se află. Pe spite cădeau umbre și un lanț sustinea cu o frânghie carul îndărăt, spre a-l împiedica să alunece prea iute pe gisieră. Barca se mișca întocmai ca un monstru preistoric, un monstru greoiu cu o sută de labe, coborî în mare și talazul tășni împotriva pântecului său.

— Înainte! strigai eu.

— Trebuie să așteptăm, să se facă ziua. Nu se vede nici mâna lângă ochi.

— Unde-i Kedril? Hei Kedril, pilotul, a venit ziua ta. E de lucru pentru tine. Îți voi arăta eu unde se află vaporul.

— Prietene, răspunse Kedril, nici pentru o avere, n'as putea să scot vaporul. Marea a înebunit. Trebuie să așteptăm refluxul.

— Dacă și tu spui asta, Kedril! Plecai descurajat.

În sat, mă întâlnii cu Joel, care se încotoșmănișe, de sus până jos, cu pielea lustruită și ținea un ochian în mână.

— Ei, îmi strigă el, nu v'am spus eu când ați tocmit «Vila

Furtunilor» că toate naufragiile se petrec drept în fața dv.? Ha, ha!

Nu i-am răspuns. M'am întors, în fugă, la «Vila Furtunilor». Nimic altceva decât păcla, marea care se izbea și Creach care, la fiecare trei minute mărăia de parte, ca o vită rănită de moarte. S'auzia o scurmătură în stânci. Era Jean-Marie.

— Un vapor s'a asvârlit pe stânci... spuse el cu un râs idiot. De data asta Roseter a fost cea dintâiu...

— Ce e de făcut? întrebai eu.

— Cum ce? Nimic. Holala! Stâncile sunt ca niște cuțite. Toți matelotii se năpustesc în acelaș loc. Sunt luați de curent și nu-l aud pe Creach, decât atunci când se isbesc de o stâncă.

Jean-Marie tropăia într-o parte și într-alta și privia, atent, în pământ. Un grup de pescari, de femei și copii se adună, iscodind valul care sosia cu capetele aplecate și ochii lacomi. Erau descendenți ai piraților și marea le înăprise inima. Ce însemna un naufragiu pentru dânșii? Cunoșcuseră nopți când se scufundau câte trei vapoare și când clopoțele surau trei nopți la rând.

Ceva negru fu svârțit pe coastă și toată lumea alergă într-acolo. Era rămășița unui vaporas negru, asemenea unui toras sdrumicat. Toți se întoarseră năpristan. În mijlocul valurilor se vedea un om care înghițea apă și întindea brațele într'ajutor. Căzu cu fața înainte și talazul îl aduse la mal, depunându-l liniștit. Valul următor trecu deasupra-i și el făcu o mișcare, cași cum ar fi vrut să se așeze. Jean-Marie și cu mine îl traserăm mai spre țarm.

Omul zăcea cu ochii deschiși, înspăimântat și surădea, cu gura deschisă, lăsând să i se vadă dinții, sub mustața-i rară. Pe tâmpla dreaptă avea o scrijilitură. Murise.

Pescarii făceau cerc în juru-i. Jean-Marie își scoase bereta și își făcu semnul crucii. Toți îi urmăriră pilda.

Creach mormăia în depărtare, în timp ce lumea, pe mal se închina.

— Iată-l întins aici.

— Marea l'a asvârlit de o stâncă.

O fetiță spuse, cu voce groasă. Cu un râs îngrozit:

— Uite, că râde!

— Liniștește-te, toți morții râd.

— E tânăr.

— Douăzeci și ceva de ani.

Fetița mai spuse, cu un râs ușor:

— Tată, se uită la mine.

— Toți morții privesc astfel; liniștește-te!

Apoi îi urăblară prin buzunare. Dar mortul nu avea nimic. O pipă, un cuțit, o batistă roșie. În buzunarul de sus al bluzei, era o scrisoare.

— O scrisoare!

Aprinsei un chibrit.

— Se numește... stați... se numește Joe Gordon vaporul se cheamă «Indiana» și vine dela Cap.

— Joe Gordon... «Indiana».

— Vrei tu să iei chibriturile.

Serisoarea era muiată și greu de citit.

Cam asta stătea scris: Dragă Joe, dacă sosești la Liverpool, vin-o gă mă vezi. Nu pleca imediat, ca ultima oară. Sunt bolnavă și piciorul mă necăjește. Nu ies din casă și te aștept. Viața e tare amară, când te uită copiii. Rătrâna ta mamă.

— Administrația maritimă trebuie să-i trimită o telegramă.

— Joe nu se va mai întoarce și ea e bătrână și bolnavă. Hm!

Deodată, apărură Roseter și, îndepărtând lumea s'asvârli plângând asupra mortului. Îi vorbea, îl chema «sufletul meu», «mieul meu» și suspina de-ți frângea inima.

Nu puteam îndura mai mult și am plecat.

— Înainte! strigai eu. Ce mai așteptați!

Se făcea ziua. Barca de salvare avea aerul unei fantome, în păcla slabă, monstruos de înaltă și lungă, iar valurile îi lingeau trupul alb.

Chipuri treceau prin fum.

— E cu neputință, nu putem ieși.

— Dacă nu ieșiți, sunteți niște canali.

— Dar marea e teribilă, nu vom merge până în golf.

Tremuram de emoție. Întrebuințai toate darurile mele de convingere. Dar toți rămăneau reci și calmi.

— Ei sunt acolo!

— Bine, dar aici sunt soțiile și copiii noștri.

La cinci dimineata, Chikek deschise cărciuma și aprinse lampa. Poate o să isbutesc mai repede așa! Dădui de băut pescarilor. Ei n'aveau imaginație. Nu-i vedeau pe ceilalți colo, așezați pe rămășițe de vase înlestați și cerând ajutor.

— Totuși, trebuie de mers! spusei eu. O fărâma de mare. Nici nu pricep ce fel de oameni sunteți. Eu care vă cunosc de atâta timp.

Pescarii trândăveau.

— Cu neputință!

— Să vă ia dracu!

Ieșii. Tremuram de mânie.

Ceață! Deasă și de un galben urăcios, ca un puroiu. Creach mormăia, la fiecare trei minute; marea, în elocote.

Pescarii stăteau pe lângă stânci, pândind tot ce aduceau valurile. Cadavre strivite erau asvârlite la țarm.

Înainte prânzului au fost șapte, iar seara treisprezece. Ceața se înălța ca un zid.

Toată noaptea Creach sbiera. A doua zi dimineată, ceața devenise mai puțin deasă și, jos, în întuneric, se deosebi, deodată, vaporul. Stătea oblic, cu pupa îndreptată spre țarm și, la fiecare val, un suvoi de spumă urca împotriva-i. Pe frânghii atârna ceva, asemenea unor fulgi suri, erau oameni. Păcla reveni și nu mai văzurăm nimic.

La ora două odată cu refluxul, Jann ieși.

Bravo Jann, de trei ori bravo!

Dar deodată, se produse mișcare pe bordul «Luerătorului» care juca în ceață, în mijlocul talazurilor. Ancora se urni. Noi priviam. Vaporul suiera și din coș ieși un nor gros de fum care învălui «Luerătorul» cu o ceață sură.

— «Mieul căpitan» pornește.

Da, desigur o ia la drum. Era Jann, care plângea ca o fată. Acum, însă, se putea barem vedea ce poate! Așteptase multă vreme și acum, se avânta, ne mai putând fi oprit. Risca. Desigur că scrâșnise din dinți, văzând că e chipajul său ezita. După o oră de luptă, ancora era fixată. Deodată, auzirăm ceva, un muget îngrozitor, cu toată depărtarea. Era Jann. În acelaș timp vaporul neguros se puse în mișcare. Acum luneca.

— Olala! spuse Joel. Apoi vaporul se îndreaptă pe roțile dindărăt, și asvârli capul, se înclină și porni înainte. Nu rostrirăm nici o vorbă.

După ce privi îndelung cum Jann cucerește calea, încetul cu încetul, cineva spuse:

— Numai să țină mașina!...

Așteptărăm ceasuri întregi, fără a ne urni din loc, scrutând negura. De fiecare dată ce-l auziam pe Jann cântând din corn, ne priveam și făceam o mișcare.

Jann sosi cu opt naufragiați. Isbutise să asvârle un cablu, cu ajutorul căruia nenorociții, putură sări pe bord. A doua zi dimineată, vaporul de salvare porni și aduse alți zece oameni. Acum erau toți scăpați, afară de un negru un fochist, care nu cuteza să treacă pe cablu.

Toată ziua îl văzurăm pe catar, încolăcit ca o masă întunecoasă. Păcla se refăcea și îl ascundea, apoi devenea mai puțin

(Continuarea în pag. 597)

A apărut:

ADRIENNE THOMAS Catrina-Soldat!...

ROMANUL UNEI FETE
DIN ALSACIA-LORENA

~~~~~

Romanul unor experiențe neobicinuite trăite de o femeie cu suflet extraordinar, în timpul marelui război. Singura și cea mai puternică viziune a războiului mondial redată de pana unei femei. Numai în Germania, această lucrare a trecut de 100.000 exemplare și s'au anunțat ediții noi în toate limbile.

~~~~~

Cereți la toate librăriile precum și la Editura „Eminescu”. București 1, Str. Anghel Saligny 2

A apărut:

LUDWIG LEWISOHN

ISRAELE ÎNCOTRO?

ROMAN

TRADUCERE DE
EMANUEL CIOMAC

Această lucrare pasionantă, care a avut un enorm răsunet, atât în Statele Unite, cât și în Franța, unde a fost tradusă, sub titlul «Israel ou vas tu?» ar avea aproape caracterul unei auto-biografii. Ca și autorul, eroul principal aparține unei familii de emigranți evrei din Germania. Ca și autorul, eroul a avut o cultură și o formațiune pur americană. Asemenea unuia altuia, amândoi au crezut că și-au găsit o țară și un neam. Asemenea unuia altuia, amândoi n'au întârziat de-a vedea că s'au înșelat. Sunt pagini de o înaripată inspirație și de o patetică măreție.

Cereți la toate librăriile precum și la Editura «EMINESCU».

București 1, Str. Anghel Saligny 2

O LUNA LA HOLLYWOOD

8) Interviewuri, amintiri, anecdote, indiscreții

VII. „Cazul“ lui Adolphe Menjou

Menjou, imaculatul și prea elegantul «Gentleman of Paris», zâmbește la întrebarea mea și apoi începe:

— Luasem o scurtă vacanță dela fotodramele în limba engleză pentru a face o excursiune în producțiile celorlalte țări, realizate în alte limbi. De asemenea și spre a pune la încercare teoria mea că cererea publicului pentru genul meu de lucrări va

Lawrence Tibbett, interpretul atât de apreciat, astăzi, al filmelor muzicale.

spori cu trecerea unui anumit timp. Eu am făcut, poate, greșala de a impune tipul meu unui public care nu era încă pregătit să-l înțeleagă. În centrele provinciale, unde majoritatea publicului de cinematografe e o lume foarte simplă, care n'are idei de tipurile ce se întâlnesc în viața mondenă a marilor orașe, tipul pe care-l reprezintam eu era cu neputință de înțeles. Eu sunt pentru ei un animal necunoscut care vorbește un limbaj curios... Astfel că mă hotărâi să iau o scurtă vacanță dela filmul vorbit în limba engleză spre a mă dedica producției filmelor europene, pentru publicul de-acolo care, mai mult decât cel american, cunoaște și e în stare să înțeleagă tipul pe care îmi dau silința să-l reprezint pe ecran; în toate stările lui sufletești. Acum, semnele arată că și publicul american — vorbesc de marile publice provinciale — a început să înțeleagă și să guste tipul omului monden pe care-l înfățișez eu. Și filmele mele sunt din nou cerute cu insistență.

— Îngăduiți-mi atunci să anunț lumii cinematografice că notița despre moartea dvs. era oarecum prematură...

Menjou râde, arătând un șir de dinți albi cari ar putea să servească de reclamă pentru lansarea unui nou «dentifrice».

— Puteți spune tot ce doriți, dar eu cred că ar fi mai bine să lăsăm ca lumea cinematografică să se convingă că eu n'am murit, din totalul cifrelor încasărilor realizate de filmele mele. Este limbajul cel mai elocvent și știu

că cifrele vorbesc cu totul în favoarea mea. De altminteri, această e a doua oară când se încearcă îngroparea mea în cinema. Prima a fost imediat după război, când interpretam roluri comice alături de Margareta Clark și Norma Talmadge, cu un oarecare succes. În timpul războiului mă dusei în Rusia cu un corp de ambulanțe americane. În perioada aceea, chibzuind la cariera mea, m'am convins că după războiul publicul va avea nevoie să rădă spre a-și alunga din minte dureroasa tragedie. Dar când mă inapoi ai în Statele Unite, producătorii, unii după alții, mă informară că publicul nu s'ar împăca de fel cu tipul ales de mine. Era de prisos să le mai demonstrez că tipul de *viveur* cu prejudecăți, galant, cavalier cu femeile și disprețuitor cu bărbății, era real și plin de viață. Ei pretindeau că-și cunosc publicul și se arătau convinși că voi suferi un fiasco. Urmă o perioadă de obscuritate și multă descurajare. Schimbai zece de studio-uri și izbutii să obțin abia câteva roluri în filme de scurt metraj. Însfârșit, într-o seară îl întâlni pe Charlie Chaplin la un banchet și am avut norocul să-l conving. Rezultatul acelei întâlniri fericite fu *Femeia din Paris*. Rolul meu în filmul acesta, statornici pentru totdeauna, caracterul și contururile tipului pe care-l creiasem, și-l perfecționam neconten-

VIII. John Gilbert

«O colibă și inima ta...»

E un romantic pe care lumea de azi (e bine, sau rău?) nu poate să-l mai sufere. A rămas așa dar numai coliba, frumoasă și îmbelșugată, în paguba inimii...

Aceasta și explică de ce Gilbert, burghez prin excelență, s'a îngrijit înainte de orice alt lucru să-și construiască propria colibă, după gustul său și pentru uzu-i exclusiv. Arhitectului, i-a cerut să-i facă numai patru lucruri: un salon-studio, în care să-și trăiască tihnit viața de familie; un altul mai vast, terasă deschisă spre panorama de sud a orașului; (dela vila lui Gilbert domini întreg Hollywoodul și întinderea liniștită a Pacificului); o cameră de baie-duș-masaj, ultra modernă și un joc de tennis iluminat à giorno pentru partidele de noapte.

Pentru rest, arhitectul putea să facă orice, după plac.

Din colaborarea aceasta artistică de un gen cu totul nou, a eșit cel mai grațios, cel mai pitoresc și cel mai nimerit refugiu care adăpostește și leagănă pe cel mai neliniștit artist al ecranului. Vila lui e ascunsă vederii și ferită de curiosul interesat sau de turistul ocazional. Acolo se odihnește Gilbert, chiar și în scurtele pauze ale zilelor de lucru; acolo, înăuntru, în ascunzușu-i singuratic și liniștit, el își petrece cea mai mare parte din

nit în minte. Eu cred că norocul acestui personaj va spori cu trecerea anilor. Cei mai norocoși vor fi aceia cari mă vor urma și va putea astfel să le suradă și lor norocul, acel noroc care era cât pe ce să-mi scape și pentru care, credeți-mă, am luptat din răspuneri.

— Cari sunt, d-le Menjou, filmele ce le-ați interpretat în ultimul timp?

— *Viziuni din Hollywood*, în limba germană, *Să fim veseli*, în franceză, *Calea cea mai ușoară*, având parteneră pe Constance Bennett, *Marele amator* și *Luna nouă* cu Lawrence Tibet și Grace Moore, în engleză. Mă simt foarte fericit că am avut părinți cari au stăruit să învăț mai multe limbi. Imprejurarea aceasta îmi îngăduie astăzi să mă exprim în filmele vorbitoare, în patru limbi deosebite...

După cum se știe, Menjou a fost supus unei operații de apendicită. Și cea ce-i mai curios e faptul că operația aceasta l-a făcut mai robust și mai zdravăn, decât înainte. El se bucură astăzi de o sănătate excelentă și dovedă despre aceasta e marea lui activitate.

Acum interpretează *Friends of Loves* la «Radio-Pictures» unde a semnat un contract pentru șase filme.

Menjou e actorul cel mai ocupat din Hollywood. Cu toate acestea, el se îmbracă întotdeauna în chip impecabil și neîncetat împrăstie în juru-i aceeași exuberanță și invariabilă voioșie...

ca de altfel toți ceilalți artiști ai ecranului, trăiește o viață dublă, fiindcă prea deosebite și de-

John Gilbert

părtate sunt cele două activități cari o umplu.

Când lucrează, fie la repetiție, fie la turnarea unui film, l-am văzut, cu gusturile lui, cu viciurile și virtuțile lui, dispărând spre a face să existe numai artistul absorbit de munca lui. Această însușire rară înalță foarte mult pe omul vesel, spiritual, dornic de anturaj și îndrăgostit de liniștea patriarhală ce domnește în refugiuul său dela Beverly Hill!...

N'am putut să vorbesc cu John, sau Jack, cum îi zic toți aici la Hollywood. Plecase într-o călătorie pe mare, cu yachtul lui. Se zice, ca să încredințeze oceanului o nouă și vehementă pasiune omenească, iar alții, spre a se pune în gardă împotriva unei înversunate campanii îndreptate contra carierei lui artistice, ce pare că se clatină...

Scriu notele acestea în vecinătatea sihăstriei lui ideale.

Sunt sigur că John se va întoarce curând, mai dispus ca ori când să lupte și să învingă pentru triumful vieții artistice, care pentru dânsul e acum mai aspră decât oricând!...

IX. Buster Keaton

«Omulețul de fier», — așa l-au poreclit odinioară la teatrul Variété, în vremurile bune când

Impresionabilul Malec, asistând la un match de box.

artiștii de acolo monopolizau atențiunea publicului și ocupau acelaș loc ca Garbo, Dietrich, Chaplin sau Novarro și alți aștri ai fonofilmului.

Harry Hoodini, faimosul iluzionist și prestidigitator, care era în stare să iasă din cufer de fer aruncate în fundul mării și să scape din cătușele cele mai solide, a fost cel dintâi care l-a botezat astfel. Din toate celebritățile teatrului Variété, care-l chemau cu porecla de «Omulețul de fer» numai Hoodini trăiește astăzi.

O anumită tristețe e în comicul personal al lui Buster Keaton. Maska lui rece și nepăsătoare a făcut să rădă milioane de oameni în lumea întreagă. Și chiar în studio, replicile ce le dă adeseori camarazilor săi de lucru, sunt un izvor nesecat deilaritate.

(Va urma)

Expediția Sven Hedin în China

Descoperirea unor monezi de hârtie și ace de cusut de acum 2000 de ani

În timpul celor două secole cari au precedat și al celor două cari au urmat începutul erei creștine, imperiul chinez a văzut desfășurându-se evenimentele cele mai importante ale istoriei sale, evenimente cari au fost hotărâtoare pentru dezvoltarea lui ulterioară. Este perioada când China fu guvernată de dinastia Han, care, încă din primul secol al stăpânirii sale a cunoscut înfrângerile cele mai diverse. Timp de trei ani, Hanii luptară fără întrerupere contra dușmanilor, pentru apărarea frontierei lor nord-vestice (regiune care formează, astăzi, coasta apuseană a hârtii politice a Chinei și care a jucat un rol extrem de important în istoria țării, mai cu seamă ca întăritură contra năvălirilor mongolice din Nord).

În această regiune a făcut grupul nord-vest al expediției Sven Hedin — una din întreprinderile cele mai formidabile ale explorării Chinei — descoperiri de cel mai înalt interes. Tânărul arheolog, Folke Bergman, care conduce acest grup, a început săpăturile sale în 1930, de-a lungul fluviului Etsingol; el le continuă în 1931 și isbutește să pună la punct o cantitate prodigioasă de vestigii arhitecturale și de obiecte de tot soiul, datând de acum 2000 ani, adică din vremea când imperiul Hanilor a ridicat în mlaștinile Extremului Orient așezări de apărare, de o mare soliditate.

Bergman a găsit mii de nuiele foarte subțiri, acoperite cu inscripții lungi cari așteaptă abia să fie studiate cu de-amănuntul,

dar despre cari se poate afirma, de pe acum, că alcătuiesc cele mai vechi monumente scrise ale Chinei, pe cari le cunoaștem până în prezent. Multe din aceste inscripții datează din primul secol al erei și sunt probabil bilețele de identitate ale soldaților cari au servit în garnizoanele provinciei. Ele vor da savanților prețioase indicații asupra vieții militare din acel timp.

Printre alte descoperiri ale lui Bergman trebuie să menționăm cu deosebire oalele zugrăvite cu adevărate estampe, ale căror motive imită pe acelea de pe țesături: săgeți minunate conservate, cu vârfurile de bronz, lănci de fier, cuțite de-asemeni de fier, numeroase unelte-de lemn, etc.

Un săculeț plin cu ace de cusut, răstăcit pe semne de vre-un croitor chinez, a supraviețuit două mii de ani, pentru a fi găsit abia acum de arheologii expediției lui Sven Hedin.

Cum, pe vremea aceea, plicurile gumate nu existau încă, scrisorile se închideau cu niște peceti de bronz. Asemenea plicuri au fost descoperite, acum de Bergman, purtând peceti de un centimetru jumătate.

Săpăturile lui Bergman ne-au pus, deasemeni, la curent cu forma cărților chinezești, dinaintea descoperirii tiparului. Un exemplar foarte bine conservat, dă posibilitatea să se elucideze această chestiune, mai ușor decât toate sursele literare ale timpului.

Monezi de tot felul, fragmente de țesături de mătase roșie, albastră, galbenă și verde, bucăți

de broderie, etc., completează descoperirile atât de interesante ale arheologului suedez.

Săpăturile întreprinse de expediția lui Sven Hedin, pe o suprafață foarte întinsă, urmăresc să descopere toate întăriturile vechi, toate ruinile monumentale datând din epoca Hanilor.

Bergman a putut număra, până acum, vre-o sută cincizeci de ruini de temple și de case; starea lor este destul de lamentabilă, însă tânărul arheolog a reușit să găsească inscripții nenumărate, scrise sau în idiom și în caracterele si-hia (rămase încă enigmatice) sau în limbile mongolă, uiguru și tibetană.

Cu același orilej, Bergman a avut norocul extraordinar să desgroape monede de hârtie, cele mai vechi, desigur, pe cari le cunoaștem. Foarte numeroase sunt obiectele de porțelan desgropate de sub ruinile cetății Khara-Khato, cești cu toarta foarte mare, oale minunate smălțuite, lacăte; toate acestea, vădesc la ce grad de perfecție ajunseseră Chinezii în viața lor practică și în manifestările lor artistice, înaintea încă de începutul erei creștine.

Majoritatea ruinilor sunt acoperite cu nisip; ici și colo, grămezi de paie sunt singurele vestigii cari indică locul unei case, complet dispărute.

S'au putut demarca, deopotrivă, canale de irigație și câmpuri de cultură agricolă sistematică. În acea epocă îndepărtată, fluviile nu aveau încă un curs normal, în China, și reglementarea

Un nou copil minune

(Foto-excl. Keystone).

Tânărul violonist virtuos, Gisa Golubow, în vârstă numai de 9 ani, care concertează de câțiva timp, la Paris, în scopuri filantropice, a uimit lumea muzicală prin formidabila sa precocitate.

scurgerilor dovedește un profund spirit de inventivitate.

Între ruinile vechii cetăți Khara-Khato, datând din epoca Hanilor, un singur edificiu a fost găsit într-o bună stare de conservare. Vrafulurile de manuscrise descoperite în interior, fac să se creadă că e vorba de localul unei administrațiuni importante.

N. B. — Amintim cititorilor noștri că monumentală operă a exploratorului Sven Hedin «De la Polul Nord la Polul Sud», a apărut, în traducere românească în editura «Eminescu», în șase frumoase volume (25 lei exemplarul), cuprinzând și o formidabilă descriere a Chinei, misterioase și civilizate.

IRONIE

Viața e plină de ironii.
Unde se iubesc doi, sosește,
tam-nisam, un al treilea...

Debut...

Regretatul Edgar Wallace, înainte de a deveni autorul cel mai popular de romane polițiste era un cititor pasionat al acestei literaturi. El citea, cu lăcomie, toate foiletoanele apărute în ziare, precum și fasciculele publicate, zilnic și se simțea omul cel mai nefericit din lume, când vreo ocupațiune îl împiedica să urmărească porția cotidiană de literatură, până la capăt.

La vârsta de 22 ani, Edgar Wallace căzu grav bolnav. Medicul, care cunoștea pasiunea clientului său, diagnostică o pneumonie.

— Sper că nu e ceva grav? întrebă Wallace, neliniștit.

— Aș! răspunse bătrânul doctor, gânditor și clătănând din cap. Totuș, nu-ți recomand să începi, acum, lectura noului roman-foileton din «Daily Mail»...

Medicul nu știa că romanul acesta era lucrarea de debut a lui Edgar Wallace...

Salvarea submarinului „Prométhée”

(Foto excl. Keystone)

Se știe că, în apropiere de Cherbourg, submarinul francez «Prométhée» s'a scufundat zilele acestea îngropând eu el 63 de persoane. Fotografia noastră reprezintă operațiunile de salvare ale unui vapor care încearcă să aducă la suprafață epava care a fost siciul atâtor vieți omenești.

DE PRETUTINDENI

Moartea unui «rege»

America nu e singura țară unde domnesc «regii» industriei.

Kreuger, «regele chibriturilor», era suedez și a murit la Paris.

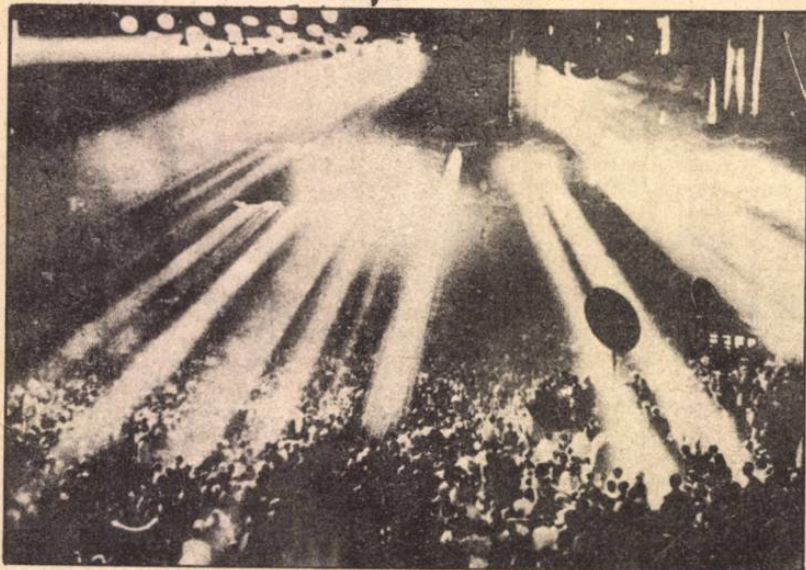
Zilele acestea a murit Nestor Gianclis «regele țigărilor», în vârstă de 94 ani. Grec de origină, Gianclis se instalase în Suez în 1854, ca fabricant de țigări. Veni inaugurarea faimosului canal. Împărăteasa Eugenia gustând țigările egiptene fabricate de grec, s'a entuziasmat foarte mult asupra savoarei lor și comandă câteva sute. Ele deveniră, imediat, populare. Și de aici ascensiunea și averea prodigioasă ale «rege-lui țigărilor» care s'a stins, copleșit de bogății și onoruri.

160 milioane lei pentru un tablou de Dürer

Correspondentul din Praga al ziarului *Daily Telegraph* anunță că mănăstirea Shahow din Cehoslovacia caută să vândă faimosul tablou al lui Albrecht Dürer, *Banchetul divin*, care e considerat drept capodopera maestrului german. Un grup de Americani a oferit suma de un milion de dolari (160 milioane lei) pentru achiziționarea acestei pânze, însă Statul nu permite exportarea tabloului.

Mănăstirea a recomandat guvernului să cumpere chiar el această pânză. Au și început, de altfel negocieri în această privință.

Numai americanii sunt în stare de așa ceva...

(Foto-exclusivitate Keystone)

Inchipuiți-vă că sesiunea Congresului democrat ținut zilele trecute la Chicago, pentru desemnarea unui candidat la președinția Statelor Unite, a durat nici mai mult, nici mai puțin, decât 36 ore fără întrerupere. Aerul devenise înăbușitor în imensul «stadion» și numeroși congresiști, bărbați și femei, au cam lesinat. Abia pe la 7 dimineața, după o zi și jumătate de dezbateri, când soarele a scădat cu primele sale scânteieri (pe cari le vedeți în imaginea noastră) sala imensă, Americanii s'au hotărât să plece, oprindu-se la d. Franklin Roosevelt ca viitor candidat la Casa Albă.

Biblia tradusă în 700 limbi și dialecte.

Dacă Homer a fost tradus în vreo două zeci de limbi, iar Shakespeare în aproape patruzeci, Biblia, în schimb, le-o ia cu mult înainte, deoarece Sfânta Scriptură a fost publicată în nu mai puțin de șapte sute de forme ale graiului omenesc.

Numai Societatea biblică engleză a făcut ca Evanghelia să apară în cinci sute cincizeci și opt de limbi și dialecte.

În anul 1913, întreprinderea aceasta a vândut 1.374.000 de biblii în engleză; în timpul războiului, vânzarea aceasta s'a ridicat la mai bine de două milioane pe an, pentru anii 1914, 1915 și 1916 și la vreo 1.175.000 pentru anii 1917 și 1918.

În ultimii ani, tirajele s'au urcat cu vreo 100.000 pe an.

Experiințe

Există, la Duning (Statele Unite) un azil de nebuni. Directorul acestui ospiciu a înființat, de curând, un salon de frumusețe, unde nebunele internate își pot face manucura, ondula părul și primi diferite masaje.

— De când am deschis acest salon, declară originalul director, pensionarele mele au grija cea mai meticuloasă de persoana lor; ele au devenit foarte curate și, unde înainte vreme, trebuia să trimit o echipă de femei, pentru a face puțină ordine în odăi, acum sunt oricând siguri că, unde intru, găsesc cea mai perfectă curățenie.

Directorul a îngăduit ca bolnavii să practice și anumite sporturi. Așa, încât, a fi nebun, devine o plăcere.

Un voiaj de nuntă într'adevăr fericit

(Foto-excl. Keystone).

Gitta Alpar și Gustav Fröhlich, simpaticele vedete ale ecranului au plecat în călătorie, după cumspun ei, voiaj de nuntă. (Probabil că nu l-au făcut pe cel adevărat la vreme), și după cât ne arată fotografia formează o pe reche într'adevăr fericită.

14.000 cinematografe în America

Ultima statistică a industriei filmelor din America, arată că Statele Unite posedă, acum, 14000 de cinematografe cari au, laolaltă opt milioane de locuri.

Peste zece milioane de persoane asistă, zilnic, la reprezentații. Statistica adaugă că, cu toate aceste cifre uriașe, rețetele sunt inferioare celor din anii 1918 și 1920, deoarece cheltuielile sălilor de cinema s'au ridicat în proporție mult mai mare, decât s'au putut urca și prețurile locurilor.

O inovație prin care se caută a se da oarecare variație a re-

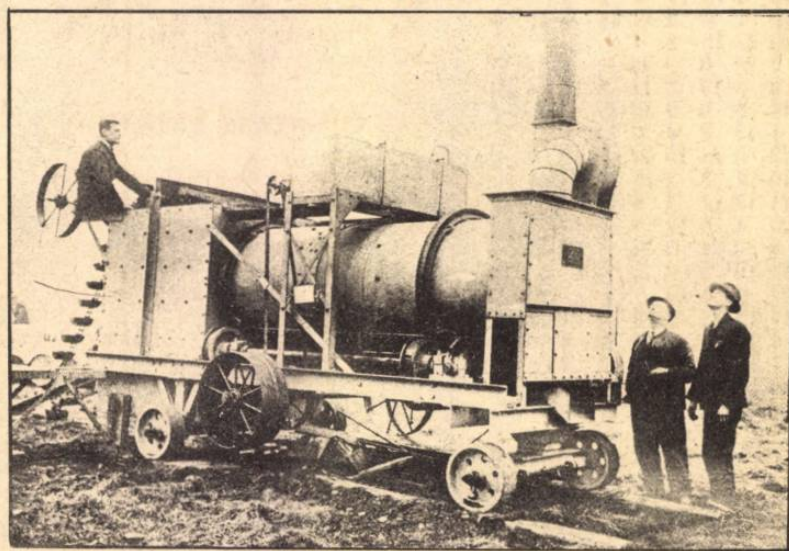
prezentațiilor e un amestec de film și de teatru. Actualmente, se fabrică niște filme, la cari reprezentația este brusc întreruptă și urmează o scenă de teatru, jucată aievea de artiștii din film. Încercarea aceasta a avut un succes extraordinar.

Technica veacului

O doamnă își ceartă slujnica — Asta se cheamă la tine curățat? îi spune ea, arătându-i halul în care se află pereții. Dar ce sunt firele celea de păiajen?

— Gândiam că fac parte din instalația de radio, răspunde candidă, servitoarea

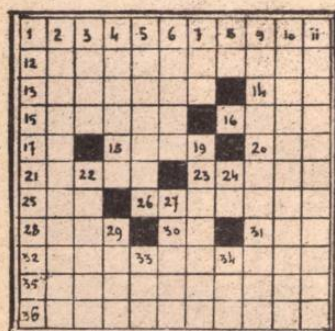
Asta nu e totuși, prima locomotivă din lume

(Foto New-York Times, Ltd., Berlin)

Ci, dimpotrivă o mașină hipermodernă, expusă la Târgul de mostre din Birmingham (Anglia). Ea prelucurează în timp ce merge pe roate masse de beton, cari sunt folosite la pietruirea șoselelor. În felul acesta, pavarea se face cu o repeziune extraordinară.

JOCURI

Cuvinte încrucișate
de Ionel Ionescu (Băicoi)

ORIZONTAL : 1) Câini de vânătoare; 12) Aprobasem; 13) Profesori ieșiți la pensie și care se bucură de onorurile datorite titlurilor lor; 14) Oraș în Finlanda; 15) Favoriți; 16) Râu în Germania; 17) Insulă; 18) A suprima; 20) Fig. plan; 21) Pigmeu; 23) Lipsit de originalitate; 25) Oraș în Peru; 26) Greșiți; 28) Binișor; 30) Numeral; 31) Aliat; 32) Incredințaseră; 33) Fig. Renumit; 36) Administrația superioară a marinei militare.

VERTICAL : 1) Dădură năvală; 2) Impărțisem; 3) Cerul; 4) Corsari; 5) Eficace; 6) Procesuni religioase însoțite de rugăciuni și cântări; 7) Adverb; 8) Conjunție; 9) Fig. importunaseră foarte; 10) Reintărit; 11) Destrăbălare; 19) Cei ce fac abonamente; 22) Trăsuri elegante turcești; 24) Măsură; 27) Sătesc; 29) Trajedian francez (1839—1891); 33) Cortină brodată; 34) Tovarăș.

Aritmogrif

de Edelstein S. Emanoil (Galați)

1) 2 5 1 4 7
2) 8 5 11 3 9 6 12
3) 22 1 12 10
4) 1 12 4 6 4
5) 20 4 10 12 8 9 3
6) 22 1 9 3 12 11 9 11 4
7) 10 22 15 5 7
8) 1 22 6 3 22
9) 9 6 12 2 11 5 11 4 10
10) 12 5 9 8 18 12 1
11) 1 12 3 4 6 13 9
12) 22 6 22 15 22 9 12
13) 10 12 2 5 19 5 6 1
14) 11 12 17 4 6 12 22
15) 20 4 6 12 8 5 10
16) 9 13 24 3 11
17) 15 10 5 2 2 9
18) 22 6 9 10
19) 17 12 3 4 19 9 8 4 6 4
20) 4 13 9 3 15 18 4 10 12 9
21) 7 11 9 19 4 11 9 6
22) 11 24 6 15
23) 4 6 9 11 24

1) Râu în Ardeal. — 2) Localitate viniferă în Moldova. — 3) Supus. — 4) Substanță zaharoasă. — 5) Pasăre. — 6) Omenie. — 7) Oraș în Ardeal. — 8) Arheolog român. — 9) Filosof grec, profesorul lui Alexandru. — 10) Părintele Sfintei Fecioare. — 11) Zeița înțelepciunii, la Romani. — 12) Stat în America de sud. — 13) Lichid antiseptic. — 14) Impărat roman (14-37 d. Chr.). — 15) Primejdie. — 16) Desvoltare. — 17)

Poezie de Eminescu. — 18) Fluviu în Asia. — 19) Faptă bună. — 20) Carte sfântă (art.). — 21) Curier special. — 22) Mic centru comercial. — 23) Corectare.

Inițialele și finalele cuvintelor găsite citite de sus în jos vor da un cunoscut proverb românesc.

Saradă

de Nicolae L. Petrescu (Loco)

Sunt petrecere frumoasă.
Pentru lumea mult voioasă.
Mai apoi, metal de frunte
Stau ascuns în colț de munte.
Iar citit într-un cuvânt
Zău!... Mă tem că te nspăimânt.
Căci sunt fiara fiarelor,
Și eroul basmelor!...

Soluțiile jocurilor
din „O. L.” No. 28CUVINTE INCRUCISATE
„ROMEO ȘI JULIETA”

ORIZONTAL : 1) Hero; 6) Sărutare; 14) Foc; 17) Orosop; 20) Romantic; 22) Ba; 23) Rom; 24) Omo; 25) Amic; 26) Desiș; 28) Asediator; 31) Li; 32) Era; 33) Ou; 34) Eres; 36) Ti; 37) Re; 38) In; 39) Io; 41) Ra; 42) En; 44) Tao; 45) Uri; 47) Satiric; 50) Lu; 51) Ine; 53) Sinelit; 54) Lulea; 56) Ga; 58) Edn; 59) Nu; 60) Ales; 62) An; 64) Raiu; 66) Aimè; 68) Mort; 69) Paradă; 71) Li; 72) Aw; 73) Aga; 74) Cp; 76) Deal; 78) Do; 79) Mărită; 84) Eu; 85) Adorate; 86) Iremediabil.

VERTICAL : 1) Horațiu; 2) Eros; 3) Romeo; 4) Os; 5) Roma; 7) Arare; 8) Rom; 9) Umil; 10) Tacit; 11) An; 12) Rt; 13) Eider; 15) Obi; 16) Casanova; 18) Cai; 19) Poteraș; 21) Cere; 27) Sa; 29) Duc; 30) Orație; 33) Serenadă; 38) Ia; 40) Ori; 43) Nil; 44) Indrăgi; 46) Inger; 49) Ciru; 50) Luna; 52) Castel; 53) Kamadeva; 57) Cap; 58) Lowe; 63) Na; 65) Ia; 67) Mic; 70) Rad; 73) Pajul; 77) Prăpastie; 79) Mo; 80) Ar; 81) Ra; 83) Ar; 84) Ei.

CUVINTE IN PATRAT

Pălmărar — Aramine — Laxativ — Amazone — Mitocan — Aninați — Revenit.

ENIGMA

Sedile (.)

AU DESLEGAT TREI JOCURI:

Popescu, Virginia (Cetatea Albă), Rică Timofteșcu (Turnu Severin), Vlad și Rodica Anghel (Iasi), Ioan Vanjensky (Focșani), Pănuș A. Saul-Piasa, Alexandru Boteș (Borod-Bihor), Al. Haber (Iasi), Valeriu și Bică Pisoschi (Craiova), Ionel Ionescu (Băicoi), Virginia A. Constantinescu (Tg. Ocna), Ionel Nicolaescu (Baș-Romanași), P. Coroiu (Oradia), Avram I. Avram, Theodor și Anna Stoicescu, Costel Vălcu

(Ploesti), Ionel Iordache, student (Mizil), Al. Dobrinescu-Aledo (Bărlad), Ilie T. Lupița (Caracal), Ionescu Constantin (Iasi), Clemansa Edelstein, S. Emanoil (Galați), Ionescu (Focșani), Nicușor Comănescu (Tg. Ocna), Maior Pompiliu Popovici Anibal (Arad), Gherșen Horovitz (Odobesti-Putna), Ovidiu Idriceanu-Igrov (Bărlad), Arth. Constantinescu (Oradia), Fănică Nicolaescu-Balș (Predeal).

DIN CAPITALA

Nicolae L. Petrescu, Lazăr Petrescu, R. H. Simion, Nelly Mălăeru, Renée Mălăeru, Raluca M. Tzudick, Lt. Costel Nicorescu, Ortansa Nicolau, Simona Almosnino, Nae Iliescu, Gh. Calimachi, Alexandru R. Ștefănescu, Jean Adler, Nicușor Ionea, Gigi Dumitrescu, Russu D. Nicolae, Voegeli Anna, Gh. Em. Theodorescu, Eustațiu Mărculescu.

AU DESLEGAT DOUA JOCURI

Ionel Constantin-Iocos (Craiova), Ionel Preda (Misleanu), Mișu Gheorghiu, (Buzău), Mina și Anton Vrăjescu (Oradia), Gică și Tudorică Popescu (Ploesti), Alex. Borcescu, student (Cluj), Mircea Dănilă (Botoșani), Traian Bărbulescu (Cluj), V. Calmanovici și Z. Samovici (Timișoara), Carola Avram (Ploesti), Nelu Saidman (Cernăuți), Subl. Aurel Serian, Calman Iancovici, Subl. Const. Ionescu (Chișinău), Tudorică Popescu (Cochirleanca-R.-Sărat), Petrică Cristea (Dumitrești-R.-Sărat), Vasile Timișoreanu (Oravița).

DIN CAPITALA

Gross Herman, Aurel Gross, Marcel Zuckermann, Sică Drăgulescu, student, Mimi Ionescu, Pop Liviu, Nicolae Rădulescu, Costică Brelea, Goldenberg Mișu, Sylvia Grigorescu, Paul și Henryette Rosenberg, Vladimir Constantin, Nicușor Chiriac, Aurel Weissman, Petrică și Sandy Vasilescu, Leonică Klein.

AU DESLEGAT UN JOC

Gigi Dumitrescu-Gidu (Oradia), Al. Ionescu (Alba Iulia), Herman L. Herșcovici (Roman), Gicu Dumitrescu (Cetatea Albă), Oscar Niculescu (Sibiu), Drăgu Ionel, Simonică Orenstein (Focșani), Nicu Marcovici (Cernăuți), Weiss Anton (Chișinău), Jean Teofil Teodorescu (Timișoara), Ioan Vălcu, Alexandru Teodorescu (Slănic-Moldova), Nicolae L. Popescu (Tușnad), Sabina Eschenazi (Ploesti), Alexandru Weisberg (Cernăuți).

DIN CAPITALA

Mișu Antonescu, Traian Petrescu, Dușy și Petre Georgescu, Toma Meșteru, Costică Băleanu, Gheorghe Săndulescu, Rozine Marcovici, Alexandru Theodorescu.

cu-Thal, Vișinoiu Al., Wexler Bella, Naum Teodoru.

AU MAI DESLEGAT JOCURILE
DIN OGLINDA LUMII
No. 27 :

Marioara și Livius Tapos (Sănicolaul-mare-Timiș), Clemansa Ionescu (Focșani), Romeo Eracle Gheorghiu (Galați), Al. Botiș (Borod-Bihor), Virginia Popescu (Cetatea Albă), Ilie T. Lupița (Caracal), Constantin I. Bohoiu (Galați).

DIN CAPITALA

Nicolae L. Petrescu-Nilpe, Roger Espinac, Raluca M. Tzudick, C. Nicolae, Wexler Bella, Samy Bauman, Gică Popescu, student, Max Wortman, Veronica și Gicu Papadopol, Nicușor V. Popescu.

PRIN TRAGERE LA SORTI AU
CASTIGAT :

- 1) Ioan Vanjensky (Focșani).
- 2) Nelu Saidman (Cernăuți).
- 3) Oscar Niculescu (Sibiu).

*

N. B. — *Expediția premiilor se face odată pe lună. Premiații din provincie sunt rugați să-și trimită adresele exacte spre a li se putea expedia premiile, iar cei din Capitală se vor prezenta personal la redacție spre a-și ridica premiile.*

POȘTA JOCURILOR

Edelstein S. Emanoil (Galați). — Bun, publicabil în numărul de față.

Elena Gheorghiu (Ploesti). — Mule sunt trimise, dar puține... alege. Se va publica unul din jocurile de cuvinte încrucișate. Palindromul a mai fost publicat.

Bică Pisoschi (Craiova). — Jocul de cuvinte încrucișate «Navigatorii celebri» e bun și se va publica într-unul din numerele viitoare.

Nicolae L. Petrescu (Loco). — Șarada se publică în numărul de față.

Al. Haber (Iasi). — Bune, se vor publica mai târziu.

Rică Timofteșcu (Turnu-Severin). — Jocul de cuvinte încrucișate se va publica mai târziu. Așteptăm ceva nou.

Ionel Constantin-Iocos (Craiova). — Jocul de cuvinte încrucișate e nepublicabil. Celălalt joc, refăcut, se va publica într-unul din numerele viitoare.

Raluca M. Tzudick (Loco). — Aritmogrifele sunt nepublicabile, în schimb vom alege și publica din jocurile de cuvinte încrucișate.

„Oglinda Lumii” No. 30
BONUL JOCURILOR

Picard e gata de zbor

(Continuare din pag. 585)

aerian va fi străbătut de mii de mașini zburătoare, unind între ele continentele în câteva ore.

După cum în Iulie 1932 e un ideal pentru orice bucureștean să petreacă o Duminică la Sinaia sau măcar la Snagov, la fel în Iulie 1952 va fi poate un ideal pentru bucureșteni să petreacă Duminica la New York sau măcar la Spitzberg, perspectivă posibilă cu ajutorul viitoarelor stratonave a căror viteză de zbor va depăși 1000 km. pe oră.

Submarinele și avioanele, telegraful fără sarmă și radiofonia au fost întrebuințate pentru război. Nu cred că în viitor oamenii să se bată și în stratosferă. Ascensiunile lui Picard deschid nu numai noi perspective aviației, dar au o mare însemnătate pentru opera pacifistă, făcând imposibil un nou război.

L. F.

*

Articole științifice de actualitate, extrem de interesante, au apărut în excelenta revistă de popularizare:

«ȘTIINȚA» No. 2

redactată de d. L. FLORIN, colaboratorul nostru științific.

Oricine poate obține revista trimițând prin mandat poștal costul abonamentului de numai 40 lei (patruzeci lei) anual pe adresa:

Revista «Știința», Căsuța Poștală 70, București, I.

Naufragiul

(Continuare din pag. 592)

deasă, și negrul se afla tot acolo.

Catargul se încinase și nu depășia apa, decât cu ultimul ei sfert. Către seară, vaporul de salvare ieși încodată și merse cât mai aproape de catarg. Fantastic, ca Vasul Fantomă, vaporul juca în ceață. Negrul, însă, nu se clinti din loc. A doua zi dimineată, vârful catargului intrase în apa mării. Spuma talazurilor trecea pe de-asupra negrului. Din nou vaporul ieși. Dar negrul rămase locului. Stătea încolăcit și urla.

Iși pierduse mințile. Spre seară, când păcla se răi o'ceacă, vârful catargului era gol.

Se săpă un rând de morminte în câmpie. Toți pescarii erau de față. Cu căciula în mână. Și eu eram între dâșii. Preotul vorbea, iar groparul, la intervale regulate, făcea să țâșnească fumul tunului, printre dinți.

Însfârșit, o pată de cer albastru apără în păclă.

Roseter stătea singură pe stânci, cu ochii fixați în larg. Vârful catargului dispăruse. Din «Indiana» nu se mai putea zări nimic.

Trecui pe lângă Roseter. Cânta, cu un glas ascuțit și plângător ca vântul, și clătina capul în cadentă.

Privii insula; mi se păru îngrozitoare.

O focă-senzația balneara a Californiei

(Foto New-York Times, Ltd., Berlin)

America este, după cum se știe, țara senzațiilor, în sport, la dans, în arhitectură, pretutindeni înfășurit. Oaspeții coastei californiene și-au găsit acum, o nouă senzațiune într-o focă, supla și misterioasă care apare în mijlocul Oceanului, de câteva ori pe zi, pentru a se lăsa alintată de cucoane.

Câți Evrei sunt pe lume? Ultimele date statistice

Numărul total al evreilor, pe pământ, este astăzi de 15.500.000 suflete. Exprimat în procente, acest număr dă:

0,92% din totalul populației de pe glob.

1,3% din numărul de oameni aparținând rasei albe.

42% din totalul populației semite din lume.

Din numărul acesta de evrei, circa 10 milioane, adică 66% locuiesc în Europa formând 2,4% din totalul populației continentului, 606 mii locuiesc în Asia (3,9% din totalul evreilor, 0,08% din totalul populației continentului), 519.000 în Africa (3,4% din totalul evreilor, 0,39% din populația Africii), 3.740.000 în America de Nord (25% din numărul total al evreilor, 2% din totalul populației nord-americane), 110 mii în America de Sud (0,66% din numărul evreilor, 0,2% din populația continentului), înfășurit 24.000 în Australia și insulele oceanice (0,13% din populația totală evreească și 0,3% din totalul populației continentului oceanic).

Din totalul numărului de evrei, peste 90% sunt askenazim (adică de rit occidental). Sefardimii (evreii spanioli), în număr de circa un milion de suflete, trăiesc, în mare parte, în țările orientale (Africa de Nord, Palestina, Turcia, Bulgaria, Jugoslavia, România, etc.), dar există și colonii destul de însemnate de evrei spanioli în Olanda, Anglia, Franța, America de Sud, etc.

În afară de aceste două mari ramuri de evrei, între cari deosebiri sunt foarte puțin însemnate, mărșăluindu-se la detaliu, în

ce privește ritul liturgic și unele obiceiuri specifice locurilor pe unde au trăit, mai există și câteva grupuri sau «triburi» evrești, cu anumite trăsături caracteristice, cu totul deosebite de restul evreilor. Așa sunt Jemeniții, (locuiesc în Arabia) ale căror rituri și obiceiuri diferă și de ale askenazimilor și de ale sefardimilor. Despre aceștia se crede că ar fi resturile luptătorilor evrei, cari au părăsit Palestina în timpul ocupației romane, refugându-se în Arabia. O mențiune specială merită «Falașii», un trib evreesc din Abisinia, precum și evreii «negri», descoperiți, recent, în India și în unele regiuni ale Africii Centrale.

Aproape 9 milioane de evrei se slujesc de jargonul idiș, ca mijloc de comunicare între dâșii; vre-o 6 milioane de evrei înțeleg vechea limbă a Bibliei — ebraica — și vre-o 400.000 suflete se servesc de ea, ca limbă vorbită, abstracție făcând de numărul de elevi din școlile primare și secundare ebraice, în care limba clasică servește drept limbă de predare.

Canalul Gibraltarului

O telegramă din Madrid ne anunță că au început lucrările preliminare pentru tunelul submarin al Gibraltarului, faimoasa strâmtoare care desparte Oceanul Atlantic de Marea Mediterană.

Prin urmare, se va putea trece, din Spania în Africa, prin același mijloc ca din Franța în Anglia, între cari s'a construit Canalul Mânecii.

Pentru moment nu se fac decât

sondaje spre a cunoaște amănunțit terenurile geologice, cari compun fundul regiunii dintre Tarifa și Alcazar-Seguer.

În locul acesta, cele două coaste, europeană și africană, sunt despărțate cu 14 kilometri, una de alta (distanța ce separă cele două coloane ale lui Hercule). Traseul fixat ar trebui să treacă la o adâncime de 396 metri sub nivelul mării și va măsura un total de 48 km. și 200 metri.

Se asigură că cheltuelile de construcție nu vor trece de 14 miliarde lei.

Când vom întreprinde, în același vagon călătoria Londra-Maroc?

A APĂRUT

al treisprezecelea volum din aventurile extraordinare ale lui Arsène Lupin.

SECRETUL OMULUI INVIZIBIL

de MAURICE LEBLANC

Și la noi, ca și pretutindeni aceste aventuri senzaționale cari au făcut faima universală a lui Maurice Leblanc, au obținut un succes neîntrecut.

Cereți pretutindeni și la depozitul general, editura «Eminescu» Str. Ing. Anghel Saligny 2, aventurile extraordinare ale lui Arsène Lupin, cu lei 20 volumul 20 lei, precum și ultima lucrare apărută.

SECRETUL OMULUI INVIZIBIL

ACTUALITATEA IN CARICATURĂ

Modern

Directorul stațiunii de Radio: Să tușești de două ori când vei anunța cum va fi vremea.

Speakerul: Dar nu sunt răcit.

Directorul: Nu e nimic, dar vreau s'o anunț pe nevastă-mea că nu mănânc astă seară acasă.

IN ATELIERUL UNUI PICTOR

— Un rășnit de soare ar costa mai mult?

— Desigur.

— Dece?

— Fiindcă ar trebui să mă scol cu noaptea în cap.

DOVADA CONTRARIE

— Nu am convenit noi, Victor, să păstrăm secretul logodne noastre?

— Ba da, Tudore; dar Ernest a spus că nu se va găsi niciodată un idiot care să se însoare cu mine, și atunci a trebuit să-i divulg secretul!

LA MILITARIE

— Mă țigane, închipuie-ți că ești de gardă. E întunec și Deodată vine cineva din spate și te prinde în brațe așa, încât să nu mai poți face nici o mișcare. Ce o să faci atunci?

— Să trăiți, domnule major, o să spun: Dă-mi pace, Sîfo, că sunt în ierexcitiu funcțiunii.

Sentimentală!

— Draga mea, prea am fost bună în dragoste. Dar acum s'a sfârșit. Am să deviu rezonabilă.

CE-L INTERESEAZA

— Vrei să lucrezi în biurul meu, sau în magazie? Ce te interesează mai mult?

— Footballul, domnule.

MANDRIE

— E o adevărată plăcere să vezi cât de îndemânică și de distinsă e fiica d-tale.

— Ei, dacă a fost crescută afară din casă.

INDISPOZIȚIE

— Pari indispus George... Ce e cu tine?

— Sunt foarte plictisit... Trebuie să mă duc la o nuntă.

— Ei, asta e! N'ai decât să nu te duci.

— Nu se poate! E nunta mea!

MANDRIE LEGITIMĂ

— Parcă voiai să te însori cu fata bancherului X...

— Da, dar după cele ce mi-a spus aseară, nu mai mă gândesc la dansa.

— Drace! Dar ce ți-a spus?

— Nu!

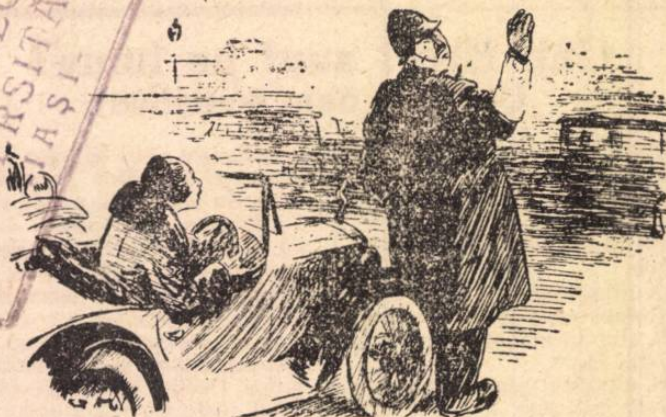
PE OCOLITE.

Georgică. — Tăticule, ești un om fericit.

Tatăl. — Dece?

Georgică. — Nu trebuie să-mi cumpăr anul acesta cărți noi. Mai rămău un an în aceeași clasă.

Logică

— Dă-mi drumul mai repede. Am întâlnire la cinci cu Roger.

COMPLIMENT

— Într'adevăr, sunt prima femeie, pe care ai sărutat-o în viață?

— Da, scumpo.

— Hm, n'ar fi pierdut nici una din ele mare lucru.

CE NU S'A INTAMPLAT

— Ai văzut, bărbățele, în ziarul acesta scrie că un domn a dăruit soției sale un șirag de perle de două milioane lei. Mie nu mi s'a întâmplat niciodată, așa ceva.

— Și tot în ziar scrie că un bărbat și-a bătut nevasta măr. Nici asta nu poți spune că ți s'a întâmplat vre-odată!

CE-I MAI IMPORTANT

La judecătorie. — I-ai spus reclamantului că e un măgar?

— Da.

— L'ai făcut mincinos?

— Da.

— I-ai spus hoț?

— Nu, asta am uitat.

Proiecte de vilegiatură

Ea: Ași vrea, pentru vara asta, un mic colțisor unde să nu fie nimeni.

El: E ușor... așează-te în garderobă.

PRETENȚIE MODESTĂ.

Doamna (o îmbogățită). — Ași vrea să cumpăr pentru fiul meu un glob pământesc.

Vânzătorul. — În ce mărime?

— În mărime naturală, bineînțeles.

CEL MAI BINE INFORMAT

— Vezi femeia aceea frumoasă de colo? Ași avea chef s'o invit la supeu...

— Las'o în pace c'o să te coste mulți bani!

— De unde știi?

— E nevastă-mea.

AJUTOR

— Dece plânge surioara ta? I-ai făcut ceva?

— Nu i-am făcut nimic; i-am ajutat numai...

— Ce?

— Să-și mănânce ciocolata.

ASCENSIUNE

— Fiul d-tale pare să fie foarte capabil. Va face o carieră strălucită, după cât se arată.

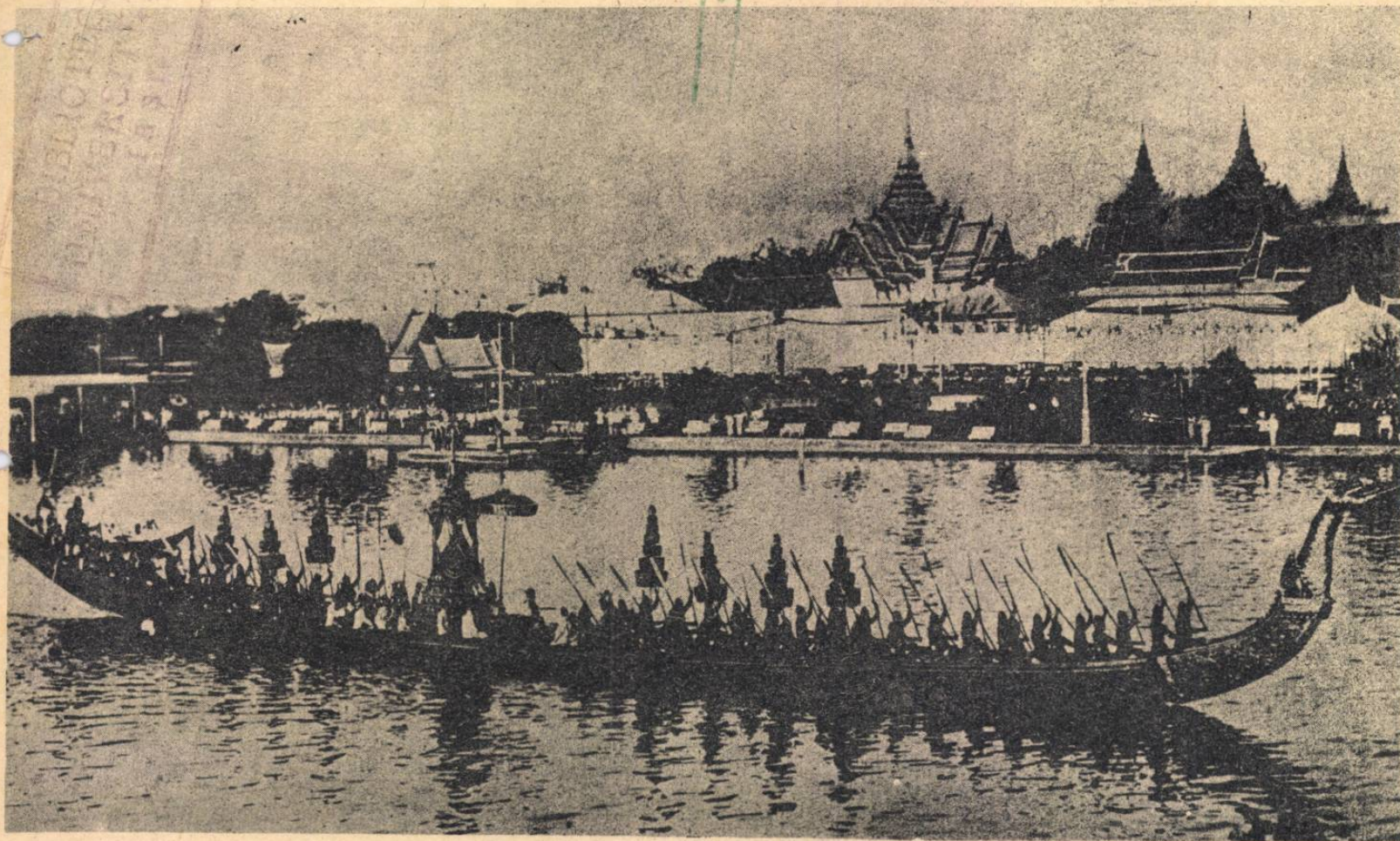
— Te cred. Acum doi ani purta el hainele mele vechi. Acum le port eu pe ale lui.

Suflet bun

NOTARUL (citind testamentul mătușii bogate): ...și nepotului meu Victor, care a avut dragălașenia de a veni în fiecare săptămână pentru a da de mâncare scumpilor mei peștișori, îi las borcanul cu scumpii mei peștișori.

Serbări regale în Asia

(Foto-excl. Keystone).

Dinastia domnitoare din Siam, a serbat luna trecută, cu multă pompă, împlinirea a 150 de ani de neîntreruptă domnie. Iată, în cadrul feericelor parade populare, gondola regală, mănătită pe fluviul Menam de 80 sclavi văslași, purtând pe Regele Prajadhipok în spre palatul său.

Nouile Prețuri Reduse

ale cărților din EDITURA «EMINESCU» S. A.
București I — Strada Inginer Anghel Saligny, 2 — București I

Cereți
gratuit
Catalogul
complet

10 LEI VOLUMUL

Henri Murger: În noaptea nunții
F. M. Dostoievski: Vrajitorul . .
Björnson: Poveste de dragoste
Richepin: Povestire din lumea nouă
M. Lermontov: Bela, roman . . .
N. Gogol: Răzbunarea groaznică
D'Annunzio: Pisica (Nuvele) . .
Ch. Folley: Fiul lupilor de mare
Maurice Level: Naufragiații vieții
R. Benim: Rivala, roman
V. C. Rondy: Secretul Princesei
Omessa: Misterul Romanovilor
Epinghoven: Tainele Curții germane
Bekir Aga: Memoriile unui eunuc
René Cazal: Voluptățile războiului
Miguel Zamacois: Accidentul . .
Honoré de Balzac: Iubita imaginată
André Theuriet: Coleta, roman .
Lynkeus: Frivolități
Cady: Mica cerșetoare
P. B. Hașdeu: Sic Cogito

15 LEI VOLUMUL

Turgheniev: Eroismul Dragostei .
Alex. Pușkin: Fata căpitanului .
Guy de Maupassant: Nuvele . . .
Georges Meirs: Pata de sânge
Mihail Eminescu: Geniu pustiu
L. L. Caragiale: Cănuță om sucit
Dr. Frumușanu: Cum să întinerim
Eugen Todie: O iubire
Lia Hârsu: Împărăția de zăpadă .

Cărți noi de mare succes

A. Thomas: Catrina-Soldat I... LEI 60
L. Lewisohn: Israele Incotro? . . 60
Panait Istrati: Tața Minca . . . 60
Panait Istrati: Nerantsula . . . 40
Klabund: Borgia, romanul unei
familii 50
Remarque: Pe frontul de vest
nimic nou 60
Ernst Glaeser: Contingent '924 . . 60
Joseph Delmont: Evrei în
lanțuri 60
Torberg: Bacalaureatul elevu-
lui Gerber 100
Emil Ludwig: Napoleon 240
V. Margueritte: Vitele umane . . 40
V. Margueritte: Corpul tău îți
apartine 40
I. L. Caragiale: Teatru, vol. I . . 40
I. L. Caragiale: Teatru, vol. II . . 40
Mihail Eminescu: Poezii 40
Victor Eftimiu: Cântecul milei
Marie-Lise Emilian: 1313 in-
trebări și tot atâtea răspunsuri . 40
Musset: Spovedania unui în-
drăgostit 40

AVENTURILE DETECTIVULUI ROB. PARKER

55 volume. Fiecare volum LEI 5

BIBLIOTECA „ORIZONTUL”

25 volume Fiecare volum . Lei 5

VOLUMUL LEI 20

Poë: Aventurile lui Gordon Pym .
J. Kessel: Nopti Siberiene
Ivan Turgheniev: Un cuib de nobili
Lew Tolstoi: Moartea lui Ivan Ilici
F. M. Dostoievski: O femeie blândă
Emil Zola: Ispășirea, roman . . .
George Ohnet: Prințul fatal . . .
D'Annunzio: Tragedia a 2 fecioare
Jules Mary: Păcatul mamei
Răzbunarea Spaniolei
Georges Meirs: Enigma trenului 13
Mandelstam: Jim Blackwood Jockey
Louis Hemon: Battling Malone . .
Victor Eftimiu: Kiriachița, roman
C. Cosco: Grădina lui Dumnezeu
I. Greulescu: Cronicile lui Popic .

VOLUMUL LEI 25

Sven Heddin: Dăla Polul Nord la
Polul Sud. Vol. I—VI

VOLUMUL LEI 30

Claude Farrère: Casa oamenilor vii
Murat: Viața amoroasă a Caterinei
celei Mari
Margueritte: Talionul, roman . . .
Margueritte: Băetana (La Garçonne)
Margueritte: Femeia emancipată
Margueritte: Prostituta, roman . .
Eftimiu: Elfiona, roman
Gustave Flaubert: Ispitirea Sft.
Antoniu
Baron de Schlicht: Elita Prusacă,
L. Wolff: Fiul lui Anibal, roman .
Dr. Alfandari: Cartea femeii însă-
cinate

AL. MARGHILOMAN

NOTE POLITICE

5 volume mari Lei 1600

20 LEI MAURICE LEBLANC 20 LEI

Aventurile extraordinare ale lui ARSÈNE LUPIN LEI 20
Arsène Lupin, Gentleman-Apaș LEI 20
Arsène Lupin, contra lui Her-
lock Sholmes 20
Arsène Lupin, Acul scobit 20
Arsène Lupin, 813 20
Cele trei crime 20
Dopul de cristal 20
Confidențele lui Arsène Lupin LEI 20
Triunghiul de aur 20
Izbânda lui Arsène Lupin 20
Insuția cu treizeci de sicrie . . . 20
Piatra Miraculoasă 20
Colții Tigrlui 20
Secretul omului invizibil 20

◀ Tăiați și păstrați acest anunt ▶

OCLINDA LUMII

23 IULIE 1932

ANUL XI.
No 30

Pe plaje

20 PAGINI
LEI 5

RR14

OCLINDA LUMII

30 IULIE 1932

ANUL XI.

No. 31

Suveranul, într-o magnifică improvizație, vorbește trupei cu ocazia serbării aviației, la Pipera, exaltând virtuțile armatei noastre și a armei aeronautice în special

20 PAGINI
LEI 5

Problema vechimii omului

Dela barbarie la civilizație

Chestiuni de tot soiul se îngrămădesc în mintea arheologului, dornic să abordeze studiul primelor urme ale omenirii. Istoria popoarelor este de față pentru a ne dovedi că în momentul când o reuniune de oameni ajunge la apogeul măririi, al științei și, mai ales, al traiului bun, din punct de vedere material, decadența e aproape.

Ce ne rămâne din civilizațiile vechi, din monumentele egiptene, din luxul desfășurat în timpurile glorioase ale Ninivei și Babilonului.

Dacă n'am fi descifrat hieroglifele săpate pe granitul obeliscurilor mutilate sau pe praștii mormintelor; dacă săpăturile Champollion-ilor moderni n'ar fi pus în lumină monumentele luminate: dacă piramidele n'ar fi strigat încă, după 60 de veacuri, starea intelectuală a unei societăți, dispărute pentru totdeauna, cum am fi putut bănuî înălțimea civilizației egiptene?

Cine ne-a destăinuit viața fastuoasă a faraonilor? Știința magilor și aceia a preoților egipteni? Cătece noi bănuim din studiul piramidelor, nu este decât un palid reflex a ceea ce era în realitate.

Civilizația egipteană a trecut; știința Grecilor ne-a parvenit schilodită; gloria Romei a dispărut; în câteva secole, poate, obiceșurile, monumentele, industria, știința înaintată, cărțile îngrămădite cu mari cheltuieli în bibliotecile noastre naționale, muzeele cu bogățiile lor neasemuate, toate acestea vor dispărea pentru totdeauna.

Acelaș lucru s'a petrecut, probabil, și în vechime.

Intr'adevăr să admitem că platoul central al Asiei ar putea fi privit drept leagănul omenirii.

Nu ar fi de loc împotriva logiceii să presupunem că odată cu înmulțirea popoarelor, împrăștierea s'ar fi făcut prin radiare, fiecare trib emigrând, puțin câte puțin, spre toate regiunile globului.

În felul acesta s'au format adevărate valuri omenesti, cari au năvălit într-o epocă îndepărtată, regiunile unde regăsim acum, resturile lor.

Știința proclamă, sus și tare, comunitatea originii speciei umane, dar concluziile sale se opresc, din păcate, aici; ba nu ne spune nimic asupra modului cum au evoluat diferitele popoare.

Că, sub diferite influențe ale unei clime, mai mult ori mai puțin ucigătoare, în lupta contra elementelor, în mijlocul unei naturi, adesea neospitaliere, corpul omenesc va fi încercat în decursul veacurilor, însemnate modificări, aceasta nu prezintă nimic nenatural și contrariul ar fi cu totul inadmisibil.

În zilele noastre, încă, putem constata, mari deosebiri în formarea scheletului, după cum o-

mul obișnuiește să locuiască la șes sau la munte.

Nu avem, oare, exemplul poporului basc, care formează — ca să spunem așa, — o pată în mijlocul Europeanilor? Seamănă, oare, scheletul unui Roman, cu acela al Eschimosului ori al Australianului?

Și, în civilizația noastră actuală nu purtăm, oare, cusururile anatomice ale profesiei noastre? Corpul unui factor poștal seamănă, el, cu acela al unui brutar. Nicidecum.

Abordând studiul preistoriei, trebuie să ținem seama de toate aceste considerațiuni.

Preistoricul modern va fi, deci, în acelaș timp, un arheolog învățat, un geolog desăvârșit, un naturalist fără pereche, întotdeauna un savant, a cărui cinste trebuie să fie la adăpostul oricărei bănueli.

La ce epocă trebuie să ne ur-

căm, pentru a regăsi primele urme ale omului?

Chestiunea, astfel pusă, poate fi înțeleasă în două feluri: sau putem găsi numărul veacurilor, scurse dela arătarea primilor oameni, sau arheologul se va mulțumi să ne spună, căror epoci geologice le corespund vechile urme dela suprafața pământului sau cele îngropate de primele familii omenești.

Geologii au împărțit succesiunea terenurilor, în straturi mai mult sau mai puțin groase, corespunzând, cu veacuri diferite, în mod simțitor.

Terenurile primare sunt cele mai importante: ele cuprind o grosime mijlocie de 30 km. pe când stratul terenului secundar nu trece peste 5000 metri, adică 1/6 din primul.

Vin, apoi, terenurile terțiare și quaternare, unde delimitarea straturilor oferă, pe o slabă gro-

sime, o mare greutate pentru învățați.

E vorba, acum, să precizăm lungimea în ani a fiecărei epoci; în starea actuală a științei, problema rămâne nerezolvabilă.

Apariția vieții pe glob se urcă, cu siguranță, cu milioane de ani în urmă; să vrei, însă, să fixezi o cifră pozitivă, ar fi să aduci o injurie științei adevărate.

În orice caz, cei mai serioși geologi pretind să li se acorde cel puțin 20 milioane de ani.

În această lungă succesiune a anilor era terțiară nu este înfățișată decât prin a 20-a parte, adică un milion de ani, cel mult două.

Cât despre începutul perioadei actuale, era quaternară este atât de apropiată de noi, încât am putea-o socoti probabil, într'un număr relativ restrâns de câteva zecimi de mii de ani.

Astfel că, oricari ar fi descoperirile pe cari le vom constata nu trebuie să urmărim exemplul multor vulgarizatori moderni, cari nu șovăie să dateze cutare sau cutare schelet.

Pentru rezolvarea chestiunii vechimii omului, nu se pot cerceta, deocamdată, decât un singur fel de fapte: coincidența resturilor omenești sau fragmentele industriei în cutare sau cutare strat geologic.

Un muzeu al modei.

Paris a căpătat un muzeu al modei, care s'a instalat într-o aripă a Muzeului Carnavalet.

Muzeul acesta arată, în scene plastice, toată evoluția modei de la începutul Evului Mediu până acum.

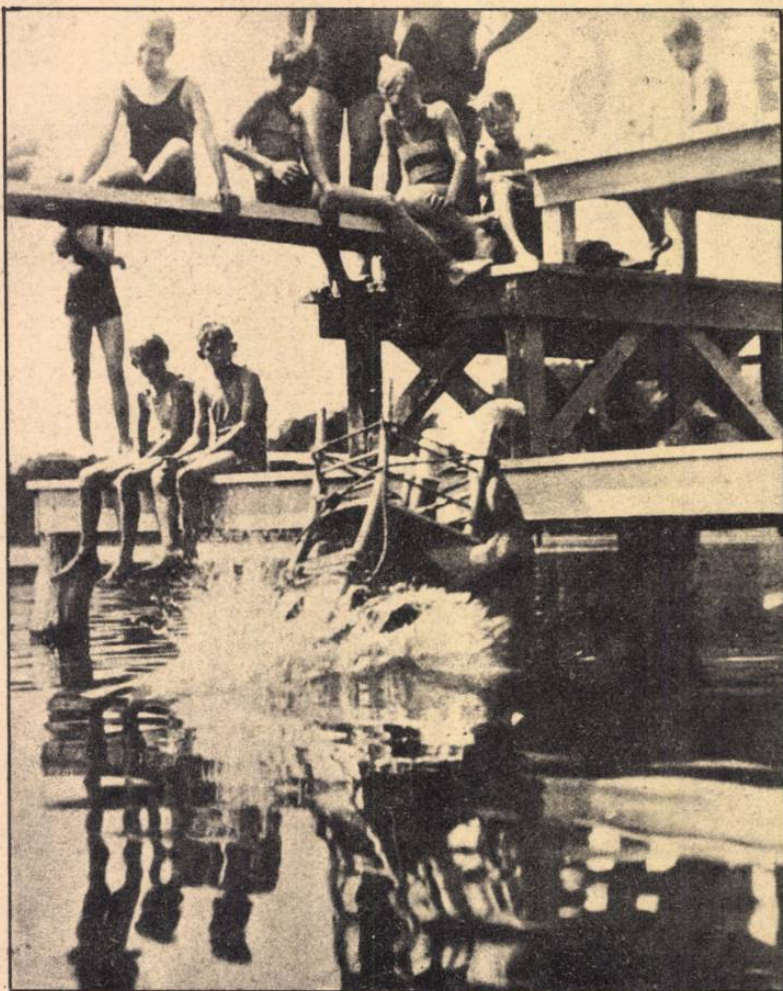
Costumele cari sunt utilizate pentru ilustrarea diferitelor epoci, vin în mare parte din colecția celebrului pictor al modei Maurice Leloir cari le-a dăruit Muzeului și ele au fost completate, ulterior, cu alte piese.

Costumele sunt expuse pe figuri de ceară: acestea sunt grupate, astfel, ca să reprezinte scene vii din viața socială a diferitelor epoci.

Iluzia realității e mărită prin decorațiunea sălilor conformă stilurilor respective și prin arier-planuri pictate cari înfățișează viața de stradă a vechiului Paris.

În felul acesta, s'a obținut un tablou viu și minunat al diferitelor stiluri de modă și se crede că actualii creatori de toalete feminine, cărora le place, deseori, să se folosească în combinațiunile lor, de gustul trecutului, vor găsi, de-acum înainte, în acest Muzeu al Modei, un material abundent de inovații.

„Omul zilei“ în America

(Foto New-York Times, Ltd., Berlin)

Norris Kellam, din care nu vedeți, în ilustrațiunea noastră de cât picioarele, este acum la ordinea zilei în Statele Unite, pentru uluitorul său «tur de forță». Numărul său constă în a fi aruncat într-o piscină legat solid cu o frânghie de un scaun; temerarul american reușește să se deslege, sub apă, în timp ce înnoată cu picioarele și luptă contra primejdiei asfixiei.

No. 31
Anul XI

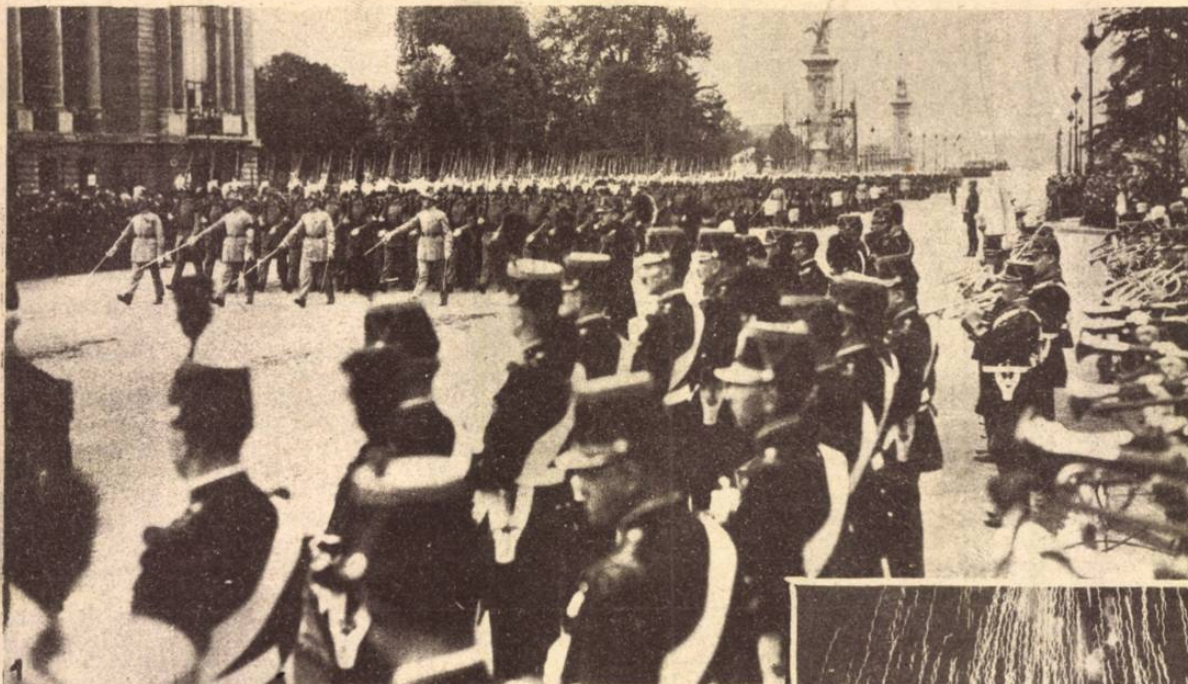
„OGLINDA LUMII“

30 Iulie
1932

Redacția și Administrația București 1, Str. Ing. Anghel Saligny 2
Palatul «EMINESCU» (S. A.) Telefon 325/34 și 325/35

Abonamente (pe un an 250 lei
pe 6 luni 125 lei)

14 Iulie la Paris

Chintezană a sufletului poporului francez, — îmbinare fericită a unei naturi vesele, echilibrate, delicios de naive, cu o minte clarvăzătoare, logică, fină — 14 Iulie (Quatorze Juillet) este cea mai frumoasă, mai tonică, mai senină sărbătoare pe care o posedă seria comemorărilor naționale și patriotice.

La 14 Iulie 1789 poporul Parisului, a dat foc sperioasei închisori Bastilia, ale cărei ziduri mucedu cuprindeau sute de burghezi revoluționari. A fost cel mai mare act al răscoalei fran-

ceze dela sfârșitul veacului al 18-lea, care hotărînd năruirea regalității franceze, aducea lumii de pretutindeni credința unei noi forme de stăpînire a maselor: guvernarea prin reprezentanții poporului, aleși și controlați de popor. Dărâmarea Bastiliei, pe locul căreia se înalță, acum, o măreată piață, cu o statuie a libertății, este simbolul spiritului drept, egalitar, iubitor de omenie al Parisului, «orașulumină», răspîntia celor mai sensibile curente de prefacere, centrul și refugiul tuturor credin-

țelor înnoitoare ale civilizației.

Limbile de foc ale închisorii mistuite înscrisau pe cerul capitalei Franței, în noaptea de 13 spre 14 Iulie, în caractere gigantice, înfricoșătoare, literele cuvintelor miraculoase care răsunau, pentru prima oară, în lumea nouă: libertate, egalitate, fraternitate.

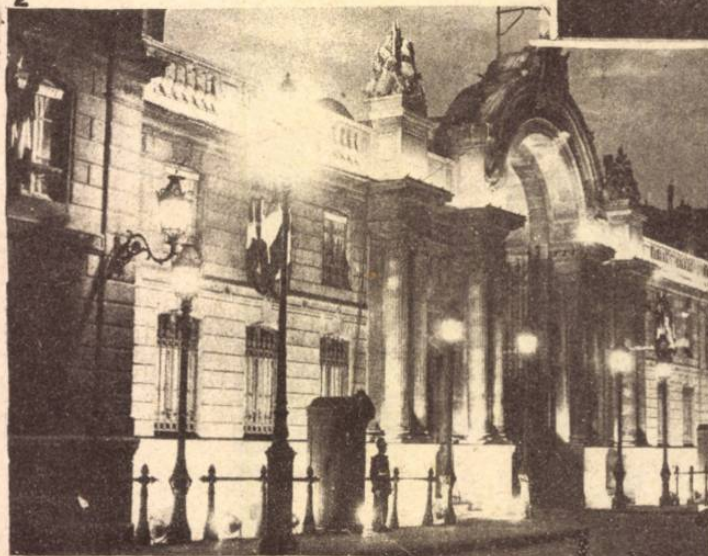
Iată de ce 14 Iulie este ziua care deslănțuie atîta unanimă veselie, atîta frenezie patriotică, atîta libertate în manifestări.

Parisul e de nerecunoscut: freamătul, în genere atît de închis și de debordant, se deslătuie, de data aceasta în forme frenetice, sălbătice aproape; străzile forfota de lume, perechi de toate vîrstele și culorile so-

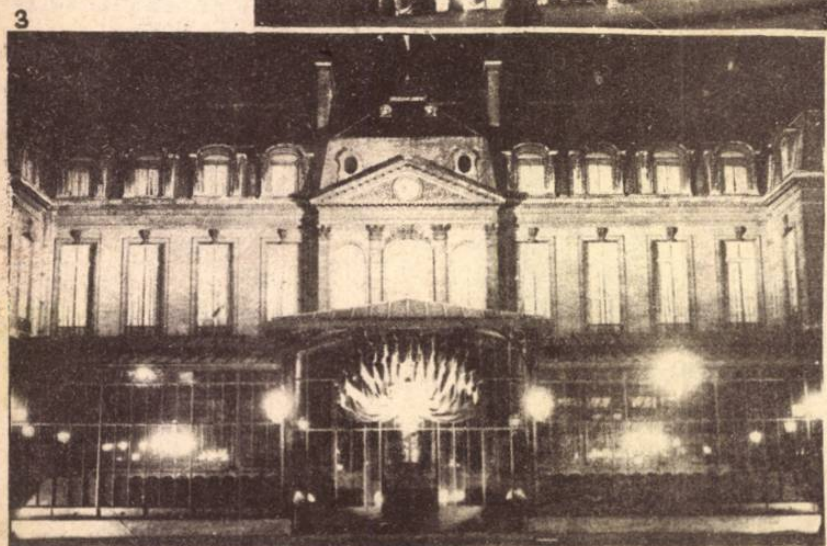
(Continuare în pag. 614)

1. Defilarea elevilor dela «Saint-Cyr», celebra școală militară franceză. — 2. Palatul președintelui republicii (întrarea exterioară) «Elyseul» iluminat pentru prima oară anul acesta de 14 Iulie. — 3. Elyseul iluminat (curtea interioară).

4. Focul de artificii dela Pont Neuf. — 5. Conform tradiției, de 14 Iulie, lumea dansează pe stradă. Iată un «bal popular» înaintea Bursei.

BIBLIOTECA
UNIVERSITĂȚII
IASI

GUSTUL DE A CALATORI

de PAUL MORAND

Platon spune că trebuie să se poruncească oamenilor tineri, înțelepți și bine făcuți, să se deplaseze des, pentru a culege, în drumurile lor, ceea ce poate servi la cârmuirea unei țări. Acestea le spunea un filosof antic.

Astăzi, însă, guvernele țărilor sunt în mâinile unor oameni care n-au fost și n-au trăit niciodată în străinătate, cel puțin în tinerețea lor, (deoarece călătoriile pe care un om le face când e în funcție, n-au nici o valoare, nici un interes general. Verhaeren avea dreptate când scria că voiajurile formează tinerețea și deformează bătrânețea).

Nu spun că cei mai mari scriitori, dar în orice caz cei care au avut mai multă influență asupra epocii lor, au fost călători: Montaigne, Rousseau, Bernardin de Saint-Pierre, Chateaubriand, George Sand, Byron, Lamartine, Claudel. Romantici, desigur, dar călătoriile lor îi aduc la urma urmei, la o concepție a omului universal, care nu e depărtată de concepția clasicilor. Iată de ce partizanii culturii clasice nu au dreptul să deteste călătoriile și să le batjocorească.

A călători, nu înseamnă numai să te plimbi în spațiu. Înseamnă să sui ori să cobori timpul. Dute în Spania, și te vei găsi cu o sută de ani în urmă sub Restauratie. În China, trăiești Evul-Mediu. La Chicago, veți vedea că lumea se află în veacul XXI-lea.

Feriți-vă de a vorbi de rău vo-

iajul rapid, voiajul «pentru a zice că ai fost acolo». Impresia pe care n-o lasă un oraș, șocol unei țări noi, e o chestie de 48 ore. Dacă nu, trebuie să ai pentru formarea altei impresii. Am fost blamat, fiindcă am descris unele orașe, după ce n'am petrecut decât o noapte în ele; dar am văzut și am întâlnit, în străinătate, Francezi cari ședeau, acolo de 30 ani, și cari ajunseseră să nu mai priceapă nimic; alții, inteligenți, dar infundați în viața locală, incapabili să explice ceva, așa încât m'am jurat să nu mă fixez, nicăieri, și să păstrez totdeauna depărtarea, pentru perspectivă.

Peste tot, pe unde trec, oamenii îmi spun: «Ai văzut prea repede, mai rămâi». Au dreptate, însă eu, care singur știu că am o viață scurtă și, înaintea mea, e o lume întreagă de vizitat, am dreptul să nu-i ascult. Poți vedea repede, și să pricepi totuși, foarte bine.

Dacă voiajezi, ca să te instruiști, e mai bine să mergi singur; o să ai destule ocazii de a pleca (ori nu) în doi. Cât despre deplasările colective, ele n'ar trebui să depășească două ore. Excursiile cu prieteni, cari durează întreaga zi de Duminică, sunt ceva lungi. Am avut deseori ocazia să mă deplasez în compania cuiva; rezultatul a fost mediocru sau dezastruos.

A hoinări, nu înseamnă să pierzi timpul. Zeii veghează. Cei vechi se rugau de «Viblie», zeita rătăciților.

Automobilul ne-a redat satele,

hanurile, aventura și uzul spațiilor goale între marile orașe, cari erau pierdute de noi, de secole și lăsate pe seama cultivatorilor. Cufărul, în dosul mașinei, e mai mult decât o modă: e un semn că deplasările dese au intrat în moravuri.

Nimeni nu poate sta, mai mult de 2-3 săptămâni, într-un oraș mare, fără a simți nevoia să plece. Lipsa penelor, raritatea plesnirii pneurilor, confortul noilor caroserii, liniștile și închise, îndeamnă pe orice ins să se avânte la drum. Mașina deschisă, numită mai de mult mașină de mare turism, a și început să agonizeze, decând acest turism a ajuns atât de popular. Afară de câte-va mașini de curse «torpedo» cari nu vor fi întrebuințate decât pentru disputarea diverselor probe automobilistice, mașina deschisă nu va mai exista mâine. În Statele-Unite, ea începe deja să pară o creațiune a preistoriei.

Așteptând să se facă drumuri special pentru automobile, drumul de fier rămâne imbatabil pe lungile parcururi.

Secolul XVIII-lea a inventat călătoria pe jos, care e un lucru minunat. Dar e un sport costisitor, căci nu îl poți practica decât departe; pentru plimbare, nu rămân decât munții, câteva cărări la marginea stâncilor și peisagiile din câteva cărți germane sau elvețiene, ale căror autori exaltă deliciile mersului și ale ierbei.

«Dorința de a vedea și dispo-

ziția neliniștitoare» sunt caracteristicile epocii noastre. Și nu va trebui să se renunțe la ele. Lucrurile vorbesc deja despre oameni cari, tot timpul, «își schimbă locul, cași cum ar voi să se lepede de o sarcină grea». Indivizii, poate, nu câștigă nimic, însă, din toată această muncă internațională, din acest schimb de plăceri și de lucrări, de dispoziții și de obiecte, de vestimente și limbajii, de culturi și de mode, poate și trebuie să se nască, între popoare, o nouă ordine.

Cu cât se va călători mai mult, cu atât schimbul inimii și al minții se va înmulți între țări, cu atât conflictele vor deveni mai rare și nu e exclus ca, într-o bună zi, un război între doi mari vecini, ca Franța și Germania să apară tot atât de ridicol, cași o ceartă între două provincii.

O să se rădă, atunci, de tratatele noastre de pace și de protecțiile noastre vamale, cum rădem noi de acsaze ori de faimoasa proclamatie, care dădea locuitorilor din Londra, dreptul de a tăia o bucată de carne acelora din locuitorii satului vecin Sempé cari s'ar fi încumetat să treacă porțile lor.

De unde vine superstiția numărului 13

Numărul 13 se bucură, încă din timpuri străvechi, de un nume rău.

Se credea că superstiția aceasta datează dela Cina cea de Taină, la care au luat parte Cristos și cei 12 apostoli ai săi. Dar nu numai Iuda Iscariotul a murit, curând după aceea, ci și Isus. E drept pentru a reînvia, apoi. Dar explicația e, desigur, greșită.

Mistica cifrelor ne vine dela Pitagoreeni: după învățătura lor cifrele cu soț sunt elemente rele, cari aparțin zeilor subterani; cele fără soț sunt elemente bune și aparțin divinităților favorabile.

Mistica aceasta e de origină orientală. Talmudul are o adevărată oroadă de cifrele cu soț. Și indianul condamnă pe criminal la 101 lovituri, nu la 100. De aici, vine și obiceiul în zilele noastre de a trage 101 lovituri de tun, la ocazii festive, de a încheia contractele de arendă pe 99 ani; din același motiv ne-a vorbit Orientul de 1001 nopți.

Numărul 13 e fatal, numai fiindcă e compus din 4 + 9, adică din primele pătrate de cifre și încă din cifre cu soț și fără soț; probabil că credința aceasta se trage de la cultul astral, în care cele 12 constelațiuni ale zodiacului aveau câte o însemnare deosebită.

După sistemul sexagesimal, care socotește totdeauna anul de 360 zile, anul era împărțit în 12 luni și ziua în 6 părți. Ceea ce trecea de numărul sfânt 12, era nedumnezeiesc, acosmic, contra naturii. Pentru că «scrisul de pe cer» — cum numeau Babilonienii stelele cerului — indică voința divină și conține toate întâmplările pământului, e ușor de înțeles că depășirea numărului 12 era considerată ca fatală.

Intoarcerea dela liturghie în Africa de Sud

(Foto excl. Keystone)

Titlul acestui clișeu vi se poate părea curios. Ce lucru mare e să te întorci dela liturghie? Nici unul, dacă e vorba de europeni și în genere de popoarele civilizate, ba s'ar putea spune că este o plăcere. În Africa de Sud, însă, este un adevărat act de eroism, căci trebuie să mergi pe un soare torid, cale de 10—15 ore până să ajungi la biserica misionarului. Vedeți unde e adevărata credință?

TOM BATA ȘI TOM EDWARD

Cismarul miliardar și cismarul naturalist

Pasteur a fost fiul unui lucrător tăbăcar.

Johanan Hasandler, celebru filozof, a fost un simplu cismar.

Toma Bata, mort de curând într-un accident de avion, a pornit de jos, de pe micul trepid al ucenicului pantofar, pentru a ajunge în primul fotoliu al magnatilor finanței republicii cehoslovace.

La urma urmei, nu e de mirare că Bata a putut ajunge unul din oamenii cei mai bogați de pe glob, majoritatea regilor banului pornind din praful mahalalelor și pășind treptele cele mai înalte ale erarhiei economice printr'un complex de împrejurări fericite, pe care le-au putut utiliza grație inteligenței lor eficiente și a spiritului practic înăscut.

Fără îndoială că și Beethoven a fost un geniu. Pentru a concentra din imensitatea spațiului notele existente într'un singur portativ al Simfoniei a V-a sau a IX-a, a desfășurat poate mai multă forță cerebrală și de calitate infinit superioară cât a trebuit unui Ford să ajungă să fabrice un automobil pe secundă, sau lui Bata pentru a transforma un codru de brazi în ținte de bățut tălpile unui milion de ghetete confecționate într-o săptămână de cei 32.000 lucrători ai săi.

«CLIENTUL E STĂPÂNUL NOSTRU».

Toma Bata a fost un organizator cum se găsesc puțini în Europa.

Principiul său: «clientul e stăpânul nostru» ar trebui adoptat în toate ramurile industriei și negoțului.

Bata avu norocul să lucreze la fabricile de ghetete din America și să frecventeze seara cursurile unei universități populare, altfel n'ar fi ajuns regele ghetelor.

Într-o zi el găsi o carte a biografiei englez Samuel Smiles, un fel de Emil Ludwig al veacului precedent, care și-a ales însă eroi mai puțin cunoscuți ca Napoleon, Bismarck, Mussolini. Această carte, ce impresiună puternică pe lucrătorul ceh, era intitulată: «Viața lui Tom Edward, cismarul învățat».

O rezumăm în cele ce urmează.

TOM EDWARD

Tom Edward s'a născut la 1814, într'un sat din Scoția. La vârsta de 5 ani hoinărea pe câmp cu alți copii mai mari și cu acest prilej constată că are o deosebită pasiune pentru Natură. Deși mic, pricepea el cum păsările ouă, cum din ouă ies pui, dar un lucru îl mira: cum cresc stâncile de piatră?

Întreba pe părinți, pe rude, ba odată întrebă niște lucrători de la o carieră de piatră, cari îl luară însă la goană. Toată lumea era rea și necăjită, nimeni nu dădea vreo atenție acestui copil inteligent.

Tatăl, lucrător la o fabrică, ne-

căjit că are o asemenea progenitură îi luă într-o zi toate hainele, lăsându-l gol pușcă. Tom dispăru de acasă, spre a căuta viețuitoarele dragi lui: melci, fluturi, scoici, găze colorate. N'a mai fost pedensit, dar în schimb a avut friguri și a stat la pat trei luni de zile. Când și-a venit bine în fire, prima lui grijă a fost să întrebe de soarta animalelor ce le adusese cu trei luni mai înainte, căci precocile naturalist nici nu-și da seama cât timp trecuse la mijloc.

Viața lui Edward între 4 până la 6 ani e descrisă în zeci de pagini extrem de emoționante de ilustrul său biograf, Smiles.

La vârsta de 6 ani trebui să-și câștige singur existența. O rudă îl duse la o manufactură de tu-

in vremurile noastre se perd atâtea talente în fel de fel de ocupațiuni unde nici a suta parte din randamentul însușirilor lor reale nu poate fi utilizat.

După o muncă uriașă de 30 de ani Tom Edward vându pentru câteva mii de lei colecția sa de animale și păsări împăiate. Colecția edwardiană dacă ar exista azi, ar fi evaluată la zeci de milioane de lei.

Ignorat de contemporani, Tom Edward este și astăzi necunoscut de mulți oameni culti. Astfel în «La Grande Encyclopédie» se găsesc biografiile a 26 Edwards poeți, teologi, necustori și nu se pomeneste de existența acestui zoolog. Enciclopedia «Larousse» are de asemenea mulți Edward, între alții patru teologi «Thomas

incetarea lucrului. Se poate spune că principiul celor trei opturi, anume 8 ore de muncă, 8 ore de odihnă și 8 ore de viață — înțelegându-se prin viață sport, distracție, lectură — și-a găsit aplicație în atelierul lui Bata, care numărau atât trecut nu mai puțin de 32.000 lucrători, funcționari și auxiliari.

Orașul Zlin, sediul centralelor lui Bata, e un oraș trăind numai din ghetete, cum bunăoară la noi Câmpina există din petrol. Exemplul l-am ales din lipsă de altul, dar în timp ce Câmpina a rămas aproape un sat ca acum 50 de ani, cu mahalale nepavate și bordee pentru lucrători, Zlin e un oraș model în gen american.

Bata, întrevăzând perspectivele «supra-producției» din cauza egoismului economic al popoarelor, a întocmit planul economiei dirijate, care probabil se va aplica curând de Conferința economică mondială.

Uzinele sale produceau 130.000 perechi de ghetete pe zi, dar aveau posibilitatea să se mărească prin afiliațiuni de întreprinderi similare în alte țări, așa fel ca producția să atingă 1 milion perechi pe zi.

În India sunt 300 milioane de oameni cari umblă desculți, fără a menționa alte milioane în Africa și chiar în civilizatul continent european. Bata avea de lucrat ani de zile de azi înainte pentru standardizarea producției încălțămintelor, asigurându-și piața Europei orientale și a Asiei.

Datorită lui fabricile franceze și americane au trebuit să reducă prețurile, dar criza fiind în creștere începu pentru toată lumea industrială, chiar pentru Ford și Bata, perioada de concediere a personalului și de scădere a salariilor.

Marea industrie constată în primii ani după război scumpirea mărfurilor provenită din urcarea salariilor muncitorilor manuali, care a avut drept urmare micșorarea consumației. Cum însă, după Bata, salariile muncitorilor nu trebuie micșorate, din contra standardul vieții lor să fie mărit, e necesar să se ajungă la reducerea prețului de cost prin organizarea rațională a muncii, spre a se obține un maximum de randament.

Bata trebuia să plece la Zürich cu avionul, alegându-și funesta zi de 11 Iulie 1932, când atmosfera era agitată. El a dat ordin pilotului să decoleze pe furtună și ceață, dar elementele naturii nu sunt nici la discreția unui rege al ghetelor. Bata se prăbuși. Să fi avut un meteorolog în întreprinderile sale mai trăia poate încă vreo 30 de ani, fiind destinat să ajungă unul din conducătorii Comisiunii internaționale a economiei dirijate, ultima încercare a actualei organizațiuni social-economice în prăbușire, de a reveni la o situație normală de producție și consum, fără mizeria ce aruncă o jumătate de omenire în șomaj.

L. F.

Tom Edward împăind un vultur uriaș «Gyapet» ajutat de trei lucrători cismari.

tun, unde muncea 14 ore pe zi pentru mâncare și un salariu de 1 leu pe săptămână. Lucra apoi în alte fabrici, probabil în aceleași condițiuni mizere caracteristice industriei scoțiene și, în cele din urmă, intră ca ucenic la un cismar.

Cu toate suferințele lui, acest copil sărac, îndrăgostit de natură, fără să știe că există învățați și cărți de științe naturale, ajunsese să cunoască în amănunte viața și obiceiurile animalelor, ba descoperi și vreo 50 specii noi ce poartă azi numele său în tratatele de zoologie universitare, precum: Ancens Edwardi, Cyclopsittacus Edwardi, Conchia Edwardi etc.

E un geniu pierdut pentru omenire care ar fi putut lăsa opere comparabile scrierilor lui Buffon, Brehms și Fabre.

Abia la 25 ani cismarul-naturalist învăță să scrie și să citească, dar nici până la moarte nu mai avu posibilitatea să se instruiască, fiind copleșit de sărăcie și trebuind să muncească din greu pentru a câștiga pâinea pentru cei unsprezece copii ai săi.

Tom Edward fu ales membru al Societății naturalistilor englezi «Linné» și obținu diplome dela alte societăți savante, dar cu toate aceste răsplătiri morale, cismarul cel învățat a murit de foame. Până la moarte a trebuit să lucreze cismăria, cum și

Edward», dar îl ignorează pe șarmanul cismar.

Biografia publicată de octogenarul scriitor Samuel Smiles, autorul cărții «Caracterul» a fost primită în lume ca o revelație.

Vizitând muzeul de științe naturale din Chișinău, găsim unul din animalele descoperite și împăiate de Tom Edward, înregistrat în dulapul XXX sub No. 28, anume: Cyclopsittacus Edwardi.

BATA, UN PRECURSOR AL ECONOMIEI DIRIJATE

După Taylor și Ford, cel mai strălucit organizator de industrie a fost Bata.

Lui se datorește faptul că primul congres internațional pentru organizarea științifică a muncii s'a ținut la Praga, în luna Iulie 1924. Bata a arătat că travaliul manual trebuie organizat în perfect acord cu travaliul mașinelor, astfel ca să obținem maximum de randament prin minimum de efort, conform taylorismului, fără a urmări însă transformarea oamenilor în mașini.

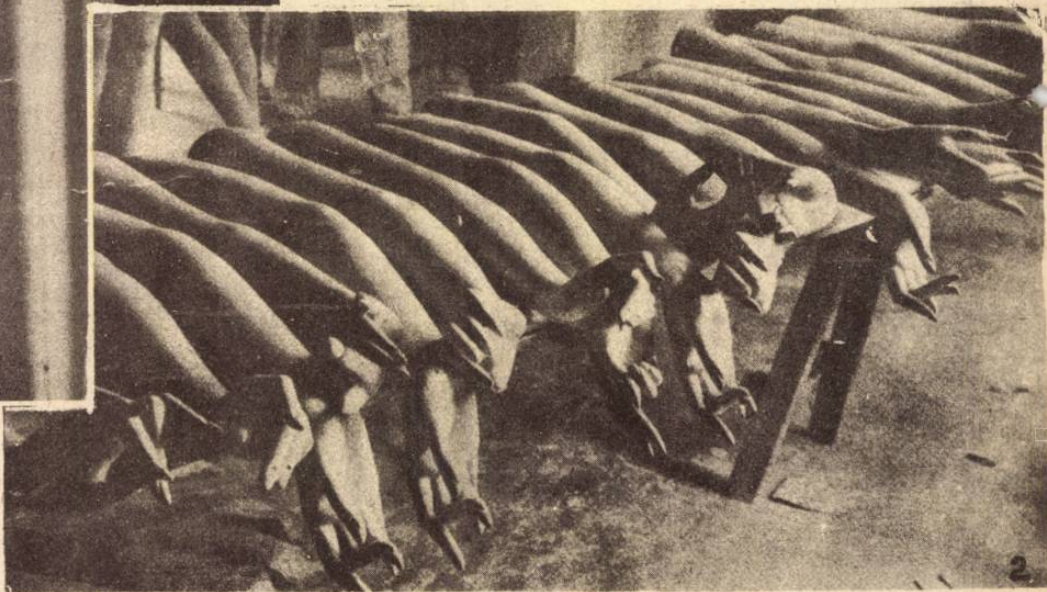
Idealul tehnicii e să dea viață materiei anorganice, transformând-o în mașini creatoare de energie, care să substituie forța animală, eliberând pe om din munca brută, pentru a-l dispune la preocupări superioare.

Lucrătorii lui Bata au teatre, cinematografe, biblioteci și vaste săli de lectură la dispoziție după

FRUMUȘETI DE CEARĂ

1. O frumusețe de oțel, model 1931, creat de Siégel. — 2. Brațe de Venus: cucerit de nebunia modernă a producției intensive, Praxitele 1932 lucrează în serie... — 3. Trei perechi de picioare în căutarea bustului lor. — 4. Declarația de dragoste în fața unei frumuseți de ceară, fără suflu uman. Abia dacă admite ca șeful vitrinei să-i drapeze prima toaletă. — 5. Frumuseți de ceară din 1900. — 6. Multe manechine sunt lucrate după desene de modă, altele, după natură ca frumusețea din imaginea noastră, realizată după un model viu, cu o carnație minunată.

Către sfârșitul secolului trecut, marele scriitor francez Anatole France ne descrie, într-unul din romanele sale, cum d. Bergeret (eroul cărții) asvârle pe fereastră manechinul de trestie pe care d-na Bergeret își încerca rochiile. El privi cum se învârt în aer și se prăbușește pe trotuar scheletul acela fragil, care reproducea formele unei femei, în ceea ce pot ele avea mai greu, mai material și mai neînduplecat. Fără brațe, fără cap, fără picioare, cu pieptul insinuant, cu mijlocul înconjurând fără nici o grație tripiedul de lemn, manechinul nu știa nici să îmbrățișeze, nici să suradă, nici să alege. Era demn, insensibil, respectabil, stingheritor și monstruos. El provoca toate scenele conjugale.

D-l Bergeret îl contemplă o clipă, zăcând la pământ, dislocat, sfâșiat. Apoi suspină de ușurare și închise fereastra.

Între manechinul de trestie care, la drept vorbind, nu mai era de mult în uz pe vremea eroilor lui

Anatole France, căci fusese înlocuit prin manechinul Stockman, de stofă umplută cu lână, între acel îngrozitor manechin burghez, deci, și turburătoarele princese ale vitrinelor noastre de astăzi, a existat femeia de ceară, păpușa de mărime naturală cu bustul înflorit ca o lălea, cu ochi de sticlă, cu obraji de carmin și cu dubla acoladă a gurii sale impecabile. În această perioadă intermediară nu se cunoșteau decât două expresii de manechin: era «femeia serioasă» și «femeia surâzătoare». Aceasta din urmă costa mai scump din cauza dinților.

În mijlocul acestui popor inexpresiv și suav, apărură deodată hoarda stranie și revoluționară a manechinelor Expozițiunii de Arte Decorative care s'a ținut în 1925, la Paris: vrăjitoarele de ar-

gint și de aur, apărute parcă din măruntaiele minerale ale pământului, găsite în toalete concepute de croitori pentru simple fete de muritori. Manechinul își lua o revanșă neașteptată. El nu mai imita femeia, ci devenea un fel de corp astral, căruia toate fanteziile îi sunt permise, apăruse manechine cari nu aveau, drept cap decât un oval, virgin ca viitorul, altele pe cari se inscria schița unui obraz, vârful unui nas fin, brazda unui obraz tăiat da o demonică linie geometrică, în forma unei secțiuni de cilindru. Apărură siluete cari aveau, în loc de brațe, două cercuri de nickel sau, înșfârșit, manechinul cubist cu un singur ochiu, văzut de un ochiu excentric, manechinul hermafrodit și manechinul de oglinzi, gătit cași Pierrot cu o haină cu romburi, reprezentând fiecare o suprafață și un reflex sfărâmat.

Apariția acestor manechine însemna descoperirea unui nou domeniu plastic și artiștii se întreceau, unul pe altul, cu crearea unor noi modele, cuprinși de un fel de beție, supraveghiată, însă, de un simț comercial, prevăzător. Căci fantezia cea mai îndrăznească chiar răspundea unui scop practic. Cutare ciudățenie avea un vădit caracter de reclamă, cutare combinațiune geometrică de linii, în aparență antifeminină, servea, dimpotrivă foarte bine, punerea în valoare a unei stoffe ori a unei bijuterii. Industria franceză de manechine a ajuns astăzi, prima din lume, fiindcă a știut să creeze o «sculptură de mode», care posedă estetica ei proprie și va rămâne ca mărturie a artei unei epoci în același timp în care se adapta, de minune, scopurilor comerciale.

De doi ori trei ani, tipul manechinului nu evoluează mai de loc, decât doar prin subtile modificări. Perioada de stabilizare, sau de stagnare prin care trecem actualmente pare să caute compromisuri, în toate domeniile, între estetica de ieri și cea de astăzi. Frumusețea de ceară tip 1932, își păstrează linia ei fluidă, ireală, însă ea revine la părul nenatural, la genele luggi, la bustul artificial, pe scurt la o drăgălășenie de păpușă.

Manechinul feminin continuă să evolueze într-un domeniu dir

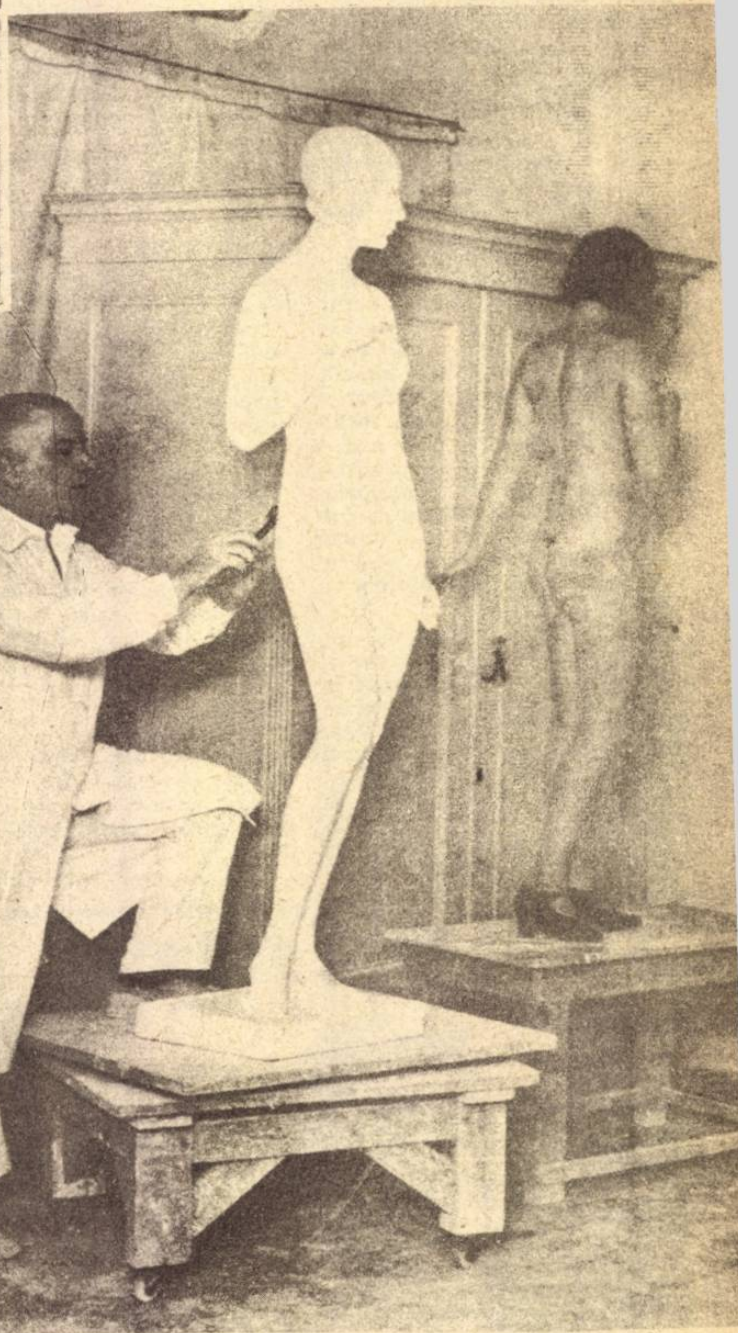
afara realității, în timp ce manechinul bărbătesc a marcat o revelație, printr-o întoarcere evidentă la realism. Încă din 1922, parisianul Siegel inaugura seria lui de manechine: chipuri cu planuri sfărâmate, cu fălci dure de boxeur sau de oameni de afaceri, siluete, portrete în cari corpul capătă o vârstă, o greutate, o personalitate, reproducând atitudinile vieții reale și petele sale.

Manechinul de ceară, care, propriu zis, nu mai e de ceară, ci de «ce» lac, de «cirdura» de «plastilină» și de alte materii misterioase, manechinul modern a cucerit toată Europa. Intermediar între statuia și gravura de mode, el pregătește pentru urmașii noștri o imagine înșelătoare și adevărată în același timp, a femeii și bărbatului visurilor noastre.

*

Pentru câți trecători nu sunt, oare, frumusețile de ceară, idealul femeii visate? Liniile feței sunt de o puritate desăvârșită, un oval divin, o culoare transparentă, o expresie ireală. Trupul pare o melodie: tras prin inel, svelt, răscolitor... excitant. Uneori nu vedem decât o goliciune, învelită cu o cămăsuță de mătase, ori cu un simplu soutien-gorge.

Reflexele satinete ale țesăturii se iau la întrecere cu coloritul

crème sau vernil al pielii de lut și redau un efect de cea mai turbu toare ciudățenie, care ar stărni și invidia celui mai mare pictor.

Care bărbat e în stare să se declare plictisit de privirea prelungită timp de ore — a unei astfel de prototip al sexului slab, formă minuna aevea, care nu se întâlnește în viața de toate zilele.

— Dacă ar fi nevastă-mea, așa, își spune soțul trecut de 40 ani, funcționar sau profesor, gândindu-se la soția lui, opulentă, artritică și veșejită.

Și bărbații se perindă prin fața vitrinelor, sgâind ochii, contemplând frumusețile de ceară, goale, ori drapate într-o toaletă de nespusă grație.

*

Bărbații nu se bucură de un succes mai redus. Technicienii, artiștii manechinurilor reușesc să impună pastei uniforme o docilitate completă realizează expresii neașteptate.

Bărbații apar, înapoia geamurilor uriașe, «frumoși ca în vis...».

Școlărițele întârzie, dimineata, la școală, pentru a admira pe Mauri Chevalier sau pe John Gilbert de ceară, vânzătoarele și midinettele n'au a timp când trec, zilnic, de câteva ori, pe dinaintea acestor roboți încă tătari, femeile de condiție, înșfârșit, găsesc și ele o penibilă consolă privind pe idoli acestia imobili, de o statică atracție, mult mai interesant decât bărbații vii și naturali, cari le tulbură și le încercă viața...

Iată deci frumusețile de ceară sunt unul din paliativele tehnicei moderne, pentru mângâierea veacului nostru, în care se stărpește, din rădăcină, sentimentalismul și dragostea normală, armonioasă, liberă.

Legenda, ravagiile și utilitatea opiumului

Autoritățile ale tuturor Statelor europene caută, acum, cu asprime, să distrugă cel mai în floare din viciile scabroase, acela al cocainei.

Astăzi, cocainei îi revine, în Europa, fala supremației în categoria celor mai josnice vicii omenești. Dar nu trebuie să uităm că, până mai ieri, în mare parte în aceiași Europă, (în special Anglia și Franța) era încă la modă obiceiul nu mai puțin josnic ca lumea să se dedea plăcerilor opiumului. Plăceri pe care le putem numi monstruoase, fără nici o exagerare.

Savantul Rambosson, descrie efectul dezastruos al acestui obiceiului stupid în renumita lui lucrare, «Istoria și legendele plantelor utile și curioase».

Fața fumătorului de opium e multă vreme palidă ca aceea a unui om bolnav, ochii sunt vârați în fundul capului și au cearcăne vinete, pupilele sunt umflate, ochii lucesc de o veselie idioată. Graiul opiomaniului e nesigur și tremurător, trupul e slab, membrele sunt debile și fără nici o vigoare, mersul e târător și schiopătat, orice mișcare e nesigură; capul e totdeauna aplecat ca sub o veșnică groază. Aceste ultime simptome caracteristice prevestesc un început de paralizie a membrilor inferioare.

Bine înțeles că opera de distrugere urmează un mers destul de încet. Ea poate fi împărțită în trei faze. În primele săptămâni sau luni, după cum e de rezistență constituția omului, fumătorul de opium are de luptat contra a-celorași simptome produse și la începutul fumatului de tutun, adică amețeli, greață, cărora li se adaugă vomitări, leșinuri și chiar

sincope, sau un somn adânc, dar foarte dureros. După ce organismul s'a deprins, încep, — cum e de pildă, la cocaină — groaznicele încercări ale unei plăceri atât de nesănătoase, încât de cele mai multe ori pricinuesc moartea. Aceasta e faza a doua. Pielea devine umedă, pulsul e foarte agitat, gâtul e ars, întregul corp e o biată zdreanță. Atunci nefericitul vicios se trânteste pe patul pregătit și, după ce încearcă zadarnic să-și potolească arsura cu ceaiuri multe și repetate, rămâne trei ori patru ore într'un fel de somnolență neliniștită; apoi se cufundă, pentru câteva ore, într'un somn adevărat, plin de viziuni minunate și adeseori oribile.

Deșteptarea e, deseori, foarte dureroasă: o senzație de greutate insuportabilă la cap, idei confuze, nici o poftă de mâncare. Până ce, în faza a treia, ajuns sclav al nefastei obișnuințe, nevoit, pentru reînvierea experiențelor primejdioase ale viziunilor extra-umane, să mărească doza drogului, fumătorul începe să manifesteze semnele mai grave ale groaznicei opere distrugătoare. Ochii săi capătă, un luciu atât de nefiresc, încât alăturați cu ei, ochii unui nebun par liniștiți și senini; mersul lui e nesigur și, din când în când, îl apucă o groază, un delir obscen, căruia deseori îi urmează moartea.

*

Opiumul, după cum știe toată lumea, e extras din frumoasa floare de mac, una din cele mai mari podoabe ale grădinii noastre.

Cine ar crede că izvorul unei

atât de feroase nenorociri omenești (atât de mare încât în Iava, poliștii au ordin nu să-i aresteze, ci să-i ucidă pe loc pe cetățenii pe cari i-ar găsi în stare de beție de opium) ocupă un loc, într'adevăr de invidiat în mitologie, în știință și în literatura tuturor timpurilor și a întregii lumi?

Iată un exemplu mitologic: Ceres era simbolizată de Romani cu coasa într'o mână și cu un buchet de maci în cealaltă. «Accipit manu, zice Calimah — coronas floreas et papaver».

Strămoșii noștri Romani se gândeau că zeita se folosea tocmai de această floare, pentru a scoate la lumină pe Proserpina; și, mai târziu, se folosi tot de mac, pentru a recăpăta somnul pierdut, în căutarea nerăbdătoare a fiicei sale, pe care i-o răpise hoțul de Pluton. Alții explică, însă că simbolul arată, mai degrabă că, după ce agricultorul a strâns o recoltă bună, se poate culca, spre a adormi în voie.

Dar exemplele istorice, științifice, literare? Homer numește floarea de mac adevărata lumină a tuturor frumuseților.

Ea e cântată, apoi, de Herodot, Teofrast, Hippocrate, Dioxoride, Pliniu, Catul, Ovidiu, Virgiliu, Horațiu, Lorenza, Pignatti, Ronsard, Lebrun, Delille, Ruggero Bonghi și, dintre scriitorii moderni, de Paolo Mantegazza.

*

Dar să-i lăsăm pe poeții antici. Vă puneți desigur, întrebarea: de ce e slăvită floarea de mac de oamenii științei? Pentru că, nu trebuie să uităm, pe la 1527, macul și-a făcut intrarea triumfală

în medicină, prin lucrările vestitului Paracelsus.

Apoi, din opium se fabrică și landanumul, singurul leac, într'adevăr minunat, pentru potolirea atrocilor suferinți omenești.

O vedetă în... patru labe

Un ziarist francez descrie, în următoarele trăsături amuzante pe un câine-artist de cinema.

Am asistat la o ședință de dressaj a unui câine minunat, vedetă de cinema, care a fost aplaudat într'un film reprezentat pe ecranul unui cinematograf din Paris: *Fiancailles rouges*.

Jicky, acesta e numele eroului, e un superb «lup de Alsacia» care face deliciile stăpânului său, simpaticul dansator negru Joë Alex. Negrul ține la dansul mai mult ca la ochii săi.

L'am văzut pe Jicky lucrând. E pur și simplu uimitor. Dacă i se cere să caute patefonul stăpânului său, o perie, sgarda lui, un coș, el nu se înșală niciodată și aduce obiectul dorit.

Jicky sare 6 m. 50 cm. lungime și 3 m. în înălțime. El ascultă, oricât de greu ar fi ordinul. Il vedeți făcând salutul militar, rezemându-și corpul mare pe cele două labe dinapoi, deschizând o ușă, scind, coborând scara, cum ar face un om, ștergându-și labele înainte de a pătrunde în casă.

Acum Alex, îl învață să sară de gâtul cuiva, fără a face vreun rău.

Și reușește foarte bine. Dacă Jicky a fost cuminte, e răsplătit cu darul preferat: o minge de joc. El n'are altă bucurie decât să strice o duzină de mingi pe săptămână.

Iată acum și programul uneia din zilele sale:

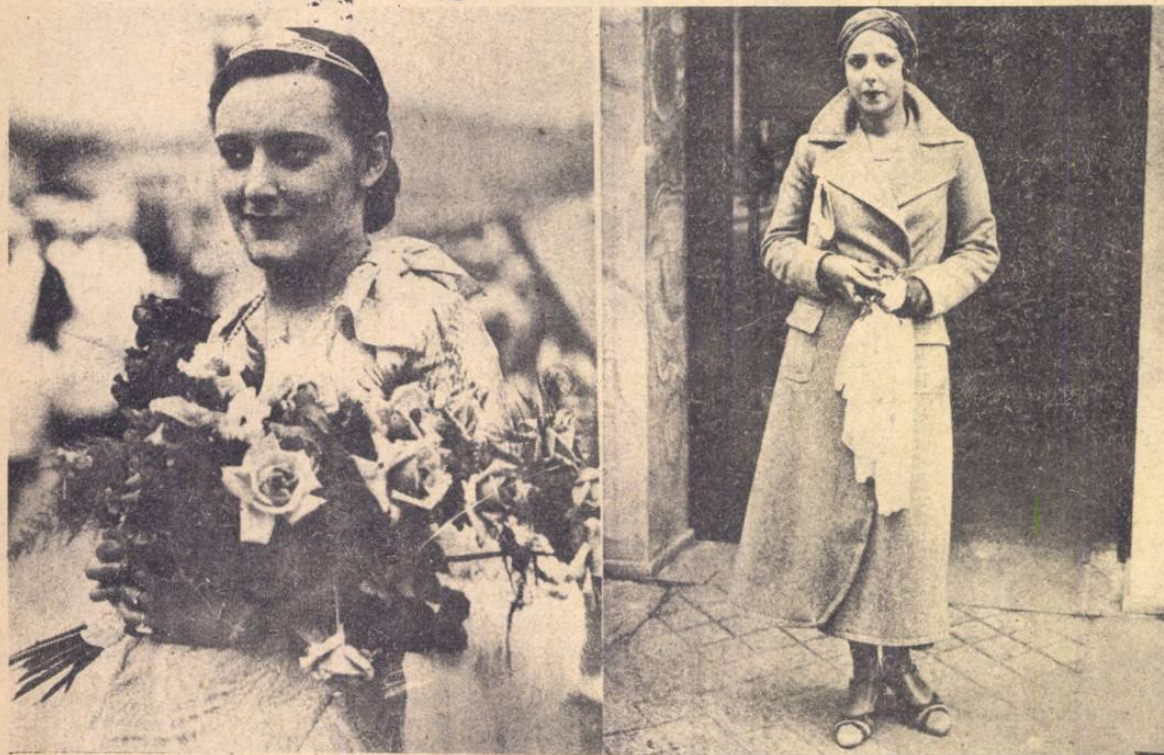
Dimineața: orele 6, deșteptarea, toaleta, cafeaua neagră, două ouă. Dela 6.30 la 9.30 plimbare în pădure. Dela 10 la 12, lucru ușor. La dejun, masă nu prea încărcată: 500 grame carne de cal crudă, ½ kg. de lapte, două ouă, odihnă.

După masă: dela 3—5 lucru greu, lucru de inteligență și masaj al labelor. Ora 5 masă mare: supă compusă din 500 gr. carne vițel, 500 gr. carne de vacă, 250 gr. orez, legume diverse, oase de vițel, un vârf de sulfat de sodiu și usturoiu pisat: de 3 ori pe săptămână câte o jumătate litru de lapte de capră curat. Băutura zilnică lapte amestecat cu apă de Vichy. Culcare la ora 6; 12 ore de odihnă completă.

În fiecare lună: vizită medicală a profesorului Victor Robin.

Jicky îl costă pe Joë Alex, în medie 70 franci (500 lei) pe zi, căci în afară de cheltuielile alimentației, stăpânul mai plătește, pentru întreținerea lui, un om special angajat care să-l supravegheze.

Două regine ale frumuseții

(Foto-excl. Keystone).

Se apropie concursurile de frumusețe. Universul trebuie să-și aleagă reoina pe 1932. «Miss»-ele naționale se pregătesc pentru marea dispută, care va avea loc, zilele acestea, la Spa (Belgia). Priviți-le pe d-rele Simone Beraents (Miss Belgia) și Jeanine Lasarre, prima «Miss Algeria» cari vor apăra culorile țărilor lor la pasionantul concurs internațional dela fărul Mării Nordului.

O LUNA LA HOLLYWOOD

9) Interviewuri, amintiri, anecdote, indiscreții

IX. Buster Keaton

M. leec este adevărata pata clasică, iubit de mulțime și nu mai puțin de camarazi. Dar priviți-l o clipă în ochi. Indărătul măști de clown zace o melancolie profundă care formează, de fapt, sustratul artei sale. Ar fi trebuit să-l fi cunoscut pe vremea lui Variété ca să-l înțelegi pe artistul acesta fără pereche.

— Da, îmi spune Keaton în intimitatea odăii sale, — acelea erau timpuri frumoase. Aveam un talent deosebit în a scrie parodii, pe atunci foarte mult gustate de public. Pe unele arii populare, eu adaptam cuvintele celor mai de spirit. Erau succese de neuitat, căci publicului îi plăcea nespul de mult glumole mele.

Buster rămase la Variété până la 1916, când totuși... n'a fost mobilizat. E un fiu al artei. Avea abia trei ani când părinții lui începură să-l urce pe scenă. Invăță repede să cadă, în așa fel ca să nu-și facă rău. Malec părea de pe atunci o minge de piele. De aceea Hoodini îi dădu porecla de «Omulețul de fier».

— Recitați și atunci când erați la Variété?

— Desigur. Imi aduc aminte de o primă încercare a mea, de recitare comică, când abia im-

plinisem opt ani. Reprezentam pe rând, împreună cu tatăl meu; apoi acesta anunță că voi declama versuri. De obicei, era vorba despre «Ferarul satului», un poem popular de Longfellow pe care majoritatea publicului îl știa din memorie. Efe tul comic, îl scoțam din apropiere cu cari, firește, înfloram versurile. Tatăl meu se prefăcea că-și pierde răbdarea, după ce mă corectase de mai multe ori și, în cele din urmă, mă aruncă între culise!... unde cădeam, executând și un salt mortal. Trebuie avut în vedere că nu eram decât o campanie de acrobați. Dar ajunge cu evocările astea...

Și zicând acestea, Malec se ridică spre a schimba placa de pe fonograf.

— Vă plac plăcile lui Victor Herbert? Eu socotesc că e unul dintre cei mai buni compozitori ai noștri. Herbert a adaptat tehnica operei lirice și a popularizat-o printre mase...

Lui Malec îi place muzica bună și în special muzica simfonică.

Îl întreb, ca să închei scurta noastră convorbire, ce crede despre filmul vorbit. Nu-mi răspunde... Imi întinde mâna și — fapt necunoscut la el — zâmbește!...

UN PERSONAGIU POPULAR

X. Tommy, electricianul

În panorama Hollywoodului nu poate să scape unui ziarist isteț un personaj popular și tot atât de umil: Tommy, electricianul Tommy. Nimeni nu știe

Unul din personajele cele mai populare din Hollywood, electricianul Tommy.

să vă spun numele lui de familie... și poate că nici el însuși. Trebuie să-l fi uitat fiindcă de ani și încă de mulți ani, i se zice numai Tommy.

D-l Polowski, dela Metro-Goldwin Mayer, îmi spune:

— Du-te și vorbește-i. Băiatul acesta e o comoară de curiozități. Veii scoate astfel cel mai frumos interview din șederea d-tale la Hollywood...

Întreabă-l pe Tommy.

Pare un cerber și totuși e nespul de simpatic. Îi ofer o țigare și-l invit să în loc. Vrea să rămână în picioare fiindcă stând jos nu știe să facă decât un singur lucru, zice el: să mănânce!...

— Te ascult, Tommy...

— Domnule, eu nu sunt decât un biet electrician, dar mă pot mândri că am fost oaspele cel mai bine primit în aproape toate casele stelelor din Hollywood, precum și la marile personaje ale națiunii americane. Folosul a fost că de pe urma atâtor serii de împrejurări norocoase, am devenit, acum câțiva ani, un expert și totodată maestru în iluminatul interioarelor, cu aparate portative.

De câțva timp nu mai lucrez în studio. Sunt trimis, cu bagajele mele profesionale, să fotografiez pe marii protagoniști ai ecranului acasă la ei. Am avut astfel prilejul să intru în dormitorul unei prea cunoscute dive împreună cu fotografii și dansa, în loc să se crucească, se scuză că ne uitase atât pe noi, cât și întâlnire... ce ne-o dăduse. Am tras fire electrice, murdare de grăsime și ulei pe tapetele cele mai prețioase; am lăsat încremenite câteva zeci de stele cari tremurau văzându-mă cu atâtă nepăsare mutam cele mai delicate vase antice; am îndreptat lumina lămpilor mele în ochii Președintelui Hoover... am...

dar văd că prea o iau repede...

Din toate locuințele artiștilor de cinematograf, acelea în cari îmi place să lucrez mai cu drag, sunt: vila lui William Haines și a lui Buster Keaton (Malec). Oamenii aceștia sunt peste măsură de generosi. Nu te lasă să pleci niciodată fără să te fi încălcat cu toate bunătățile lui D-zeu. Dar sunt și niște straș-

Joan Crawford

nici jucători... de farse. Dacă ar fi trebuit să mă duc în fiecare zi la ei acasă așa ceva mult mai mult păr alb în cap în locul celui roșu cu care se mândrește d-ta mea de irlandez...

Haines e cel mai îndrăcit dintre amândoi. Cunoaște a fond arta fotografică și când fotografia sau electricianul întoarce spatele, el, repede ca un fulger, schimbă lumina aparatului, ridicându-ne astfel placa din casetă.

Odată, ne-a pus hârtie pergament la capătul unde firele electrice, neizolate, trebuiau să facă contact și dacă nu descopeam lucrul la timp, ar fi fost un dezastru atât pentru noi cât și pentru fotografii.

Gluma preferită a lui Buster Keaton este aceea de a agăța o sfoară de conexiunea electrică pe care o trage în clipa când fotografia e gata să deschidă obiectivul. Atunci, luminile se sting ca prin farmec și fotografia... înjură!...

Mary Pickford are un majordom rece și neînduplecat ca o statuie. Pare a fi un automat desăvârșit și are o înălțime de aproape doi metri. L'am întârât foarte mult într-o zi când trăse firele electrice pe tapetele salonului. Se ținu după mine, urmărindu-mi toate mișcările în casa Pickford, ca și cum i-ar fi fost teamă să nu ruinez ceva. În cele din urmă, îmi pierdui răbdarea și protestai față de stăpâna casei care porunci majordomului să plece în grădină.

— Iartă-l, Tommy — îmi spuse Mary — e un om prea bun și nu înțelege nimic din electricitate.

Chiar în seara aceea, când m'am înapoiat acasă, ar fi trebuit să fiu de față la conversația ce-o avui cu soția mea: Mary Pickford mi-a spus... Mary Pickford m'a întrebat... Mary mi-a făcut... Până când, dulcea mea jumătate, plictisită, mi-a interzis să mai calc în casa celebrei vedete. Dar eu tot m'am dus, după o săptămână, ca să-i fotografiez călețul favorit. Diva însă nu era acasă. Era numai neînduple-

catul majordom, care se răsună, nelăsându-mă singur nici o clipă!...

Într-o zi, mă duceam la vila lui Marion Davies, aproape de coasta Pacificului. Marion făcea baie în bazinul ei particular și ne chemă acolo. Nu așteptam o a doua invitație.

— Știu că ați venit să lucrați — ne zise drăgălașa stea — dar mai înainte să facem câte o baie.

De fapt, înotam în apă vreo jumătate de ceas, după care luarăm masa și apoi am făcut o sumedenie de clișee.

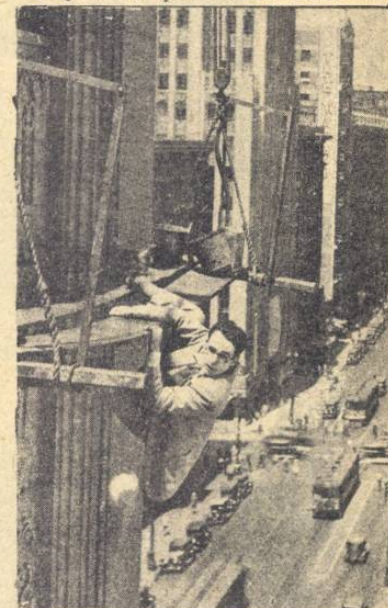
Președintele Hoover vine în fie care an să petreacă câteva săptămâni în casa dela Palo Alto. Ne-am dus de mai multe ori să-l fotografiem acolo. Înainte de a ne afla în prezența lui, secretarii ne dădură o mulțime de instrucțiuni asupra felului cum trebuia să ne purtăm. Dar abia ne găsim în fața Președintelui și caracterul lui sincer și voios, ne făcu să uităm toate instrucțiunile primite. Fotografiile reușiră de minune și președintele spre a ne arăta deplina-i satisfacție, făgădui să ne trimită câte un autograf de-al său!...

John Gilbert crede că se pricepe foarte mult în arta fotografică. Acum câteva zile, ne-am dus la el acasă spre a-i fotografia câteva interioare. El observând lămpile, zise:

— Nu veți reuși să faceți nimic, căci lămpile sunt prea mici.

Cerui o pălărie nouă pentru cazul când fotografiile vor eși bine. Și, bine 'nțeles, avui o pălărie nouă!

Lee Chaney era un actor mare, înzestrat cu intuiția clar-obscurului și a reflexelor. Avea o piele atât de sensibilă încât știa să spună cu precizie unde se

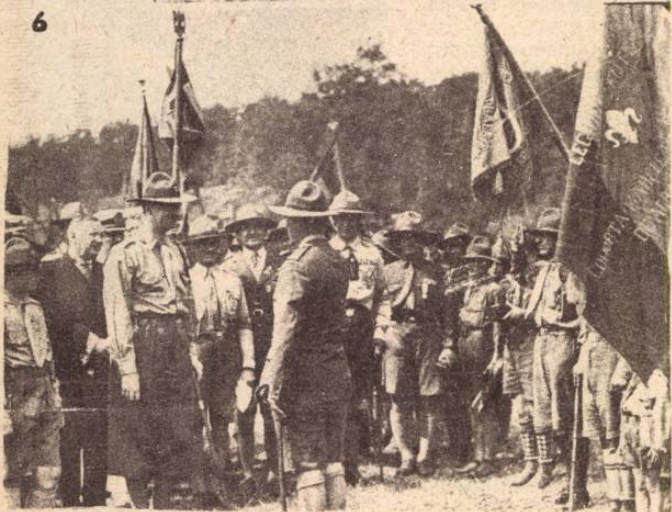
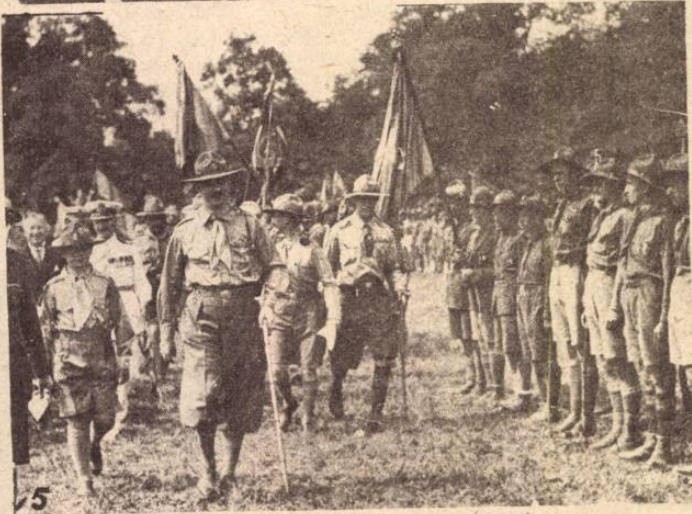
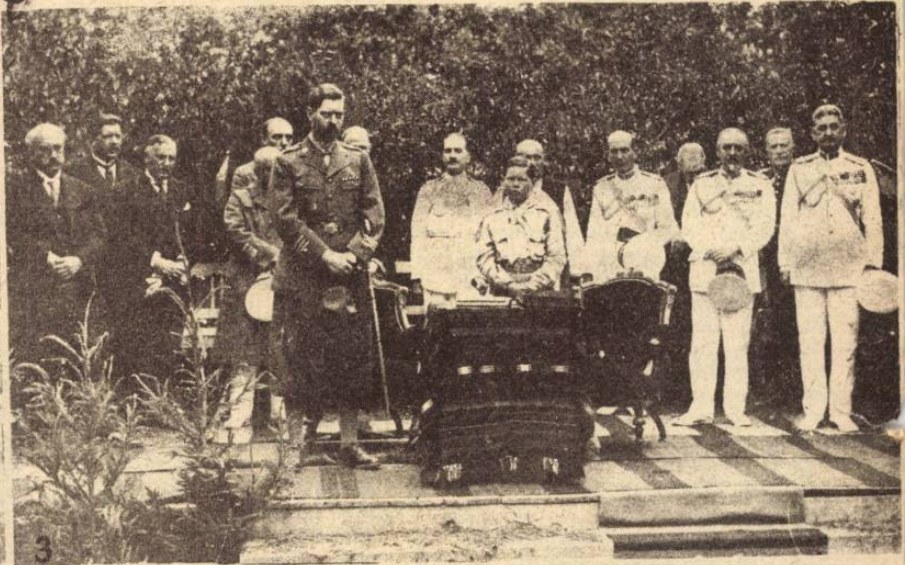
Harold Lloyd în celebrul său film «Între cer și pământ».

sfârșia lumina și unde începea umbra, pe obrazul său. Chaney închidea ochii, indicând cu exactitate limitele zonei bătută de lumină. Era extraordinar!

(Va urma)

ULTIMELE EV

Jamboreea dela Sibiu.

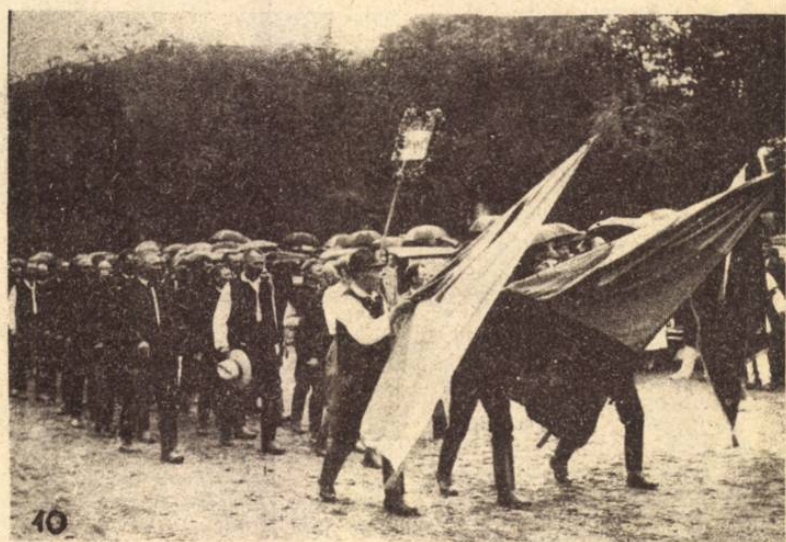

VENIMENTE ALE SAPTĂMÂNII

Avântate, emoționante, grandioase, serbările cercetășești dela Sibiu, în prezența Suveranului și a Voevodului Mihai au fost semnul cel mai interesant al robusteții și integrității noarei noastre generații, în care, națiunea întregită își pune nădejile sale cele mai mari și mai ample. Prilej de două ori prețios: întâiu, fiindcă jamboreea din Pădurea Dumbrăvii este o chinteză a organizării sportive și patriotice a tineretului românesc; apoi fiindcă regele Carol II-lea, strălucită inteligență și sensibilitate, marele promotor al culturii poporului, sub toate raporturile sale, este primul cercetaș român care, acum două decenii, a pus, ca principe moștenitor prezumtiv al tronului, temelile acestei minunate instituțiuni de mereu înaltă energie națională.

*

Redactorul nostru fotografic, trimis special la Sibiu, ne-a adus aceste instantanee prețioase din desfășurarea magnificelor festivități ale Jamboreei: 1. Regele și Voevodul Mihai, îmbrăcați ca

cercetași, trec în revistă trupa de onoare din gara Sibiu. — 2. Primirea în gara Sibiu: primarul orașului citește un salut de omagiu (în jurul Suveranului, d. prim-ministru Vaida-Voevod și d-nii subsecretari de Stat V. V. Tillea și Rudolf Brandsch. — 3. La inaugurarea spitalului «Regele Carol II-lea» din Săliște. — 4. Mitropolitul Bălan al Ardealului oficiază șefstania inaugurării marelui așezământ de sănătate. — 5. Suveranul, însoțit de Voevodul Mihai, trece în revistă cohorte de cercetași. — 6. La Jamboree: vizitarea cohortelor. — 7. La Săliște, în timpul desfășurării cortegiului etnografic. — 8. În tabără: raportul cercetășesc, dat în faptul serii, după prescripțiunile regulamentului. — 9. Zece mii de țărani, reprezentând toată prosperitatea și mândria de port a Sibiienilor, au defilat, la Săliște, prin fața Regelui. — 10. Un tablou din Cortegiul etnografic. — 11. Echipa cercetașilor polonezi defilând prin fața Suveranului.

(Foto «Oglinda Lumii»)

LENOȘKA

nuvelă de ALEXANDRU KUPRIN

Plecând din Petersburg în Crimeia, colonelul de stat major Voznițin se opri două zile la Moscova, unde s'au scurs copilăria și tinerețea sa. Se pretinde că, în preajma morții lor, animalele inteligente spun rămas bun tuturor colțurilor familiare ale casei în care și-au petrecut zilele. Pe Voznițin nu-l amenința o moarte apropiată: la patruzeci și cinci de ani, era încă un om frumos, robust și bine conservat. Însă în gusturile sale, în sentimentele sale, în felul lui de a considera viața, apăsătoare și imperceptibilă atingere a bătrâneții. Cercul bucuriilor și plăcerilor sale se micșorase, o sceptică neîncredere îl făcea să vadă în negru orice acțiune; amorul inconștient animalic al naturii cerea-se locul unei gustări rafinate a frumuseții; farmecul seducător al femeilor nu-l mai tulbura; și mai ales — prim semn de slăbire mintală — gândul propriei sale morți, care, odinioară nu-i atingea spiritul, decât în mod fugar cași cum n'ar fi fost el care avea să moară, mai de vreme, ori mai târziu, ci un alt individ, numit și dansul tot Voznițin, și gândul acesta îl hărțuia acum cu o penibilă, crudă, neînfrântă și nemiloasă luciditate, care în timpul nopții îi îngheța tâmpilele și îi zdruncina inima. Iată de ce simți el nevoia, pentru ultima oară, să revadă locurile iubite mai de mult, să-și împropăteze amintirile scumpe ale copilăriei, atât de gingaș dureroase, impregnate de o tristețe atât de poetică, să-și reînvioreze, în suflul, dulcele regret al purității, pe veci dispărute și frăgezimea primelor impresii vitale.

Temp de două zile, el rătăci prin Moscova în căutarea cuibului

rilor de altădată. Revăzu pensionul Gorakho Pole, unde dela vârsta de șase ani, fusese crescut de un grup de doamne, după sistemul lui Froebel. Totul era, acum, transformat și reconstruit: diviziunea băieților fusese suprimată; însă, în clasele de fete, tablele și băncile de frasin exalau, mereu, un miros atrăgător de vopsea proaspătă, care se amesteca, agreabil, cu delicișul parfum al merilor și altor delicatose, ascunse cu cheia, într-un dulap special. Apoi Voznițin vizită corpul cadeților și școala militară. El intră într-o capelă mică din cartierul Kudrins, unde servise, altădată, la liturghie. Imbrăcat într-o sutană albă, el prezenta cădelnița cu tămâie și ținea lumânarea, în timpul citirii Evangheliei, însă avea g. jă, în același timp să ciupească cămășițele de ceață, să bea apa înroșită rămasă după împărțirea credincioșilor, până ce popa îl goni din cor, cu sudălmii și blesteme.

Voznițin trecu prin fața tuturor caselor, unde cunoscuse primele plăceri amoroase, naive și pe jumătate copilărești; el intră în curți, sări trepte și, nu recunoscându-l aproape nimic, atât de mult se metamorfozase lucrurile într-un sfert de secol. Însă el observă cu uimire și tristețe, că inima lui uscată, înăspriată de viață, rămânea rece și imobilă și nu se mai lăsa legănată ca odinioară, de regretul trecutului, regret atât de dulce, de resemnă și de melancolic.

— Da, da, asta e, hotărât, bătrânețea își repeta el, clătănând trist din cap. Bătrânețea, bătrânețea, bătrânețea. N'ai ce să-i faci...

După ce se opri, o zi, la Kiev pentru niște afaceri de serviciu, el sosi la Odessa, la începutul săptămânii sfinte. Însă o lungă furtună de echinoctiu agita marea și Voznițin, pe care cea mai ușoară briză îl îmbolnăvea, nu se putu hotărî să se imbarce. În dimineața Sămbetei sfinte vântul încetă și vremea se înfrumuseță definitiv.

La ora șase seara, vaporul «Marele Duce Alexis» părăsi portul Practiceski. Nimeni nu-l însoțea pe Voznițin și acesta era cât se poate de fericit, căci de destase totdeauna comedia ipocrită a bunului rămas, când jumătate oră trebuie să rămâi rezemat pe chei, să adresezi sărutări și surâsuri silite oamenilor cari au rămas la debarcader și să le strigi din când în când, cu o voce teatrală fraze inutile, absurde, cari par destinate pentru galerie. Ce suspin de ușurare a-veți în clipa când simțiți că vaporul se pune, încetinel, greoiu, în mers.

În ziua aceea, pasagerii erau foarte puțin numeroși și aproape toți de clasa a treia. Un marinar îl informă pe Voznițin că nu va avea alți tovarăși de drum, decât o doamnă cu o fiică.

— Cu atât mai bine! își spuse ofițerul.

Traversarea promitea să fie calmă și plăcută. Cabina era excelentă, largă și luminoasă, cu

un mare divan colțar, fără un alt pat de-asupra.

Marea potolită în timpul nopții, nu mai era agitată decât de încrețituri ușoare. Totuși, spre seară, se făcu răcoare pe bord.

Noaptea, Voznițin dormi cu fereastra deschisă, un somn adânc, pe care nu-l cunoscuse de luni și, poate de ani. El nu se trezi decât la Eupatoria, în sgomotul elevatorilor și al dutelvin'ului de de-asupra cabinei sale. Își făcu repede toaleta, comandă un ceai și se urcă pe bord.

Vaporul stopase pentru câteva minute. O ceață de un roz-lăptos ciuruită de primele raze de soare, îl învăluia ușor. Un țărnat plat prezenta, departe, o dungă galbenă. Valurile se sfărâmau, ușor, de flancurile vaporului. Un delicios miros de pește, de alge și de rășină fălăia în aer. Dintr-o salupă se transbordau, pe «Alexis» baloate și lăzi. Comanda: «Adu, trage spre tine, trage, stop...» răsună, sonoră, în aerul pur de dimineață.

După ce salupa se îndepărtă și vaporul își reluă mersul, Voznițin coborî în sala de mâncare. Un straniu spectacol îl aștepta aci.

Pe mese, așezate de-alungul zidurilor, flori și pește proaspăt prins își amestecau, voios, culorile lor bălțate. Mai mult: miei și curci fripte își îndreptau, în aer, hidoasele lor corpuri susținute, prințându-se de invizibile suporturi de fier.

Gătelițele mici, indoite în formă de semne de întrebare, se balansau și tresăreau la fiecare zguduitură a vasului în mers; aveai impresia că sunt culcate, pe farfurii imense, stranii fiare antideluviene, brontozauri sau ihtyosauri, asvârlind în jurul lor priviri circumspecte și comice. Razele soarelui se precipitau, în rotunde coloane luminoase, prin ferestruici, așărind fețele de masă, colorind ouăle de Paști cu reflexe de purpură și safire și aprinzând focuri încinse pe zambile, violete, micșuele, lalele și panselle.

Singura pasageră din clasa întâia, era deja instalată în salon. Voznițin îi asvârlî în trecere, o privire rapidă. Nu era nici frumoasă, nici tânără, destul de voinică, bine conservată, imbrăcată într-un palton larg de mătase, coafată cu o ușoară eșarfă de muselină albastră, aproape transparentă. În timp ce lua ceaiul, ea citia o carte, franțuzească, fără îndoială, judecând după grosimea ei, după formatul mic și după coperta ei galbenă.

Privirea lui Voznițin o făcu să se întoarcă: mișcarea gâtului și clipirea pleoapelor, mai mult încă decât expresiunea chipului, îi părură ofițerului cunoscute și familiare, de foarte multă vreme. Însă, imediat, impresia aceasta inconștientă se îrosi. Căldura îi invită, în curând, pe pasageri să se urce pe punte. Doamna se așeză pe o bancă, la adăpostul vântului. Ea citia și, din când în când, lăsând să-i cadă

cartea pe genunchi, contempla marea în care se shăteau rechinii și țărutul îndepărtat, cu dealurile înalte și pleșuve.

Voznițin făcea cei o sută de pași de-alungul punții, trecând de fiecare dată prin fața doamnei. La una din aceste treceri, ea privi din nou, atentă, cu o curiozitate interogatoare — și lui i se părură, din nou, că a întâlnit-o, undeva. Început cu începutul, impresia aceasta deveni stingheritoare, insuportabilă, — cu atât mai mult cu cât ofițerul era, acum, sigur că pasagera încearcă o senzație identică. În zadar, însă, își încorda memoria, ea refuza să i se supună.

Și, de-odată, pe când trecea, pentru a douăzecea oară, prin fața doamnei, el se opri, fără a-și da bine seama ce face, o salută, ducând degetele la chipul și, unind călcăiele, spuse:

— Iertați-mi îndrăzneala... încă nu mă pot libera de ideea că ne cunoaștem de undeva ori, mai degrabă... că ne-am cunoscut, odinioară, cu foarte mult timp în urmă.

Ea era de o urâtenie netă: o blondină, fără sprâncene, aproape roșcovană, cu începuturi de sbârceală, cu gene albe și ochi albaștri. Pielea feței, punctată cu pistrii, se vestejia; numai buzele erau încă proaspete, roze, pline, cu conture minunat arcuite.

— Inchipuți-vă că și eu, răspunse ea, nu încetez să mă întreb unde ne-am întâlnit. Mă numesc Lvov; numele acesta nu vă amintește nimic?

— Din nefericire, nimic... Și eu, mă numesc Voznițin.

(Urmarea în No. viitor).

A apărut:

LUDWIG LEWISOHN

ISRAELE ÎNCOTRO?

ROMAN

TRADUCERE DE EMANUEL CIOMAC

Această lucrare pasionantă, care a avut un enorm răsunet, atât în Statele Unite, cât și în Franța, unde a fost tradusă, sub titlul «Israël où vas tu?» ar avea aproape caracterul unei auto-biografii. Ca și autorul, eroul principal aparține unei familii de emigranți evrei din Germania. Ca și autorul, eroul a avut o cultură și o formațiune pur americană. Asemenea unui altuia, amândoi au crezut că și-au găsit o țară și un neam. Asemenea unui altuia, amândoi n'au întârziat de-a vedea că s'au înșelat. Sunt pagini de o înaripată inspirație și de o patetică măreție.

Cereți la toate librăriile precum și la Editura «EMINESCU»

București 1, Str. Anghel Saligny 2

A apărut:

ADRIENNE THOMAS
Catrina-Soldat!...

ROMANUL UNEI FETE
DIN ALSACIA-LORENA

Romanul unor experiențe neobicinuite trăite de o femeie cu suflet extraordinar, în timpul marelui război, Singura și cea mai puternică vizionă a războiului mondial redată de pana unei femei. Numai în Germania, această lucrare a trecut de 100.000 exemplare și s'au anunțat ediții noi în toate limbile.

Cereți la toate librăriile precum și la Editura «Eminescu». București 1, Str. Anghel Saligny 2

Camera mărturisirilor spontane.

Îngrozitoare detalii asupra metodelor de instrucție ale polițiștilor americani.

Struciderea patetică a Violetei Sharpe, doica bănuțată de complicitate în răpirea micului Lindbergh, aduce iarăși în actualitate metodele draconice întrebuițate de polițiștii americani, pentru a smulge mărturisiri persoanelor suspecte, cărora instinctul de prezențare le impune o tăcere prudentă. Forma aceasta de tortură extralegală e practică, între patru pereți, de polițiști și detectivi masivi care se înarmează cu măciuci aspre, cu cauciucuri, cu toate instrumentele în stare să provoace durerea, să înnebunească simțurile deslănțuite, să exaspereze cruzimea latentă în natura umană.

«Interogatoriul» — care în argotul polițienesc, se mai numește «masaj», ori «vernisaj» — nu ia sfârșit decât în

momentul când, snopită în bătai, epuizată de lipsa de somn și de hrană, înebunită de insultele, de întrebările și afirmațiunile tendențioase ale persecutorilor săi, victima cedează și mărturisește, cu intenția să se dezică, mai târziu, în fața judecătorilor cari, în genere, nu țin deloc seamă de aceste mărturisiri «spontane».

Violet Sharpe a preferat să absoarbă conținutul unei fiole de otrăvă, perspectivei de a suporta un nou «interogatoriu» polițienesc. Era ea vinovată? Cine ar putea-o afirma cu certitudine? D-na Dwight Morrow, soacra lui Lindbergh, proclamă nevinovăția fetei. Această tânără englezoaică, asigură ea, era inofensivă și timidă, demnă, pe de-asupra, de orice încredere. Ceea ce a determinat-o să-și pună capăt vieții, nu este remușcarea, nici teama de vreo pedeapsă, ci desoperarea, groaza de o nouă ședință de cercetare, în cursul căreia prevedea că i se vor impune chinuri reînnoite, demne de Inchiziție, în cursul epocilor când, după expresia consacrată, stăpâna obscurantismul. Dar, acum, suntem în plin secol al XX-lea, iar cadavrul acestei tinere fete reprezintă un cindat simbol în contra metodelor poliției americane, acuzația cea mai teribilă care s'a formulat, vreodată, peste Atlantic.

În Franța exista o «cameră a mărturisirilor spontane» în care vă dați seama cam ce se petrecea. Procedeele mai simple erau pumnii în plin obraz sau sfărâmarea degetelor dela picioare. Dar reprobarea opiniei publice a făcut să se renunțe la această metodă de pomină. Tortura este abolită și drepturile deținuților sunt solemn garantate prin lege.

La fel este — în mod oficial — și în America. Însă, acolo, opinia publică pare să exercite o influență quasi-nulă asupra poliției. E de notorietate publică faptul că nenorocirii cari n'au o protecție solidă, suportă, ori de câte ori steaua lor rea îi indică bănușelilor apărătorilor ordinii publice, neplăceri și chinuri atât de mari, încât, de cele mai multe ori, ele se traduc prin răni cari provoacă moartea ori nebunia.

Cei cari pretind să apere sistemul acesta declară că justificarea lui stă

în faptul că șaptezeci la sută din afacerile criminale sunt, îndeobște, «soluționate» prin aceste practici. O asemenea afirmațiune ne lasă pe gânduri. Cu greu putem admite pledoaria acestor avocați ai torturii.

După cum e și natural, cruzimea polițiștilor și a detectivilor atinge punctul său culminant, în clipa când unul din camarazii lor cade răpus de loviturile unui asasin. Dacă acesta e prins, el nu mai poate spera iertare. Dacă a fost rănit, în cursul încăierării, delictul va fi tratat cu rafinamentele unei cruzimi cari ar provoca și invidia unui canibal. Dovadă acel Heslin, care, surprins de un agent de poliție, pe când devaliza pe câți-va trecători, l-a ucis, pe urmăritorul lui cu câte-va focuri de revolver. Gangsterul se răni, însă, la o coapsă, pe când își punea revolverul în buzunar. Ghidați de sângele pe care-l pierdea fugarul, polițiștii îl descoperiră în locuința unui amic, în momentul când soția acestuia se silea să oprească hemoragia, provocată de rană. Smuls din patul pe care zăcea, asvârlit cu lovituri de bocanci, în josul scării, el, fu târât și rostogolit până la primul post de poliție.

Comisarul de serviciu se mulțumi să recomande oamenilor săi să nu facă semne pe fața victimei. Incolo aveau «libertate» completă. Exceptând o brajii, banditul fu obiectul tuturor barbariilor imaginabile. O brută în uniformă avu chiar ideea sadică să redeschidă rana cu o lovitură de măciucă, bine aplicată. Și cum nenorocitul cerca de băut, unul din polițiști îi vărsă pe gât scuipătoarea, în care camarazii săi expectorase toată ziua. Heslin a fost electrocutat, scurtă vreme după aceea. Cu siguranță că pedeapsa supremă i se păru nespuse de dulce, în comparație cu chinurile pe cari le suferise, înainte chiar de a fi inculpat în mod legal, de crima lui.

«Pe vremea când eram reporter, în serviciul unui mare ziar din New-York, scrie publicistul american George Munroe, am asistat la interogarea unui mare număr de deținuți. Nici unul nu mi-a lăsat o impresie atât de

(Urmează în pag. următoare)

Fără a fi măcar inculpată, doica băiețușului lui Lindbergh a fost supusă unui «interogatoriu», în urma căruia a preferat să moară decât să se prezinte a doua oară, înaintea poliției.

Înșăcărea nu e prea blândă. Bucuria «instrucției» este, însă, evidentă.

Când e vorba de un negru, a stoarce mărturisiri este una din plăcerile poliției.

Asasin, delictent sau șomer, cine comite imprudența de a înfrunța autoritățile, devine în două minute, o pastă în mâinile celor cinci polițiști care-l pun la respect, din diferite poziții.

penibilă ca un Hercule, în aparență insensibil la toate torturile, care fu așezat, în desperare de cauză, pe un scaun; în timp ce un agent îi ținea capul aplecat înapoi, un alt polițist îi aplica cu o măciucă, la intervale de treizeci de secunde, câte o lovitură puternică pe mărunul lui Adam. Sângele țâșnea din gura nefericitului, care, în tresăltări oribile, încerca să-și recanete respirația. După câte-va minute, omul făcu semn că consimte să vorbească. Cu o voce abia perceptibilă, el mărturisii faptele sale. Cum nu ucisesse, fu cruțat de scaunul electric. În momentul de față, el trebuie să mediteze, la Sing-Sing, asupra drepturilor omului și ale cetățeanului, așa cum le înțelege America liberă.

«Am văzut detectivi care-și stingeau țigara, sprijinind-o, printr-o mișcare de rotație, pe stomacul desvelit al unui inculpat. Un negru, arestat la etajul al treilea al unui imobil, fu transportat, jos, în așa chip încât capul să se isbească de fiecare treaptă. Cu craniul fracturat în câte-va locuri, negrul a acesta fu achitat de Curtea de Casație; dar înebunit de chinuri, el trebui să fie internat în azilul de alienați din Matteawan».

Arestările sunt totdeauna însoțite, când individul suspect se arată rocaleitrant, de constrângeri corporale — lovituri de măciucă, pumni în ochi, în nas, în urechi — cari îl constrâng, ori de câte ori are prilejul, să se sustragă, prin sinucidere, brutalității persecutorilor săi.

Un Italian, prins în flagrant delict de asasinat și supus, pe loc unei anchete, de o violență ne mai auzită, profită de un moment de distracție a călăilor săi, pentru a se asvârli pe o fereastră deschisă. Prăbușindu-se dela al patrulea etaj, el fu zdrobit pe trotuar. Dar cel puțin reușise să-și cruțe câte-va ore sau câte-va zile de tortură.

Un comisar inventase un mijloc ingenios, pentru a veni de hac îndărătniciei celor mai tenaci dintre inculpați. Înalt de un metru nouăzeci și larg în aceeași proporție, comisarul acesta practica zilnic sporturile cele mai violente, pentru a-și conserva forma.

Metoda pe care o adoptase pentru a interoga pe deținuți, consta în a-i așeza, în picioare, lângă perete, și a-i arunca, dela un capăt la celălalt al odăii, cu piciorul, ca pe o minge oarecare de box (punching-ball). Când, printr-o minune, punching-ballul viu persista să tacă, polițistul nostru își sprijinea pumnii groși pe extremitățile falcilor nefericitului tip și, exercitând asupra lor o presiune continuă, sfârșea prin a le muta din loc. În urmă, el explica judecătorului, nu fără humor, că inculpatul și-a dislocat, singur fălcile... căscând.

Se întâmplă ca unui deținut, mai conștient de drepturile lor, să protesteze și să reclame asistența unui avocat. Protestele acestea sunt zadarnice. Ei sunt singuri contra unei bandă, admirabil organizate. «Șeful» este de acord cu polițistii și îi lasă să facă ce vor, dacă nu ia, chiar dânsul, o parte activă la interogatoriul și, dacă suspectul nu e în măsură să dovedească călăilor săi că are amici influenți în lumea politică, singura lume pe care o respectă poliția america-

Aici, nu mai e vorba de instrucție polițienească, ci de un «catch» sau luptă liberă trei contra unu.

nă. În zadar va striga; zidurile poliției nu au urechi. Însă aceeași agenți cari simt o plăcere sadică să nimicească în chinuri pe un răufăcător lipsit de relațiuni, tratează cu un respect in-

finiț pe gangsterul celebru, care poate apela la protecțiunea unor politicieni cunoscuți. Aceasta explică surprinzătoarea libertate a bandelor puternice și organizate, ale căror isprăvi răsună-

14 IULIE LA PARIS

(Continuare din pag. 603)

cială, în aer plutește o mireasmă de bucurie nerefinută, de ștengărie, de intimitate.

Fanfare municipale, instalate la colțuri de stradă, distrează mulțimea. Orchestre scutură nervii tineretului, care se înalță în perechi de dans. Ai dreptul să inviți la joc pe orice fată, fie cât de drăguță și înconjurată de admiratori.

Ai întâlnit-o la un colț de trotuar, strălucitoare cu pălăria ei sglobie și cu tinerețea etalată pe obraji, în linia soldurilor, în surâsul ei fermecător, cu un pnaș. Muzica a atacat un vals. Fata nu are voie să refuze pe oricare solicitant, care și-a înclinat cavalereste, capul. Te simți transportat. Întreg Parisul îl pozează în cucerirea fragilă a acestui trup de feteșcană. La urmă, ai dreptul s-o și săruți. De altfel, lumea se sărută, de 14 Iulie, în mod frecvent și... nelimitat. Pe orice persoană o întâlnești, dacă figura ei îți place, te poți îndrepta ca să o îmbrățișezi. Nimeni nu-ți refuză această favoare, care este dintre cele mai mărunte favoruri pe cari ți le acordă Parisul.

Armata defilează. În fața președintelui Republicii și a autorităților. Ordinea este desăvârșită. Pe întinderi vaste, se văd șiruri de soldați, gătiți de paradă, purtând armele cu o demnitate magistrală, cadențată de ritmurile trambitelor cari se află postate din colț în colț.

După o relativă acalmie, în cursul după amiezii, vin marile clipe de beție. Parisul se îmbracă în vestmântul său de seară — amurgul îl acoperă ca un clopot cu reflexe multicolore și agitate — și, din colțuri tainice, țâșnesc luminile miraculoase.

Fășii de foc, serpentine, focuri de artificii, lămpi incandescente, grindină de scântei, comete haotice, giumbușlucuri de lumini, toate acestea se întrec într'un

joc fantastic și admirabil. Fiecare clipă e o surpriză. Fiecare minut e o încântare. Fiecare sfert de oră o covârșitoare revelație. Cum e posibilă atâta fantezie, atâta forță de invențiune, atâta originalitate în combinarea efectelor de lumină?

Marile edificii sunt incinse într-o flacără difuză, care le împresoară din toate unghiurile, le

toare asigură, de câți-va ani, celebritatea nefastă a Americii. Bandlele gangsterilor cunoscuți, scapă aproape totdeauna de pedepsele crunte ale polițistilor.

Pentru a termina expunerea aceasta rapidă, dar îngrozitoare, de sancțiuni, care constituie o adevărată rușine pentru un corp de poliție, nu putem să nu cîntăm cazul unui polonez excepțional de «tare la durere». Cetățeanul acesta făcuse timp de câteva ore, desperarea unei camere întregi de «cocoși» încăpățânați să-i stoarcă mărturisirea unei crime pasionale.

Agenții erau pe punctul să renunțe la o sarcină atât de ingrată, când intră tocmai în cameră un dentist, care întreținea cu poliția legături de amicitie. Și îi aducea, din când în când, diferite servicii. Ii fu incredințat Polonezul. Dentistul îl așeză pe un scaun și, fără nici un fel de pregătire prealabilă, îi scoase o masea, cu un clește îngrozitor.

După terminarea operației, victima întrebă, cu nevinovăție, «câți dinți o să i se scoată?».

— «Toți» — fu răspunsul dentistului.

Și deținutul făcu mărturisiri.

mușcă și le amenință cu nimicierea.

Parizianul trece calm, bine dispus, optimist, printre toate aceste întreceri de colorit, de forme incendiare, de formidabilă forță tehnică și se adapă la fiecare local de consumație, cu un pahar de bere sau de vin alb, răsculitor...

*

Parisul de 14 Iulie adoarme a-nevoie, într'un amestec halucinant de tumultuoasă voie bună și nestăpânită noapte albă...

O răsplată bine meritată

M. S. Regele a conferit doamnei văduve Justina M. Șerban din Cluj, medalia «Regele Ferdinand I».

D-na Șerban este una dintre figurile feminine de peste munți,

care în timpul dominației maghiare au luptat înfruntând toate riscurile — și pe acela al vieții — pentru cauza sfântă a desrobirii naționale. În timpul când Memorandiștii își ispășeau osânda în temnițele Seghedinului, d-na Șerban — deși soție de magistrat din Seghedin — a fost aceea care din casa ei a făcut căminul soțiilor celor condamnați pentru cauza națională, patronând la ea acasă întâlnirile

secrete ale emisarilor guvernului român, cari aduceau instrucțiuni și distribuiau mijloacele de ajutor trimise din Regatul liber, martirilor.

Domnia-sa a fost președinta «Uniunii femeilor române» din Arad, a cărei străduințe — ajutate de donațiunea mecenatului basarabean Vasile Stroescu — au contribuit în bună parte la ridicarea liceului internat de fete în această capitală a Crișanei românești.

Pe lângă o laborioasă activitate pe tărâmul culturii naționale, d-na Șerban, în decursul războiului, a mijlocit legătura între postul de comandă din București și centrul nostru de rezistență națională din Arad, cu periclitatea vieții sale.

Prin înalta distincțiune conferită d-nei Șerban, de către M. Sa, se împodobește o luminoasă dar prea puțin cunoscută pagină de istorie românească, plămădită modest și anonim de sobra generație a femeilor române din Ardeal.

RAUL MAI MARE

— De ce fugi acasă?

— Vrea să mă bată mămica.

— Și fugi ca să încasezi bătaia?

— Da, căci dacă ar veni întâiu tăticiu, acasă, bătaia ar fi și mai zdravănă.

DE PRETUTINDENI

O familie cam... numeroasă

Americanul Tom Packer și-a serbat săptămâna trecută, cea de a 90 aniversare a nașterii sale. Fapt care nu iese, natural, din comun, când suntem obișnuiți cu atâția centenari. Remarcabil este, însă, că la această serbare au luat parte 658 oameni, toți până la unul, copii și nepoți ai lui, împreună cu soțiile lor.

Packer a fost de cinci ori înșurat. Cu prima soție a avut 19 copii, cu cea de a doua 21, cu cea de la treia 9, cu a patra 12 și înșfârșit, cu ultima, 10 copii.

În total a avut, așa dar, 71 copii cari, toți, trăiesc și sunt înșurați, admirându-și și... activul lor părinte, al cărui zel conjugal a produs câte un copil pe an, admițând că s'a căsătorit la 19 ani.

Câți kilometri de căi ferate sunt în toată lumea.

Drumurile de fier și-au întins, de 80 ani încoace, ramificațiile lor în lumea întreagă.

În anul 1840, nu erau decât 7700 km. de căi ferate și treizeci de ani mai târziu, în 1870, rețelele mondiale erau instalate pe o distanță de 210.000 km.

Dela acea epocă, așezarea de căi ferate s'a dezvoltat în mod vertiginos. În 1900, 800 mii kilometri, iar acum s'a trecut de 1.500.000 km. Au mai rămas, nu e vorba, în Asia, Africa și America de sud, imense teritorii cari nu sunt încă înzestrate cu acest mijloc de locomoțiune, care, trebuie s'o recunoaștem, se menține drept unul din cele mai bune.

Cum se stabilește o proporție...

(Foto-exclusivitate Keystone)

Pentru a pune cât mai evident în valoare «mărimea» lui «Tex» Madsen, cel mai înalt bărbat din Statele Unite — 2.23 m. — care apare într'un bălcu din Santa Monica (California), i s'a dat drept... parteneră pe dragălașa Barbara Carlson, o fetiță de 2 ani și jumătate, dar de o inteligență precoce care i-a dat cu vioiciune replica în fața a 500.000 spectatori ce s'au perindat prin fața lor.

Jurați și jurate.

În Anglia, femeile pot face parte din Curtea cu juri la fel cași bărbații.

Măsura aceasta are numeroase avantagii, dar are și neajunsuri. De curând, Curtea cu juri a Regatului unit, avea de judecat o crimă odioasă: era vorba de gătirea și tăierea în bucăți a unei tinere femei. Amănuntele erau atât de grozave, încât auditorul se cutremura, în fiecare clipă. Printre jurați se afla și o femeie. În mijlocul audienței, incapabilă să reziste mai mult acestei tensiuni emoționante, ea se prăbushi pe bancă, în prada unei prelungite crize le nervi.

După câteva minute, însă, își reveni, reluându-și rolul. Căzul merită totuși, să fie reținut, căci se referă la chestiunea: «Trebuie să facă parte, femeile, dintr'un juriu?» Răspunsul este: «Da — cu condiția să aibă nervi tari».

Un iepure monstru.

Un vânător din Cramons (Franța) a împușcat un iepure monstru: animalul avea un cap, două trupuri, trei urechi, dintre cari una în mijlocul frunții, opt picioare, dintre cari două erau pe spinare și două cozi.

Monstrul acesta unic se află în păstrarea muzeului de Științe naturale din Besançon.

Tinerețe triumfătoare

(Foto-exclusivitate Keystone)

Ce acord mai armonios se poate imagina decât acest trio de frumusețe fizică și echilibru sufletesc, cari trasi în viteză nebună de o barcă cu motor își exprimă, prin toți porii, fericirea de a domina natura prin acrobația cea mai îndrăzneată?

Pedepsirea femeii adultere

În Evul Mediu, soția vinovată de infidelitate era torturată în modul cel mai barbar, i se ardeau picioarele ori i se smulgeau sânii. La Nürnberg, femeia adulteră era închisă în acea faimoasă «fecioară de fier» care, având înfățișarea unei statui de simplă burgheză, nu era decât un dulap bătut în cuie.

O tânără Italiancă, fiindcă și-a călcat datorile de fidelitate conjugală și fiindcă a fost prinsă în flagrant delict a fost tortu-

rată în zilele noastre, nu de mult, chiar de soțul ei, partizan al pedepselor crude.

Fără a recurge la poliție, acest soț hotărî să-și facă singur dreptate. El o sili pe nevastă sa, desbrăcată, să se așeze pe o sobă aprinsă. Tipetele nefericitei femei adunară pe toți vecinii, cari anunțară imediat Salvarea. Femeia a fost dusă la spital, iar soțul gelos rugat să se țină la dispoziția judelei instructor.

Răzbunarea aceasta, prin foc, este, desigur, unică în analele conflictelor conjugale.

Picioarele trădătoare

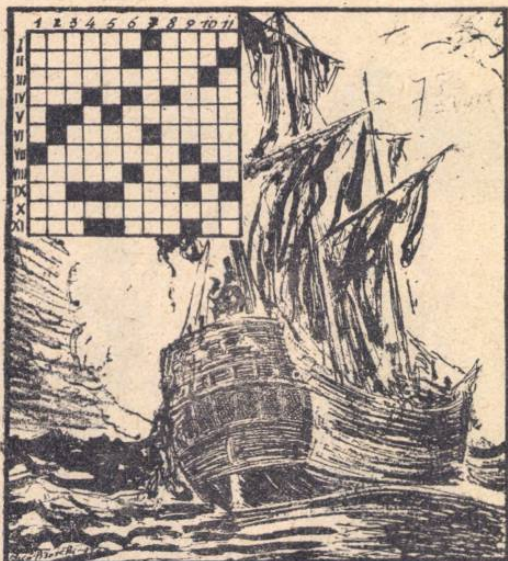
(Foto excl. Keystone)

La Strand, la adăpost de căldura dogoritoare a zilei, o pereche fuge de razele soarelui... și de privirea oamenilor. Numai picioarele le trădează prezența. Ce-or fi făcând ei oare?...

JOCURI

Cuvinte încrucișate „NAVIGATORI CELEBRI”

de Bică Pisoschi (Craiova)

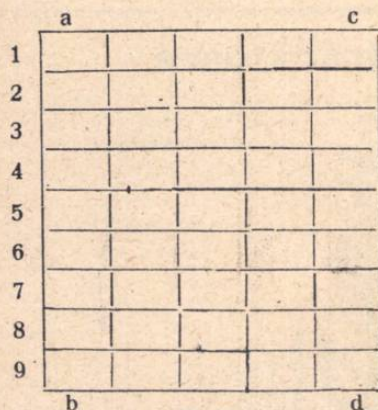
ORIZONTAL: 1. Navigator danez în serviciul Rusiei, descoperi Marea și strâmtoarea ce-i poartă numele (1680—1741) — ilustru navigator englez, făcu de trei ori ocolul lumii, descoperi Noua Zeelandă și Noua Caledonie (1728—1779); II. Cortej — celebru navigator portughez, ocoli cel dintâi capul Bunei Speranțe (1469—1524); III. Celebru navigator francez (1741 — 1788); IV. Ban fără valoare — oraș și port în Finlanda; V. Navigator portughez care descoperi Brazilia în 1500, mort la 1526; VI. Navigator spaniol, unul din exploratorii Americii de Nord (1499—1542) — insulă în Polinezia; VII. Celebru navigator portughez descoperi strâmtoarea, ce-i poartă numele (1470—1521, —1) — posed; VIII. Navigator englez (1550—1605) — dragatorie înființată de Alexandru cel Bun; IX. Pomadă — incub.; X. Celebru navigator portughez, euceritorul Indiei (1453 — 1515);

XI. Una din insulele Cyclade — individ — poftim.

VERTICAL: 1) Navigator spaniol, care străbătu istmul de Panama și descoperi Oceanul Pacific (1475—1517) — navigator portughez descoperi la 1486, capul Bunei Speranțe; 2) Animal — localitate în Franța; 3) Insulă franceză în Oceania — Vas răsturnat — negație; 4) Cămașă țărănească — implori; 5) Grații — adus de tot pe spate; 6) O peninsulă fără sfârșit — a viu prelung; 7) Trecătoare îngustă — oraș în Elveția; 8) Un fel de nalbă — diplomat și erudit francez (1554 — 1836); 9) Chirurg francez, medicul lui Napoleon I. la sf. Elena (1786—1836); 10) Dif-tong — nărvul boului care nu vrea să tragă oricâte lovituri i s'ar da — om politic, francez (1841 — 1914); 11) Ilustru navigator portughez, descoperi Lumea Nouă sau America (1436—1506) — pronume.

Enigmă

de Quintus

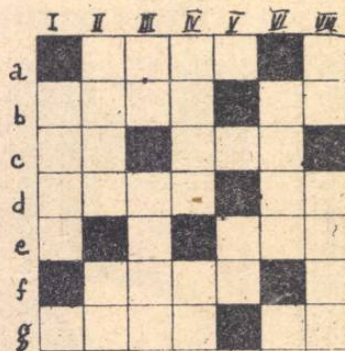
Să se completeze pătrățelele cu cuvinte astfel ca orizontal să dea cuvinte cu următoarele semnificații: 1) Inundație foarte mare; 2) Oraș în Banat; 3) Fost premier francez; 4) Preoți mahomedani; 5) Operă de Lessing; 6) Impart; 7) Fig. apar; 8) Oraș în Bolivia; 9) Expresiune algebrică.

a — b — c — d = Ghiciți ce e!

Să ne instruiim!..

DATE INCRUCIȘATE

de S. și M. Breiman-Drochia (Bălți)

ORIZONTAL: a) Focurile de la Serajevo. — A face pe dracul în... b) Paris 14 Iulie... — Câți copii avea Niobe? c) Eruptia Vezuviului. — Al doilea război daco-roman. d) Sancta simplicitas! (Jean Huss). — A murit împăratul Titu. e) Belan! — Câte coarde are o vioară? — Lupta dela Thermopylae. f) Triumful lui Lindbergh. — Numărul surorilor cari locuiau în Parnas, Pind și Helicon!

g) În ce an a murit adoratorul Beatricei? — Joc de cărți.

VERTICAL: I. În ce an s'a urcat pe tron «Regele sergent»? — ori ce număr la puterea zero.

II. Finis Poloniae! (Kosciuszko). — Pentru determiniști e indiferent!!

III. Când s'a urcat pe tron, «Cuceritorul Daciei»? — Descoperirea patriei unchilor bogăți!

IV. Când a intrat Italia în războiul mondial? — Joc de cărți.

V. Câte aripi are un fluture? — Cel mai mic dar cel mai voinjel — Număr prim.

VI. Eșecul celebrei Invincibila Armada. — Câte picioare are un purece?!

VII. Și tu, fiul meu Brutus? (Cezar). — Prima cruciată.

Soluțiile jocurilor din „O. L.” No. 29

CUVINTE INCRUCIȘATE

C	A	M	B	I	E	R	O	R	T	A	M
I	D	I	L	A	R	G	O	U	T	A	
M	O	R	A	T	O	R	I	U	L	E	R
R	R	A	Z	A	R	T	C	H	A	L	D
R	C	O	C	L	I	P	I	L	O	N	
O	Z	O	N	A	C	U	M	U	L	A	R
S	U	L	B	U	L	U	C	A	M		
A	M	B	A	R	L	L	A	R	I	F	
Z	I	R	R	A	C	T	R	I	T	A	
C	E	R	N	A	U	T	I	A	A	R	O
R	T	A	C	L	D	U	M	N	A	C	U
T	N	O	R	M	A	R	T	I	N	A	
O	R	I	L	A	M	I	E	A	N		
N	E	C	R	O	L	O	G	I	C	E	S

PORUNCA

Cairo — Iazig — Tibul — Iliri — Thorn — Imrod — Litfa — Avril — Mariu — Agram — Righi — Evrei.

CITITI LA MARE
OGLINDA LUMII

JOCUL CIFRELOR

1	4	5	6		1	1
3	7	5		8	9	9
1	6	5	1		1	2
0				1	1	4
		1	8	8	1	
		1	7	6	1	
3	7	8		4	1	0

AU DESLEGAT TREI JOCURI:

I. Nicolaescu (Bals-Romanati), Ionescu Gh. Constantin (Iasi), Ioan Vanjensky Vögeli Anna, Russu D. Nicolae (Slanic-Prahova), Ionel Ionescu (Băicoi-Prahova), Maior Anibal Pompiliu Popovici (Arad) P. Coroiu (Oradia), Rică Timofteșcu (Turnu Severin), Ionel Constantin-Iocoș, Bică zis și Valeriu Pisoschi, Dan Preotescu-Govora (Craiova), Ovidius Idriceanu (Bărlad), T. Ionescu (Brăila), Boris M. Schopoff (Ismail), Ilie T. Lupița (Caracal), Al. Dobrinescu-Aledo, Lilly Segall (Bărlad), Alexandru Teodorescu (Cluj) Vlad și Rodica Anghel (Iasi), Pincu A. Saul-Pia-

sa (Focșani), Al. Haber (Iasi), S. și M. Breiman (Drochia-Soroca), Theodor Leontinescu (Slanic-Bacău), Ionel Iordache (Mizil-Buzău), Clemana Ionescu (Focșani), Nicușor Comănescu (Tg. Ocna), Fănică Nicolaescu-Bals (Predeal), Petre Crința (Dumitrești-R. Sărat), Theodor Popescu (Cochirleanca, Râmnicul Sărat), Edelstein S. Emanoil (Galați), Avram I. Avram (Ploesti) Ion R. Ion (Brașov).

DIN CAPITALA

Maria Metaxa, Jean Adler, George M. Tabacu, Lt. Costel Niculescu, R. H. Simion, Eustațiu Mărculescu, Gh. Em. Teodorescu, Nicușor Șoma, Gigi Dumitrescu — studentă, Iosif Almosnino, Simona Almosnino, Nae Iliescu Mircea I. Popescu — Remmy, Ortansa Nicolau, Alexandru R. Ștefănescu, Silică P. Ionescu student, Renée Mălăeru, Nelly Mălăeru, Raluca M. Tzudick, Gh. Calimachi,

AU DESLEGAT DOUA JOCURI:

Mihail Gheorghiu (Buzău), Vladimirescu Ortansa (Cluj), Nina și Anton Vrăjescu (Oradia), sublt. Aurel Serian Calman H. Iancovici, sublt. Ionescu Constantin (Chișinău), Vasile Timișoreanu (Oravița), Nicușor Vlad (Cluj), Bică și Teodor Popescu, Carola Avram, Nellu Avram (Ploesti), Samoil Perlman (Chișinău), Nellu Saidman (Cernăuți), Mircea Dănilă (Bolovani), Iosif P. Alterovici (Tg. Sulița-Botoșani), Isidor Alterovici (Bacău).

DIN CAPITALA

Petrică și Sandy Vasilescu, Leonte Klein, Aurel Weissmann, Mimy Ionescu Gross Herman, Aurel și Simionica Gross, Costantin Bielea, Suzi Grigorescu, Paulica și Henryette Rosenberg, Nicu Chiriac, Popp Liviu student, Sică Drăgulescu, student, Marcel Zuckermann, Nae Rădulescu, Vlad Popa, Lichter Victor, Natan Poplingher.

AU DESLEGAT UN JOC:

Alexandru Weisberg (Cernăuți), Sabina și Alfred Eschenazi (Ploesti), Nicolae L. Popescu, (Tușnad) Ionel Vălcu și Alexandru Teodorescu (Slanic-Moldova), Jean Teofil Teodorescu (Timișoara), Anton Weiss (Chișinău), Oscar Niculescu (Sibiu), Simon Orenstein, Ion Dragu, Natan Eschenazi, Alfred Tauberman (Focșani) Bică Dumitrescu (Cetatea Albă), Alexandru Ionescu (Alba Iulia), Gigi Dumitrescu (Oradia), Nicolae și Veronica Tudose (Băile Herculane), Alexandru și Caterina Niculescu (Călimănești-Vâlcea), Aurel Weintraub (Iasi), Predescu A. Ioan (Slatina)

DIN CAPITALA

Duty și Petre Georgescu, Rozine

„Oglinda Lumii” No. 31
BONUL JOCURILOR

Soluțiile Jocurilor

Marcovici, Bella Wexler, Nanu Teodoru, Costică Băleanu, Mișu Antonescu, Harry Goldmann, Natan Freiburger, Mișu Goldman, Nicolae Zidaru, Marinescu, R. Alexandru, Zoe Părvulescu, Ionescu Ioan, Alexandru Theodorescu-Thal,

AU MAI DESLEGAT JOCURILE DIN «OGLINDA LUMII»
No. 28

Viorica Jitiannu (Slatina-Olt), Nicolina Popescu (Caracal), Ionescu Gh. Titi (Iasi) Constantin I. Boheiu (Galați).

Ovidius Idriceanu-Igrov, Coca Vasiliu și N. Sava (Bărlad), Rusu D. Nicolae și Vogeli Anna (Slănic-Prahova), Maior Pompiliu Popovici Anibal (Arad), Dan Preșescu-Predan (Govora), Ilie T. Lupița (Caracal), Boris M. Schopoff (Isfahail).

DIN CAPITALA

Maria Metaxa, Lt. Costel Nicorescu, Nellu Iorgulescu, Nicușor Chiriac, Al. R. Theodorescu.

PRIN TRAGERE LA SORTIAU CASTIGAT:

- 1) Iosif Almosnino (Loco);
- 2) Sublt. Const. Ionescu (Chișinău);
- 3) Veronica Tudose (Băile Herculane).

*

N. B. — *Expediția premiilor se face odată pe lună. Premiile din provincie sunt rugați să-și trimită adresele exacte spre a li se putea expedia premiile, iar cei din Capitală se vor prezenta personal la redacție spre a-și ridica premiile.*

POȘTA JOCURILOR

S. și M. BREIMAN (Drochia-Soroca). — Jocurile sunt foarte bune. Așteptăm cu plăcere, prețioasă dvs. colaborare.

IONEL IONESCU (Băicoi): Vom alege și publica.

RICA TIMOFTESCU (Turnu-Severin). — Jocul de cuvinte încrucișate se va publica mai târziu după ce în prealabil va fi refăcut. Galeria romanelor într'unul din numerele viitoare.

GICU M. TABACU (Loco). — Jocul e bun, deși conține multe cuvinte neuzitate până azi în jocurile de cuvinte încrucișate, se va publica într'unul din numerele viitoare.

IONEL CONSTANTIN-IOCOS (Craiova). — Jocul de cuvinte încrucișate e foarte bun, dar din nefericire a sosit mult prea târziu după evenimentul petrecut. Așteptăm ceva nou, deoarece talentul dvs. ne îndrituiește să credem că veți reuși tot așa de bune jocuri ca și cel trimis.

LA OSPICIU

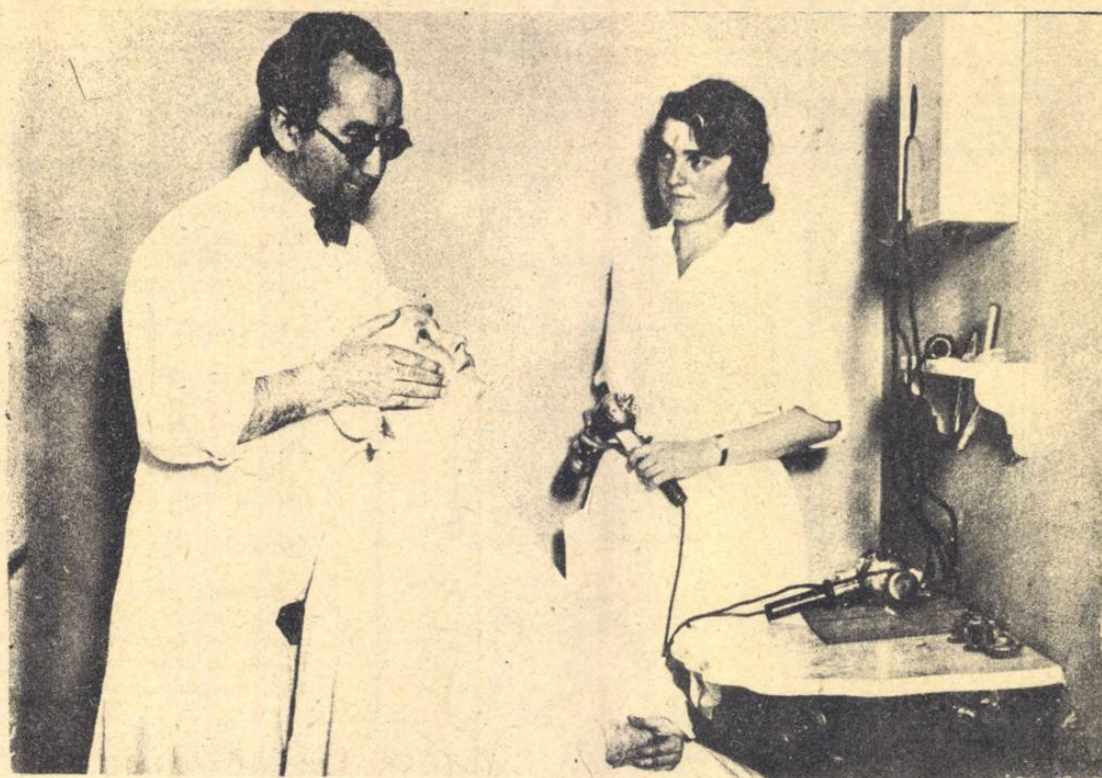
— Ce are nenorocitul din stângă?

— E nebun de durere... Fata pe care a iubit-o s'a măritat cu un altul...

— Dar cel din dreapta?

— E nebun furios. El este acela care s'a căsătorit cu fata în chestiune.

Orbii vor vedea?

(Foto-exclusivitate Keystone)

O descoperire într'adevăr senzațională a făcut medicul orb Fritz Guggi, din Viena, care, stimulată de propria-i suferință, a experimentat asupra orbilor și semi-orbilor așa numitele proteze vizuale. Acestea permit celor lipsiți de vedere să deosebească întunericul de lumină și, printr'un exercițiu repetat, să ajungă a distinge și anumite obiecte. În momentul de față, toți savanții Universității din Viena se ocupă de această senzațională descoperire.

Omul cu trenul său

Unii Americani foarte bogați au obiceiul, cu toată criza ce bântuie și peste Ocean, să călătorească în trenuri speciale: însă nu există decât o singură persoană în lume care se poate lăuda că umblă în trenul «său» și pe calea «sa» ferată. Acest om fericit se numește Cecil Gage și trăiește în Statul New York, la Fishkill. Nu e miliardar, nici pe cale să devină așa ceva: totuși, are un drum propriu de fier, cu gări, macazuri, poduri, semnale; el se suie pe locomotiva lui și circulă cu convoiul după dânsul.

Nu e vorba de o jucărie, adică, mai bine spus, de o jucărie propriu zisă.

Împrejurările vieții nu păreau să-l fi pregătit pe d. Gage să devină șofer, mecanic șef, acar, inginer și așa mai departe. Era un simplu agent de asigurări. După ce a gustat, suficient, «deliciile» acestei ocupațiuni, el părăsi New York-ul, pentru a se stabili la Fishkill, unde ducea un traiul câmpenesc.

Aci omul se plictisea și căuta să-și treacă, cum putea mai bine, timpul liber. Și ce-i trăsnă prin cap? Să construiască o linie ferată. Prima idee îi veni când trebuia să transporte, acasă, lemne pentru iarnă. El făcu, mai întâi, un mic vehicul, asemenea vagoanelor platformă de cale ferată.

Ori, trebuia să străbată 400 m. pe un teren inegal.

Cecil Gage avu, atunci, ideea unei linii, ale cărei șine erau scânduri, luate dintr'un... coteț vechiu. În primăvara următoare îndrăznețul constructor dublă lungimea șinelor și adăogă un al doilea vagon.

Dar, fiindcă acest mod de transport îi aducea atâtea servicii, decă nu l-ar fi utilizat el, oare, și nevoilor fermei care făcea parte din proprietate!

Gage perfecționă sistemul și puse în fruntea convoiului o locomotivă. El recurse la fierar și mecanic numai după ce potrivea mașinii un motor de opt cai putere. E bine să se știe că înălțimea locomotivei nu trece de 2 picioare și jumătate.

În cele din urmă, Cecil Gage se pasionă pentru opera lui, și nu se mai gândia decât la ea. Totul fu construit, de minune, numai din materiale vechi. Curiosul amator avea o predilecție pentru folosirea lucrurilor uzate din gospodăria lui. Așa, el utilizează uși vechi, lăzi vechi, ambalaje stricate cărora nimeni nu le mai dădea nici o atenție.

Încet-încet, el stabili o rețea de linie ferată, care se desfășoară astăzi, pe o lungime de 3 km. posedând opt ace și câteva stațiuni. Gage mai are un atelier de reparațiuni, precum și un hangar, pentru vagoanele cari nu sunt în serviciu. Cecil a construit, în afară de vagoanele de marfă, pentru transportul cenușei, produselor fermei, și vagoane de călători, pentru a-și plimba familia și prietenii.

Natural, fiecare vagon nu cuprinde decât doi-trei pasageri.

Trenul circulă cât se poate de bine pe cei 3 km. și, până acum, nu s'a înregistrat nici un accident. La început trenul lui Cecil avea un trafic strict familiar. Lumea din vecinătate i-a cerut, însă, ca să pună rețeaua la dispoziția publicului. Și, astăzi, părinții își plimbă copiii, amuzați, în

acest trenișor de «Crasna-Huși» american.

Succesul fiind atât de frumos, Gage s'a ambiționat să-și consolideze calea ferată. Și, astăzi, el posedă două locomotive și zece vehicule, dintre cari patru destinate mărfurilor.

Orașul Grădină

Franzensbad

(Cehoslovacia)

Prima bae de nămol din lume.

Renumita bae pentru maladii de femei și de inimă.

Cele mai eficace surse de sare purgativă din câte se cunosc.

Cel mai mare succes la maladiile de inimă, de femei, sterilitate, gută reumatism și constipație cronică.

Informațiuni și prospecte prin
Kurverwaltung

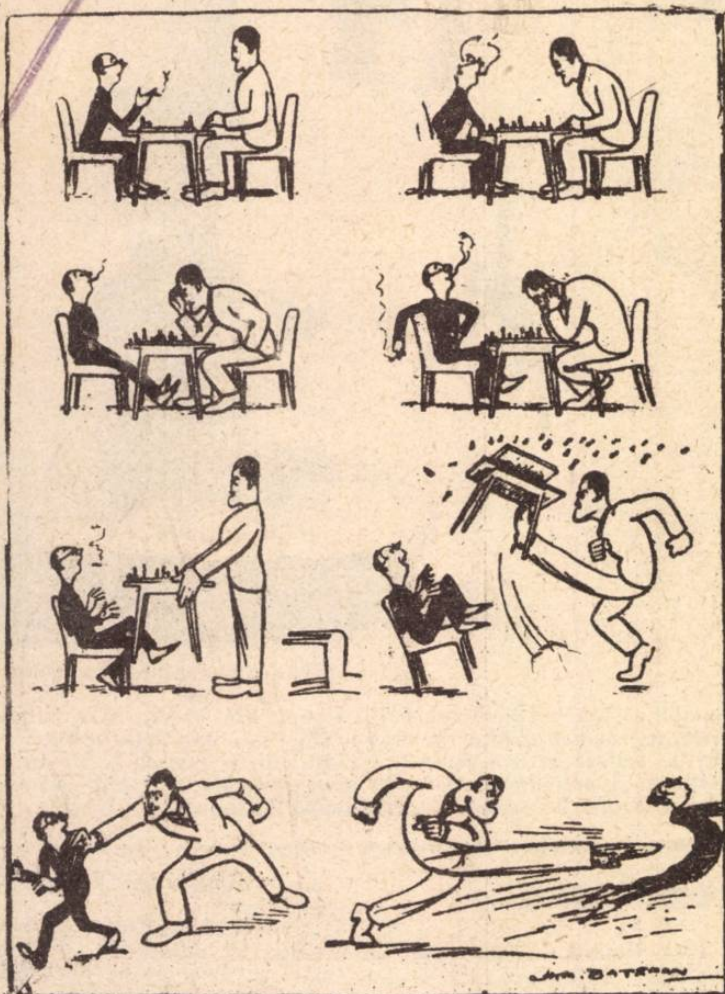
Wolf's Hotel Imperial

Franzensbad

de primul rang în cea mai frumoasă pozițiune și cu cel mai desăvârșit confort.

ACTUALITATEA IN CARICATURA

O partidă variată

sau... boxeurul joacă șah

OM PREVAZATOR

— E adevărat, întreabă un negustor pe un altul, că ți-ai măritat fata cu casierul d-tale?

— Da, și cred că am avut o idee bună, căci dacă ar fugi într-o zi, cu banii o să se folosească barem și fata mea de banii mei!

SOLUȚIE

Ea. — Vezi, Mișule dragă! Trebuie să-mi fac neapărat o rochie nouă! Vecinele mi le cunosc pe toate celelalte.

El. — În cazul acesta ar fi mai convenabil să ne mutăm și să ne căutăm alți vecini.

Glumă!!

— Ghici cine e?

BIUROCRAȚIE

— Dece n'or fi lucrând nimic cei doi domni, din biroul de peste drum?

— Nu vezi? Unul citește gazeta...

— Și celălalt?

— Celălalt așteaptă să isprăvească cel dintâiu.

GRIJA-MARE

— Mă, tu când ai să mori, ar trebui să fi incinerat, însă, mă tem că, cu apa ce o ai la cap, o să se stingă focul!

ACORD PERFECT

— Am primit cadou un automobil care se asortează, de minune, cu rochia mea cea nouă.

— Atunci, nu-ți mai lipsește decât un șofer care să se armonizeze cu temperamentul tău.

ANTRENAMENT

Sofia. — Nu ți-e rușine!... M'ai înșelat până și cu o luptătoare de circ.

Soful. — Ce vrei, Agripino? Trebuie, doară, să ne întărim în lupta pentru existență.

PROBABILITATE

— D-le doctor, am o contuziune la piciorul drept și trebuie să umblu schiopătând. D-ta ce ai face în cazul ăsta?

Probabil că ași schiopăta și eu!

DOUA MOTIVE

Funcționarul. — Din două motive, v'ași ruga să-mi măriți salariul...

Patronul. — Cari sunt cele două motive?

Funcționarul. — Nevasta mi-a născut doi gemeni.

AMINTIRI VII

Călăuza (într'un vechiu castel). — În fotoliul acesta a șezut Napoleon I. Odaia e plină, de altfel, de reminiscențe istorice.

Băieșagul. — Uite, tătucule, una care se urcă pe perete!

OBLIGAȚIUNI MONDENE

Stăpâna casei care arde (către comandantul pompierilor). — Cred că nu veți pierde prea mult timp. La ora 5 urmează să primesc câteva cucoane la ceai.

MAI BINE

— Lai spus lui Arthur că nu-i las nici o para moștenire, dacă se însoară cu fata aceea?

— Nu, dar am procedat mai bine... i-am spus fetei.

INTRE PRIETENE

— Spune, Constanța, crezi tu că ași putea atinge vârsta de o sută de ani?

Nu prea sunt șanse dacă continui să mai ai multă vreme două zeci și unu de ani.

MOTIV PLAUZIBIL

Femeia tânără (către un holteu): Dece eviți sexul feminin și faci singur călătoria prin viață?

Holteul: Fiindcă nu-mi place să călătoresc cu bagaje.

A scăpat de grijă

— Am înghițit butonul dela gât.

— Ei, acum cel puțin, nu o să te mai plângi că a căzut sub dulap.

NEOBRAZARE

— Dar bine, Safto, crezi că mai poate să meargă multă vreme așa? Spargi mai multe farfurii și pahare decât capeți leafă. Cum o să ieși la socoteală?

— Nu știu nici eu, conică. Poate că-mi măriți leafa!

POATE DOVEDI...

Două femei au venit la secție, deoarece acasă s'au luat de păr.

— Ce ai de reclamat contra vecinei d-tale? întreabă comisarul pe reclamantă.

— A spus că sunt tâmpită și am martori cari pot s'o dovedească.

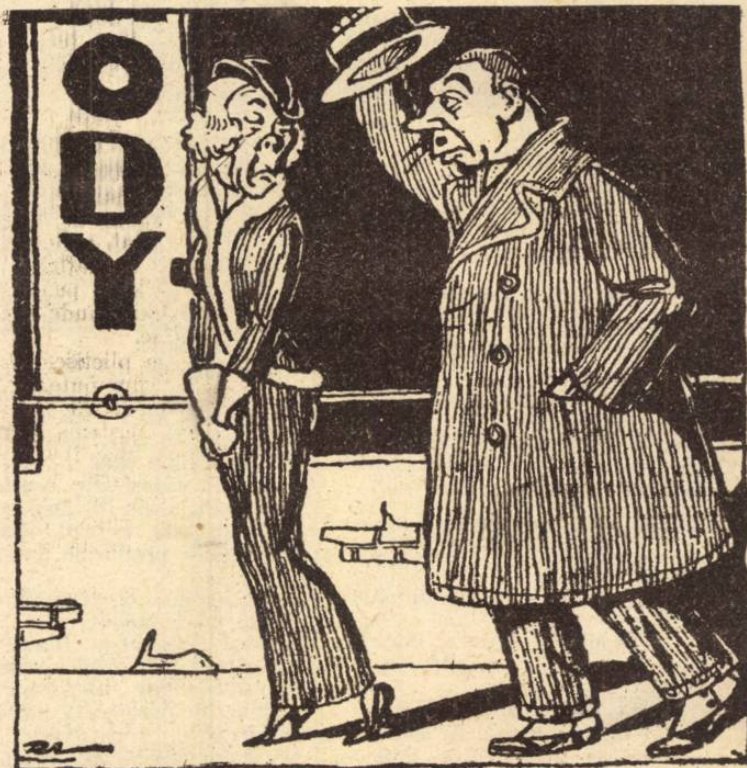
DISPREȚ PROFUND

— Soțul meu nu știe că-l înșel.

— Și asta îți face plăcere?

— Nici de cum. Am un dispreț profund pentru bărbații ignoranți.

Decepția Don Juanului

Vă înșelați, Domnule, nu sunt aceea pe care o credeți.
— Vai! Doamnă, o văd prea bine.

„Cel mai frumos spate“

(Foto New-York Times, Ltd., Berlin)

La Los Angeles s'a ținut zilele acestea, concursul «celui mai frumos spate» din Statele Unite, la care au participat peste 500 girls americane. D-rul Wood, specialist estetician a avut ingratul rol de a-și da sentința... dela spate.

Nouile Prețuri Reduse

ale cărților din EDITURA «EMINESCU» S. A.
București I — Strada Inginer Anghel Saligny, 2 — București I

Cereți
gratuit
Catalogul
complet

10 LEI VOLUMUL

Henri Murger: În noaptea nunții
F. M. Dostolevski: Vrajitorul . . .
Björnson: Poveste de dragoste
Richopin: Povestire din lumea nouă
M. Lermontov: Bela, roman . . .
N. Gogol: Răzbunarea groaznică
D'Annunzio: Pisica (Nuvele) . . .
Ch. Folley: Fiul lupilor de mare
Maurice Level: Naufragiații vieții
R. Benim: Rivala, roman . . .
V. C. Rony: Secretul Princesei
Omessa: Misterul Romanovilor
Epinghoven: Tainele Curții germane
Bekir Aga: Memoriile unui eunuc
René Cazal: Voluptățile rășboiului
Miguel Zamacois: Accidentul
Honoré de Balzac: Iubita imaginară
André Theuriot: Coleta, roman . . .
Lynkeus: Frivolități . . .
Cady: Mica cerșetoare . . .
P. B. Hașdeu: Sic Cogito . . .

15 LEI VOLUMUL

Turgheniev: Eroismul Dragostei
Alex. Pușkin: Fata căpitanului . . .
Guy de Maupassant: Nuvele . . .
Georges Meirs: Pata de sânge
Mihail Eminescu: Geniu pustiu
L. L. Caragiale: Cănușă om sucit
Dr. Frumușanu: Cum să întinerim
Eugen Todle: O iubire . . .
Lia Hârsu: Impărăția de padă . . .

Cărți noi
de mare succes

A. Thomas: Catrina-Soldat I... LEI 60
L. Lewisohn: Israele încotro? " 60
Panait Istrati: Tața Minca . . . " 60
Panait Istrati: Nerantsula . . . " 40
Klabund: Borgia, romanul unei
familii . . . " 50
Remarque: Pe frontul de vest
nimic nou . . . " 60
Ernst Glaeser: Contingent '924 " 60
Joseph Delmont: Evrei în
lanțuri . . . " 60
Torberg: Bacalaureatul elevu-
lui Gerber . . . " 100
Emil Ludwig: Napoleon . . . " 240
V. Margueritte: Vitele umane " 40
V. Margueritte: Corpul tău îți
apartine . . . " 40
I. L. Caragiale: Teatru, vol. I " 40
I. L. Caragiale: Teatru, vol. II " 40
Mihail Eminescu: Poezii . . . " 40
Victor Eftimiu: Cântecul milei
Marie-Lise Emilian: 1313 în-
trebări și tot atâtea răspunsuri " 40
Musset: Spovedania unui în-
drăgostit . . . " 40

AVENTURILE DETECTIVULUI
ROB. PARKER

55 volume. Fiecare volum LEI 5

BIBLIOTECA „ORIZONTUL“

25 volume Fiecare volum . Lei 5

VOLUMUL LEI 20

Poë: Aventurile lui Gordon Pym . . .
J. Kessel: Nopti Siberiene . . .
Ivan Turgheniev: Un cuib de nobili
Lew Tolstoi: Moartea lui Ivan Ilici
F. M. Dostolevski: O femeie blândă
Emil Zola: Ispășirea, roman . . .
George Ohnet: Prințul fatal . . .
D'Annunzio: Tragedia a 2 fecioare
Jules Mary: Păcatul mamei . . .
Răzbunarea Spaniolei
Georges Meirs: Enigma trenului 13
Mandelstam: Jim Blackwood Jockey
Louis Hemon: Battling Malone . . .
Victor Eftimiu: Kiriachița, roman
C. Cosco: Grădina lui Dumnezeu
I. Greulescu: Cronicile lui Popic .

VOLUMUL LEI 25

Sven Heddin: Dela Polul Nord la
Polul Sud. Vol. I—VI . . .

VOLUMUL LEI 30

Claude Farrère: Casa oamenilor vii
Murat: Viața amoroasă a Caterinei
cele Mari
Margueritte: Talionul, roman . . .
Margueritte: Băetana (La Garçonne)
Margueritte: Femeia emancipată
Margueritte: Prostituata, roman . . .
Eftimiu: Elfiona, roman . . .
Gustave Flaubert: Ispitirea Sft.
Antoniu
Baron de Schlicht: Elita Prusacă,
L. Wolff: Fiul lui Anibal, roman . . .
Dr. Alfandari: Cartea femeii însă-
cinate . . .

AL. MARGHILOMAN

NOTE POLITICE

5 volume mari . . . Lei 1600

20 LEI MAURICE LEBLANC 20 LEI

Aventurile extraordinare ale lui ARSÈNE LUPIN
Arsène Lupin, Gentleman-Apaș LEI 20
Arsène Lupin, contra lui Her-
lock Sholmes . . . " 20
Arsène Lupin, Acul scobit . . . " 20
Arsène Lupin, '813 . . . " 20
Cele trei crime . . . " 20
Dopul de cristal . . . " 20
Confidențele lui Arsène Lupin LEI 20
Triumful de aur . . . " 20
Izbânda lui Arsène Lupin . . . " 20
Insușa cu treizeci de sicrie . . . " 20
Piatra Miraculoasă . . . " 20
Colții Tigrului . . . " 20
Secretul omului invizibil . . . " 20

■ Tăiați și păstrați acest anunt ■

BIBLIOTECA
UNIVERSITATII
IASI

OCLINDA LUMII

30 IULIE 1932

ANUL XI.

No. 31

20 PAGINI
LEI 5

Dorothy Jordan
surâde unui pu-
blic imaginar

OCLINDA LUMII

RR 14
6 AUGUST 1932

ANUL XI

No. 32

BIBLIOTECA
UNIVERSITĂȚII
IASI

Anna Sten. magnifica nouă parteneră a lui Jannings

20 PAGINI
LEI 5

TINERETUL DE ASTAZI

Cum se desvoltă fetele și băieții de astăzi

Una din consecințele cele mai fericite ale vremurilor de după război este emanciparea femeii.

Într'un fel sau într'altul, fie că li s'a dat drepturi, fie că nu, femeile din ziua de azi merg cot la cot cu bărbatul, luptă, muncesc și câteodată... înving. Constituția germană dela Weimar între altele a realizat încă din 1919, ceea ce dorise orice om care pleda pentru această cauză. Articolele 109 și 128 din constituția germană prevăd că «bărbații și femeile au — din principiu — aceleași drepturi și datorii de cetățeni».

Art. 128. Toate legile excepționale contra funcționarilor de sex feminin sunt anulate».

Femeia poate intra deci acum, fie că i s'a dat dreptul prin Constituție ca în Germania, fie că și l-a luat singură prin obicei ca în Franța, în indiferent care profesie ori meserie și-l egalează pe bărbat în toate privințele. Toată lumea, bărbați și femei au acum aceleași drepturi — și aceleași obligații.

D-ra X trebuie să treacă examene tot atât de dificile cași colegul și confratele său, însă toată lumea o ia în serios când se știe că încântătoarea d-ră X, știe ceva — căci ambele puncte sunt deopotrivă de importante.

În 1932, — șeful de birou sau profesorul universitar nu o mai primește cu aerul mirat și cu aceea surpriză îndolnică, cași cum ar fi vorba de un eveniment exotic. Într'adevăr, și din fericire, tânăra fată de astăzi e luată în serios, atât la Institutul Anatomic, cât și la congresul cutărui partid.

Și, pe bună dreptate: fiindcă ea intră în birou cu oarecare cochetărie, fiindcă se privește în oglindă, știe să curețe portocalele cu o dibăcie și o grație extraordinară, fiindcă râde pentru cel mai mic lucru, fiindcă fixează douăzeci de rendez-vous-uri în timpul prânzului, dar și fiindcă, în același timp, ea reușește să-și facă și datoria de slujbă și poate alunga în ziua dispoziție a șefului său morocănos.

Odinioară, tânăra fată de douăzeci de ani mergea să-și vadă mătușa, însoțită de logodnicul ei pentru a-i vorbi de zestre... Astăzi, ea merge cu amicul său la bazinul de natație și vorbește despre politică. E drept, sentimentalismul a dispărut aproape cu desăvârșire, dar inimile tinere sunt pline de dorința arzătoare de-a atinge ceva mare și extraordinar.

Dar tânărul de astăzi? E, mai întâi de toate un spirit care îngăduie și înlesnește un lucru foarte prețios: camaraderia cu tinerele fete. A putea să vorbești în deplină libertate de spirit, fără nici un gând preconcepț, stingheritor, cu o fată inteligentă, iată, într'adevăr, un lucru minunat.

Nu mai puțin frecvent este că

tineretul din 1932 — tinerele fete și băieți — sunt siliți să intre în lupta deschisă, cu morala obișnuită, cu autoritatea familiilor, etc. Și e o luptă care trebuie susținută până la capăt. Sex alături de sex și, când e nevoie, sex contra sex.

Natural, se mai găsesc bătrâne provinciale cari socot că au voceașă fericită de a împiedica această mișcare fericită și satisfăcătoare. După cum atâția oameni de «bon ton», neputând ori

nevoind să se adapteze curentului vieții moderne, se cred obligați să lupte și contra tineretului de astăzi.

Fetele și băieții nu se sinchiesc, însă, de aceste piedici, peste cari trec foarte lesne. Ei știu să-și păstreze spiritul liber și clar văzător, să fie stăpâni pe sine, să nu se sperie înaintea nici unui obstacol, să-și facă, înfărmșit, meseria de tânăra fată și băiat tânăr, pentru a fi utili tineretului și progresului.

Un sat de copii în Germania

În Spessart, regiune muntoasă și împădurită, situată nu departe de Frankfurt, se află o colonie de vacanță, unică în Germania. Intemeiată acum doisprezece ani, în vechiul câmp de exerciții dela Wegscheide, la 450 metri înălțime, colonia constituie, astăzi, un adevărat sat de copii, unde 1500 băieți și fete, între 10 și 15 ani, au venit din toate părțile Germaniei, pentru a șede, aici, 4—6 săptămâni. Ei plătesc o taxă nefinsemnată și trăiesc într'un mod simplu și sănătos, în 33 bărci de bărne.

Dorm pe paie, iau cu profesorii și supraveghetorii lor prânzuri modeste, dar substanțiale și își împart ziua între jocuri, îngrijiri domestice și un învățământ practic. Fetele câmpesc

ciorapi, băieții cară apă și lemne pentru bucătărie. Învățământul nu durează decât trei ore pe zi și caracterul său e strict pozitiv. Copiii se plimbă prin împrejurimi, unde li se arată craterele vechilor vulcani, resturile epocii preistorice, zidurile construite de Romani, pentru a se apăra contra atacurilor Germanilor, și, cu acest prilej, li se explică geologie sau istorie.

Organizarea școlii este pur democratică. Copiii își aleg, singuri, printre profesori, un primar, a cărui insignă este un lanț de argint, și un prefect de poliție, care poartă un ciomag.

Șefii diferitelor grupe de elevi formează Consiliul municipal. Între șefi și grupe domnește o perfectă camaraderie, iau cu to-

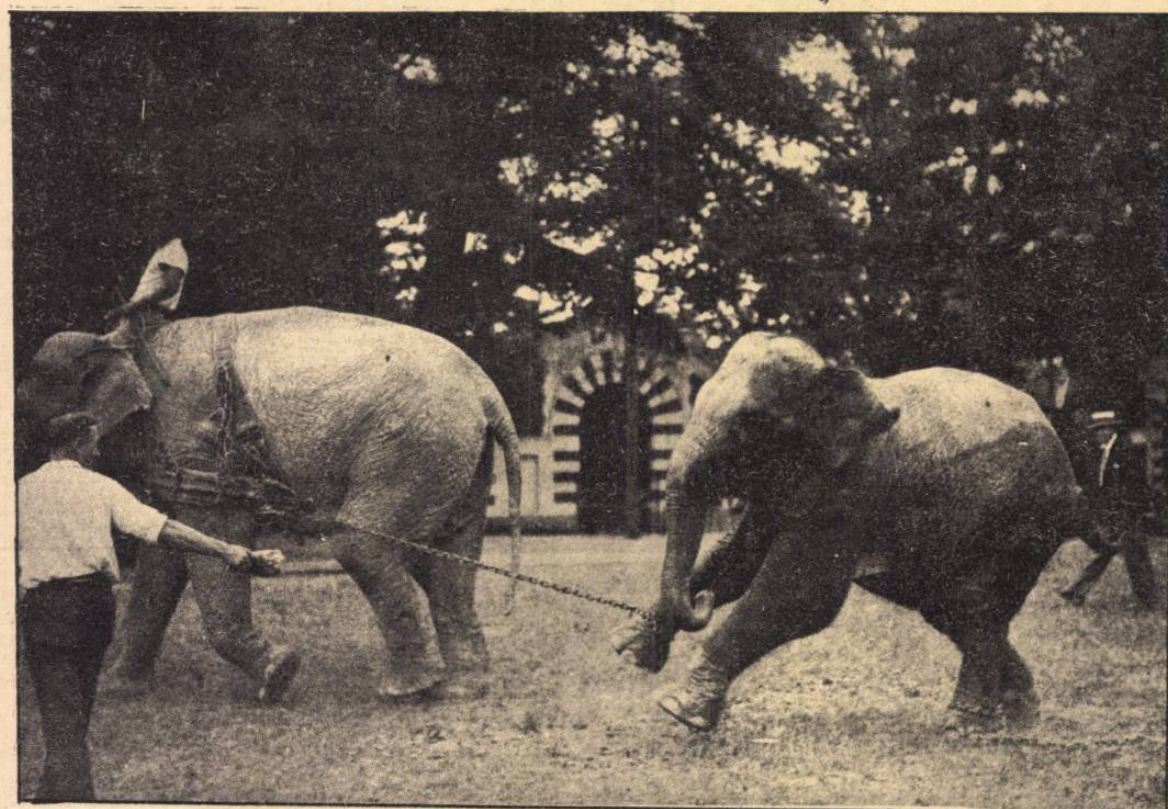
ții aceleași prânzuri, se culcă pe aceleași saltele de paie. Copiii de toate clasele au un tratament egal.

În piață, lângă primărie, se înalță un turn pătrat de lemn: în vârf e orologiul, precum și inscripțiile «grăbește-te încet», «toți pentru unul unul pentru toți».

Dimineața copiii se scoală în sunetul cornului, merg să se spele la fântână, fac exerciții ritmice și dejunează în aer liber: pâine neagră, cafea de malt și cu lapte. Exercițiile și sporturile încep, întretăiate de câte-va ore de învățământ. Seara, se cântă și se fac jocuri. Când stелеle încep să lucească, sună retragerea. Toți copiii intonează, în cor, vesela melodie a lui Brahms: «Bună seara, noapte bună». Duminică, un serviciu religios îi întrunește în capelă, în mijlocul pădurii, pe copiii de toate confesiunile.

Școala dela Wegscheide, creiată de frankfurtezul August Jaspert a devenit celebră în lumea întreagă și e vizitată, în fiecare an, de pedagogi, sosiți din toate țările, din America și Anglia, cași din Arabia, India și Japonia. Anul acesta, celebra universitate Columbia, din New-York, a trimis un grup de copii la Wegscheide pentru a șede mai multă vreme, în mediul acesta admirabil de sănătate fizică și morală.

Educarea elefanților

(Foto-exclusivitate Keystone)

Un elefant dresat, inteligent și binevoitor este întrebuințat întotdeauna când e vorba să se educe un semen de-al său și se supune cu cea mai mare plăcere la cele mai grele eforturi pentru a îmbălbâni intransigența tovarășului proaspăt sosit din pustă.

No. 32
Anul XI

„OGLINDA LUMII“

6 August
1932

Redacția și Administrația București I, Str. Ing. Anghel Saligny 2
Palatul «EMINESCU» (S. A.) Telefon 325/34 și 325/35

Abonamente

(pe un an 250 lei
pe 6 luni 125 lei)

O plimbare pe Coasta de Argint: Constanța - Bazargic - Balcic - Turtucaia

Constanța. Orașul modern, parfumat de briza tăioasă a Mării, centrul împetritării de limbaj, de obiceiuri și de ticuri, este primul jalon al adorabilei indolențe dobrogene. Ce minunat și exasperant lucru este pentru un condamnat al Capitalei cu nervii inutil de sursăciți,

dă Luvrul. Așa e organizat, se vede, tembelismul reciproc al oamenilor, că unii să admire bogățiile altora, ignorând propria lor comoară.

*

Automobilul spintecă nesfârșita câmpie dobrogeană primind în

Copiii au ochi frumoși, obraji arămii, încinși, trupuri firave, stălcite uneori de o moștenire suspectă de sânge. Lustragii excelează. Specialitate orientală. Cum străzile sunt generoase în praf, omul simte nevoia în fiecă

re clipă să curețe ghetetele. Și apoi lustrul e singurul panăș al acestei vieți de acerbă promiscuitate provincială, cu oameni inofensivi, chinuți de mizeria locală, arși de vanități, deopotrivă de locale.

B A L C I C

Ca orice minune, Balcicul se lasă, încă, greu atins. Pentru a ajunge în colțul acesta unic de splendoare marină, trebuie să suporti cursa meschină cu automobilul, de-alungul întregii pustietăți și dezolări a câmpiei dobrogene. Sau, drumul lănced de unsprezece ore, cu trenul, până la Bazargic, popas destul de prețios, după cum am arătat, de pitoresc oriental. (Cursa de avion, din timpul verii, este o adevărată binefacere).

Balcicul este, însă, în pofida tuturor insuficiențelor de transport, un colț de feerie seninătate a azurului, de coplesitoare bogăție sculpturală, de un exotism neprevăzut și veșnic inedit. Câteva viziuni poetice, foarte numeroase peneluri, osărdia animatorului său cultural, d. Octavian Moșescu, au atras, de multă vreme, interesul asupra acestui loc păstrat de milenii, în vâltoarea infinită a mării, și ignorat până mai deunăzi, după o anumită strălucire în vremurile antice, de cei cari locuiesc în această țară.

Va fi — mâine — Riviera noastră, mai fermecătoare, poate, decât Coasta de Azur cu șoseaua care, depe acum, începe să se consolideze, prin interesul gospodarilor locali, ducând până la Ekrene, pe litoralul mării, între nesfârșitul întinsului de apă și suprafețele munților de argilă, strălucind ca sideful și argintul, contopindu-se în nemărginirea cerului...

E aproape amețitor gândul să știm că avem, aproape de noi,

trotoare, că palace-urile nu își erijează siluetele lor obraznice, că mai nici un confort nu atrage mase de vizitatori, pentru a ne confunda cu infinitul zării, cu parfumul dur al aburilor mării,

Constanța: Un alt aspect al Cazinoului, văzut în amurg.

cu poezia bordeelor, de prodigioasă indolență în care zac și «creșc» familiile de turci, tătari, țigani.

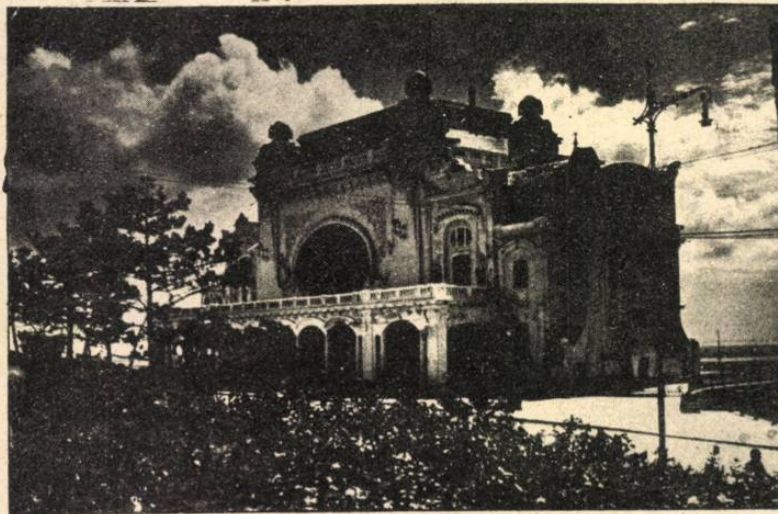
*

Un grup de fete îți apare ca niște autentice naiade, răsărite din spuma valurilor... zâmbetele lor sunt vocalize de sirene. O tânără fată are cutezanța să se numească EVA VANTU. Acest vânt este o evocare netă a vântului mării.

Simți cum ființa ta întregă se depersonalizează, rătăcind pe aripi de reverie, între fantasmă și lezordine sufletești...

*

Există un moment, în reamintirea Balcicului, care nu se

Cazinoul din Constanța, surprins în jocul miraculos al norilor.

cu temperamentul etalat, la orice clipă, în sudalmă și gesturi nervease, să vadă o omenire de toate categoriile sociale supusă unei infinite odihne, mestecând sute de mii de seminte, clăpăcind o gură bleagă, asemeni unui gumilastic relaxat, dar în continuă funcțiune... Cornețele pline de creveți sunt ronțite cât ai clipi din ochi. Noțiunile de grabă, de orientare în spațiu, de activitate nu au ce căuta aci. O lene generală, organică, irezistibilă, stăpânește toate sensibilitățile și ghidează toate mințile, răspunde tuturor necesităților vieții. Am fi aproape dispuși să admitem că acest farniente este suprema înțelep-

bătaia vântului biciuirea pustietății locului și peisagiul unei săracii dezolante. Pe întinderi de zeci de kilometri, pământul e nelucrat, părăginit, mistuit de soare. Rare, satele și târgușoarele nu sunt decât noi inele la lanțul de afonă platitudine a ținutului. Ce bine e că noaptea rece și neagră, acoperă acest neschimbat aspect de mizerie, slobozind din cătușele sale nevăzute semnele turburătoare ale singurătății!

Însfârșit, după tre ore, Bazargic. Capitală de județ. Are trotoare, lămpi electrice, restaurante cu orchestră, laburi unde se discută bine înțeles politică.

Într-un cerc de proaspeți cunoscuți, ni se oferă ca aperitiv de miez de noapte, țări uscați, pe cari nu știm cum să-i scuturăm de praf... Amfitrionii, regăteni simpatici, aciuiați cu dragostea lor de viață într-un «climat» de Orient cu o blândă ironie ne fac o mică demonstrație:

— Vai, cum se poate? Nu știți să mâncați țări...!

*

Bazargic e un colț de Orient care poate hrăni ochiul în răstimpul unei dimineți. Caracterul exotic nu se lasă mult căutat fiind prezent la fiecare colț de stradă, prin taifasul de turci cu șiraguri de mărgelă în mâini și cu galoși în picioare pe cari nu-i leapădă tot anul... Casele, de lut, abia se îndură să aibă un ciob de fereastră în uliță. Reculegera nu se poate face, doar decât în obscuritatea completă, ocupată numai de vermină... Intinși pe divanuri, de dimineață până seara, bărbații sug fumul narghilelelor, zăcând pe laviță, cu ochii ațintiți înspre o Mecca de trândăvie și, poate și de zaharicale... Femeile, joacă donițele de apă în mersul tărăgănat al șalvarilor și robesc, de dimineață până seara, pentru huzurirea soților.

Constanța: În fața digului stropit de spuma furioasă a talazurilor.

ciune a existenței, dacă i-am vedea pe oamenii de aci vibrând în fața mării care-și deapănă sonoritățile misterioase și teribile la o sută de metri depărtare. Dar băstinași nici nu știu că se află în vecinătatea mării, după cum Parisienii habar nu au că pose-

Constanța: «Digul» lung de un kilometru și mai bine, depe înălțimea căruia se contemplă, de o parte marea, întotdeauna furioasă, iar de cealaltă parte mișcarea febrilă din port.

un refugiu de visare, unde mintea se poate odihni neturburată, în legănarea misterioasă a talazurilor, în îngânarea unei muzici eterne... Profităm încă, astăzi, de faptul că Balcicul nu e violat de

poate trăi nicăieri altundeva pe lume: pe piscul munților care încăleacă așezările de case. La câteva zeci de metri numai de

(Urmează în pag. următoare)

mare, priveliștea nu mai atinge un grad normal de pictural, de peisaj încântător, ci devine o adevărată isterie.

Văile se întretaie, se incolă-

razii dela «România Pitorească», în frunte cu bravul președinte, Alexandrescu, cu teama mereu crescândă că ne îndreptăm spre «cel mai bleg oraș din țara ro-

Nu râdeți. Faimosul bulevard al Rivierei dela Nissa, își apare — în miniatură — prin siluetele câtorva cireși, proaspăt sădiți cari, în legănarea alintată a crengilor lor, imită ritmul palmierilor depe Coasta de Azur...

Mirajul acesta comic — toată Turtucaia se pretează, de altfel, la glumă — se repetă, nu numai în dogoarea amănitoare a soarelui, dar și la diferite ore din amurg.

Dunărea, apă indolentă, murdară, urăcioasă, inexpressivă, se răzbuună în felul ei, impunând frunzelor, prin adierea caldă ce o trimite, eleganță și sarcasm.

*

Caldarâmul plesnește de căldură. Pași noștri calcă pe un cupur de praf. După câțiva pași, o mulțime masată într-o cârciumă.

Intrunire georgistă pe bulgărește... (suntem în toiul propagandei electorale). Spectacol formidabil. Un orator își exprimă mai mult sudoarea, decât argumentele. Ce bine e că nu înțelegem ce spune. Sălița amenință să ia foc. Și notabilii pun țara la cale...

Insfârșit, iată și specificul local. Turcii vicleni ne scrutează «Kodak-urile» și se oferă să fie prinși de peliculă, în pozițiile lor «pitorești». S'au obișnuit cu ritul acesta, străin de speculațiile trândăviei lor suverane și se supun cu o suspectă desinvoltură tuturor pretențiilor noastre fotografice.

Un gardist bulgar, și nu prea deștept se află în treabă, «făcând ordine», pe strada goală de orice vibrație.

E curioasă răcoarea ce reușește să o dea boschetul pitic al unui restaurant. Ai impresia, după ciurul canicular depe uliță, că intri într'un parc cu imense atracții și bunătăți.

Unul din comeseii vrea să pescuiască un.. rechin. Dar i se spune, că prin părțile Turtucaiei, nu se pomenește așa ceva. Aici se prinde numai cegă.

— Dați-ne cegă... O porție de cegă... Și mie tot cegă...

— N'avem cegă... nu vă supărați... o trimitem toată, la București.

Dunărea își păstrează fama de tezaurară a celor mai minunați pești. Porțiile se repetă fără socoteală, udate cu minunatul vin de Sarica. Menu-urile nu constau de altfel decât din pește.

Un prieten, exaltat de ospă-

Farul dela Tuzla, între două infinituri: cerul și marea.

tare, dibuște pe țambalul lăutarului, fraze din Beethoven. Iarăși o ironie!

■

Trece o muntă. Lăutarii în frunte, câteva șiruri de cumetre și insurăței, în automobil.

Mirele, turtucaiez veritabil, se ridică și, mirat de prezența noastră, cu totul ciudată, exclamă, solemn.

— Domnilor, vă poftesc la munta mea.

Suntem în salonul de recepție. Mirele poartă pantofi de lac, cu... tălpi de asbest. Capul gol, gâtul încins într'un papillon drăcos și figura etalează ifosul delicios al provincialului.

Mirele ne copleșește cu amabilități, cu dulceturi, cu atenții, dintre cari cea mai grea de urmărit este recomandarea miresei...

— Prietenii mei, dragă, înțelegi?...

O biserică străjuiește, cu un frumos caracter bizantin, imediata prezență a mării.

cesc, se sbat într'o dezordine de linii, care nu mai ține seamă de nici un raport al proporțiilor, de nici o ordine naturală, de nici un echilibru al elementelor. Totul e învârtit, neurastenizant, haotic. Inșă covârșitor de grandios. Insul simte cum se destramă, organicește, în fața acestui abis de culori orbitoare, de reflexe, de năpraznică dezordine.

Iar, ceva mai departe, marea, senină și majestuoasă, își psalmodiază cântul existenței sale veșnice.

La mer, la mer, toujours recommencée.

*

Seara, când nu mai rămâne de cât misterul întunericului, un aparat de radio surprinde una din tainele eterului și redă, în plin mister a tăcerii, o muzică de dans dela Varșovia.

Ce fantome milenare, depe țărmul Pontului Euxin, se regăsesc, oare, în vibrațiile mecanice ale acestei serii care este, pur și simplu, strivitoare?

...ȘI O EXCURSIE IN NECUNOSCUT: TURTUCAIA

Părăsim Capitala — toți cama-

Constanța: Statuia lui Ovidiu asistă, cu o clasică resemnare și seninătate, la reînnoirea zilnică a naturii.

mânească». Așa, cel puțin ni-l taxase o sumedenie de prieteni «binevitori».

Constanța: Ovidiu pare covârșit de vecinătatea pestriță a străzii comerciale și a geamiei turcești.

E vorba de Turtucaia, nume de tragică amintire sângeroasă, cuvânt de pocită armătură sonoră, insfârșit: loc la Dunăre.

Este, fără îndoială, unul din cele mai anoste orașele, pe cari își îngăduie țara noastră să le păstreze, însă are, totuși, un farmec care îi este propriu și care merită sacrificiul deplasării.

În primul rând, situarea lui pe un deal verde, punctat cu vegetația roșie a căsuțelor și stropit, cu paleta, cu galbenul viței de vie. Amfiteatrul e cât se poate de organizat și perspectiva, observată din toate colțurile Dunării, care desparte Turtucaia de Oltenița, oferă mari delicii vizuale.

La orice oră din zi, gluma de așezare omenească, se arată decorativă, agreabilă, plină de farmec.

Apoi, ironiile se țin lanț.

Prima, și cea mai isbită: în momentul când barca te depune la debarcader, prezidat de un po-deț de noroiu și de un caporal cu arma la umăr, cheiul pietruit îți joacă o festă nemiapomenită. Dealungul apei se întinde... Promenade des Anglais,

Turtucaia: Vedere din luncă.

— Păi, ce ne facem, atunci? întreabă câțiva dintre noi, decepționați.

— Vă dăm imitație de cegă, afirmă patronul, convins că ne va satisface.

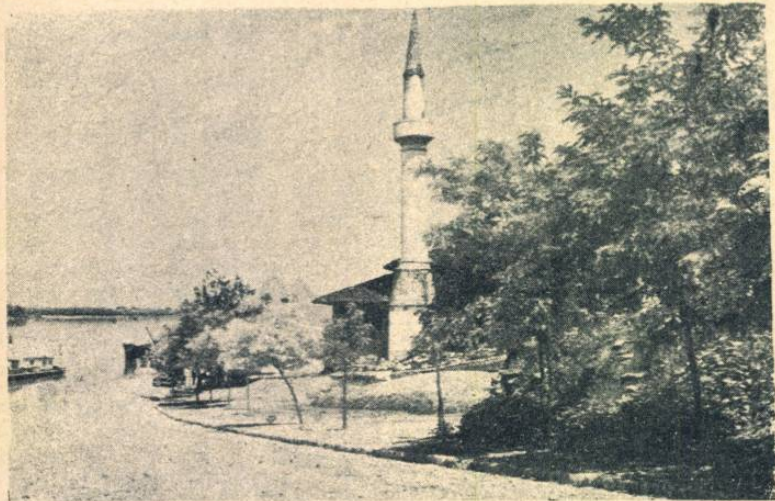
Și, într'adevăr, păstruga mulțumește toate poftele.

— ?...

Urmează un episod destul de interesant: tânăra pereche se oprește, în dreptul fiecărui neam ori cunoscut și îi sărută mâna. Drept răsplată, primește un «bacșiș». Pe noi ne cruță de această sacră tradiție. Dar, în

schimb, începe dansul. Și mireasa, fleșcăită de căldură și de tot felul de emoții, trece prin brațele tineretului peștiș, gătit ca de târg, cu o tragică supușenie. Ce vrea toată lumea asta dela blata debutantă pe căile căsnice? Să-i facă pe semne plăcere mirelui. Acesta, într'adevăr, își

Cele două moschei sunt instalate la etajul unor dugheni. Covoare sărăcicioase și pline, probabil, de molii încearcă să dea odăițelor geamurilor, un aer de reculegere. O domnișoară, care vede pentru prima oară o geamie, își face, cochet, cruce... Printr'un ciob de fereastră apare

Turtucaia: Jos dugheană, sus, loc de închinăciune.

privește radios, alcasea vieții și o oferă tuturor spectatorilor, cu o ușurință cel puțin stranie. (Ochii noștri sunt îndreptați, țintă, la Don Juanul grupului, să vedem ce face: ar putea fi în stare să prindă mireasa în brațe și să fugă cu ea.. Dunărea e aproape).

Lipsește pitorescul tembel al turcilor din Bazargic și poezia, stropită cu praf și arșit de mare, a Balicului.

Turtucaia are, chipurile, trotuare. Și asta face din străzile cari urcă, în serpentin, un amestec barbar de piatră colțoasă și murdară, care rănește picioarele.

Nicăieri nu se întâlnește un havuz. Rare, câteva perechi de șalvari.

Promiscuitatea cartierului turcesc, din vârful dealului, este fioroasă. Mizeria pare instalată în proporțiuni uriașe. Optzeci la sută din populație e tuberculoasă. Lumea nu vine mai

Balic. Stânci la Ekrene.

niciodată la doctor și nu se pricepe să cumpere un medicament. Copiii se bălăcesc pe malul apei. Dar, deși brațele lor ajung, repede, vânoase, chipurile sunt galbene, suspecte, iar organisme, de minate de bacili.

Un orfelinat cu 20.000 orfani

Între atâtea drame pe cari războiul le-a făcut să fie reprezentate pe suprafața globului, foarte puține sunt mai tragice decât aceea al cărei teatru a fost Armenia. Se pare că, de un secol încoace, fatalitatea a condamnat această țară nenorocită la grele încercări.

Ele au început pela 1828, la începutul declinului Imperiului otoman. Năvălită de Ruși, Armenia s'a crezut scăpată pentru totdeauna, de jugul turcesc: însă tratatele de pace o făcură din nou să cadă sub dominațiunea Constantinopolului și soldații, exasperați, de înfrângerile lor, maltratară cu o cruzime grozavă populațiunile fără apărare.

Veni războiul din 1914. La venirea Rușilor, cari coborau munții Caucaz, Armenii se răsculară împotriva Turcilor și trei milioane de oameni din Kans, Erivan și Erzerum, făcură liberatorilor o primire entuziastă. Însă când izbucni revoluția rusă, armata slavă se desorganiză și bătău în retragere.

Redeveniți stăpâni pe sârmana Armenie, Turcii se răzburară de pretinsa trădare armenescă.

Însfârșit, se părea că situația se va îmbunătăți în urma înfrângerii turcești. Aliații trimisă un înalt comisar, în persoana colonelului american W. N. Haskell. În același timp se creiază «Near East Relief» o societate de ajutor pentru orientul apropiat. Se expediază acestor nenorociți flămânzi alimente și haine. Un guvern naționalist se formează la Erivan. Va cunoaște, oare, Armenia o eră mai liniștită?

Turcii o atacă din nou. Naționaliștii, cari se bazuau pe ajutorul aliaților sunt părăsiți. Pe când în țară domnește teroarea turcă, elemente noi proclamă un guvern extremist.

Atunci intervine Rusia. La

Nord și în nord-estul Armeniei, se află Georgia, și Azerbeidjanul sovietic. De data aceasta, armatele bolșevice năvălesc în Armenia, găsesc pe Turci și instaurază, în mod definitiv, un guvern comunist.

Independent de orice concepție politică, «Near East Relief» urmează cu devotament opera sa filantropică. O grozavă mizerie se abătuse peste țară. Timp de trei ani, țărânii refugiați în munți nu și-au putut cultiva câmpiile. Muriau de foamă cu miile. În 1920 și 1921, organizația americană, de acord cu guvernul comunist ușurează aceste mizerii, silindu-i pe Armenii să lucreze în schimb al ajutorului adus. Atenția binefăcătorilor se îndreaptă spre orfani. Aceștia erau cu zecile de mii, incapabili să-și câștige hrana, condamnați să moară, dacă nu vor fi salvați în grabă.

Pentru 26.000 dintr'insii «Near East Relief» a ridicat, la Erivan cel mai vast orfelinat care s'a cunoscut vreodată. Această operă uriașă a fost dusă, la bun sfârșit, grație unei organizări admirabil pusă la punct. Astăzi, societatea se străduiește să se degajeze, încetul cu încetul, plătind, pe cât e cu putință, pe orfani, pe la rudele lor, dacă acestea sunt găsite.

Alții au împlinit vârsta la care se poate, deja, lucra pentru câștigul existenței. Mai sunt însă mii de copii la Erivan și, cum natura a vrut să copleșească această nenorocită nație, violente cutremure de pământ au distrus o parte din orfelinat.

Dar asta nu e decât un mic incident, în comparație cu anii de teribile încercări, pe cari i-a avut de suportat Armenia când i s'au distrus jumătate din populație și avuții.

Soția fostului președinte Coolidge, lucrătoare cu bucata

America își poate permite toate fanteziile. Acela care acum câțiva ani era vice-președintele Statelor Unite, pentru a deveni apoi, președintele celei mai puternice și bogate republici din lume, a cunoscut înainte o existență plină de privațiuni.

Amănuntul pe care-l povestim, mai la vale, nu e de domeniul fanteziei. El caracterizează o situație de fapt care a făcut obiectul unor vii comentarii în întreaga presă americană, acum în preajma nouilor alegeri prezidențiale, când se propune din nou candidatura bunului și tăcutului Coolidge. După cum veți vedea, lucrul merită să fie relevat ca o ilustrație a pildici de muncă și modestie pe care viitorul Cezar neincoronat o dădea concetățenilor săi, obișnuți de a vedea văxuritori de ghetă ajungând, în scurtă vreme, mânduitori și posesori de miliarde.

Odată cu scumpirea vieții de după război, Coolidge nu mai putea face față cheltuielilor de întreținere a casei. Familia vice-președintelui Republicii ducea lipsă de multe și numai grație contribuțiilor curagioase a d-nei Coolidge, privațiunile n'au luat

caracterul unei adevărate mizerii.

Soția succesorului prezumtiv al președintelui Harding nu numai că vedea, singură, de conducerea menajului, dar făcea și lucru de mână pentru o firmă de broderii și tricotaie din New-York.

D-na Coolidge, prin stăruință, ajunsese o adevărată artistă în această nouă îndeletnicire, iar obiectele confecționate de dânsa aveau valoarea unor modele.

Lucrând cinci și uneori opt ore pe zi, soția viitorului Președinte realiza un însemnat câștig cu care se umpleau multe goluri din bugetul casei.

Și nu i-a fost rușine de ocupația ei, ba dimpotrivă se mândrea cu acest ajutor pe care-l putea da soțului său.

Un ziarist francez, în călătorie de studii prin Statele Unite, vizită într-o zi pe d-na Coolidge, pe când soțul ei era vice-președintele Americii.

— E adevărat, doamnă — întreabă gazetarul — ceace mi s'a raportat: anume că lucrați modele de tricotaie și broderie pentru o mare firmă new-yorkeză?

Drept să vă spun, am crezut că persoana care-mi comunica acest

lucru, vrea să-și rădă de mine.

— Atât de extraordinar găsești d-ta ca soția să contribuie și ea la acoperirea cheltuielilor de întreținere a casei? — răspunse d-na Coolidge, zâmbind. Da, e adevărat ce ți s'a relatat și socot că nimic nu poate fi mai firesc. Căci, sper că și d-ta cunoști aceste două eterne adevăruri morale:

«Sărăcia nu e o rușine» și «Munca înobilează pe om».

Și d-na Coolidge scoase dintr'un coșuleț de lucru o cuvertură pentru un pătuț de copil, pe care tocmai o isprăvisese și care urma să fie expediată la New-York, pe adresa magazinului a cărei lucrătoare cu bucata era.

Cărbunele Alb

Proiectul electrificării C. F. R.

Cunoașteți desigur cântecul Moților:

«Munții noștri aur poartă

«Noi cerșim din poartă în poartă.

România e considerată drept Pensylvania Europei prin bogă-

sondele seacă. Din când în când se mai găsesc noi zăcămintele de huiță și cum pământul nu e îndejuns de cunoscut, se vor mai găsi, ici-colo, straturi carbonifere putând eventual prelungi via-

cuplate cu dinamuri ce iluminează 6000 de becuri ale castelului, ba mai poartă diverse pompe și mașinării.

Oltul și Bistrița ar putea mișca toate trenurile și tramvaiele României dacă ar fi captată numai o parte din energia lor.

Niagara pune în mișcare uzini hidroelectrice de o putință totală de 2 milioane cai putere. Într-un viitor mai mult sau mai puțin apropiat vom avea și noi astfel de uzini, utilizând căderile din munti.

putea fi transmisă până la Cernăuți, Iași, Galați, sub o tensiune de 110.000 volți. Toată Moldova ar fi electrificată de forța hidroelectrică a Bistriței, introducându-se electricitatea și la sate.

IN SUECIA

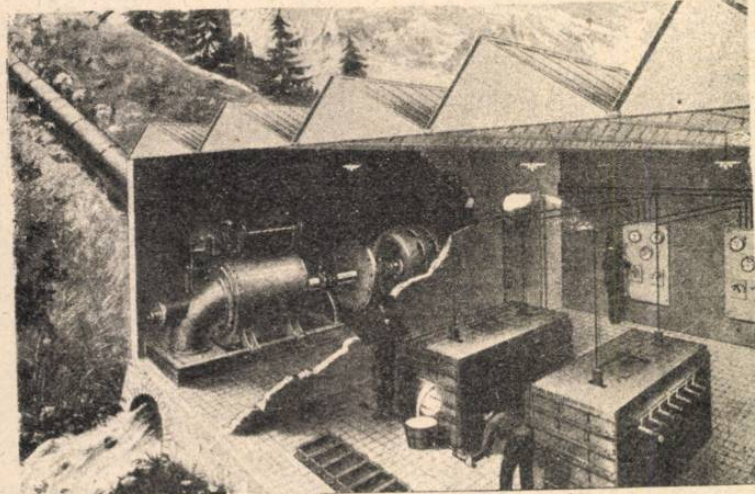
Suedia e o țară lipsită de bogățiile noastre naturale și de o climă favorabilă agriculturii. Totuși nu există casă de țărani fără electricitate, după cum nu există locuitor analfabet. Suedia are câteva râuri rezezi cum e Bistrița noastră și s'au construit încă înainte de război centrale hidro-electrice în lungul acestor râuri. Iarna ține uneori 10 luni în peninsula scandinavă și râurile îngheață. Prevăzătorii, suedezii au săpat rezervoare imense la fiecare uzină și aceste locuri artificiale alimentate vara, pun în mișcare enormele roți sistem Pelton, așa numitele turbine tangențiale, care primesc în cochiliile apă sosită cu mare viteză prin injectoare. Gerul poate fi polar, termometrul poate scădea la -50 de grade, ca în Februarie 1929, îngheață Marea Baltică de o treci cu automobilul de la Stockholm la Hamburg, dar uzinele hidro-electrice funcționează în bune condițiuni, lacurile artificiale având o adâncime de 60 metri și înghețând doar la suprafață pe o grosime de maximum 4-5 metri.

Poporul suedez trăiește prin electricitate. Fonta, ferul și oțelul se obțin în cuptoare electrice. Țăranii își lucrează pământul cu pluguri electrice.

Și în timp ce în țara noastră, în anul 1932, gara orașului Mizil e iluminată cu felinare ca acum 50 de ani, țăranul suedez nu știe ce e petrolul.

IN SPANIA

Până și în Spania e o tendință de electrificare generală, constatată de cei cari au avut prilejul să viziteze expoziția dela Barcelona.

Motorul hidraulic al unei uzini electro-chimice din Alpii Franței.

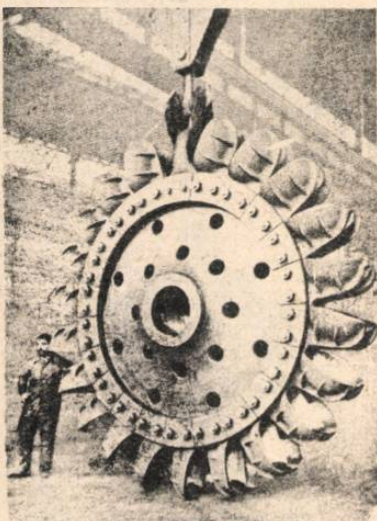
țiile ei naturale. Pământul arabil e bun, numai să-l zgâri și poți semăna de toate. Avem nemăsurate râuri, nimeni nu s'a gândit vreodată să le îndiguiască măcar pe traectul orașelor, de accia avem inundații în fiecare an, cari au culminat în 1932 prin dezastrele din Soroca, Arad, Bârlad și Iași, și cari probabil se vor mai repeta și la 1940, 1950 etc., ținând seamă că și la 1864 Bahluiul a înecat jumătate de Iași și nu s'a luat vrea măsură nici după 70 de ani.

Râurile noastre, precum Oltul, Argeșul, Siretul cu afluenții săi, Prutul, Nistrul, Crișurile, Mureșul și câte altele să fi curs în occident puneau în mișcare mii de uzini hidro-electrice. La noi n'au alt rost decât să provoace inundații perpetue.

Dat fiind criza de supraproducție am putea instala zeci de turbo-alternatoare cu prețul unei alegeri electorale.

HUIA ALBA

Cărbunele și petrolul sunt pe sfârșite. Minele se epuizează.

Roata lui Pelton, numită «turbină tangențială».

ța cărbunelui cu câteva decenii. Eruptiile petrolifere au devenit însă rare; de aceea focul nostru din Moreni a interesat pe toți geologii străini, fiind o demonstrație că în România se vor descoperi noi izvoare de petrol, cari bineînțeles se vor epuiza și ele până în cel mult 50 de ani.

Statisticienii au demonstrat că până în anul 2000 va dispărea combustibilul negru, adică petrolul și cărbunele, care întrețin azi viața continentelor. Acest fapt a fost menționat și la una din sesiunile Societății române de Chimie, la care am avut prilejul să asist.

Criza actuală va atrage în deceniile viitoare alte crize, dintre care cea mai importantă va fi cea a combustibilului.

O nouă sursă de energie, o sursă inepuizabilă, va lua locul vechiului combustibil. E «cărbunele alb». Astfel au fost botezate căderile de apă.

Elveția n'are 1 gram de cărbune. Căderile ei de apă i-au permis însă o electrificare generală. Azi țăranii din cantoanele lui Wilhelm Tell nu numai că au electricitate în casă, dar curentul electric pune în mișcare morile lor, ba iluminează până și stațiile vitelor.

«Hui a albă» sau «cărbunele alb» e bogăția statelor viitoare. Țările bogate în râuri rezezi curgătoare se vor putea electrifica și vor ocupa primul loc în industria dirijată.

Statele din occident se întrec în electrificare. Italia și-a înlocuit lipsa de cărbune prin hui a albă.

România a rămas în urmă. Prima apă electrificată în parte e... Peleşul. Un pârâias de o palmă adâncime și-l at de treci cu piciorul dela un mal la altul, mișcă o frumoasă uzină hidroelectrică a castelului Peleş. Am vizitat această uzină cu dinamuri cam vechi, de pe vremea regelui Carol I, de 80 kilowați putere și m'a surprins că un râuleț modest poate prin căderea lui să pună în mișcare turbine

TRAFICUL C. F. R.

Traficul tot mai redus pe C. F. R. e un adevărat dezastru național. În 1914, când aveam 3.000 km. de cale ferată, se vindeau 472.000 bilete clasa I, iar azi când avem circa 15.000 km. se vindeau abia 420.000 bilete cl. I, în anii buni înainte de criză. La 1914 s'au vândut 9 milioane bilete de clasa III, la 1921 abia 10 milioane, iar la 1932 deverul cheferist nu va depăși probabil 5 milioane bilete cl. III.

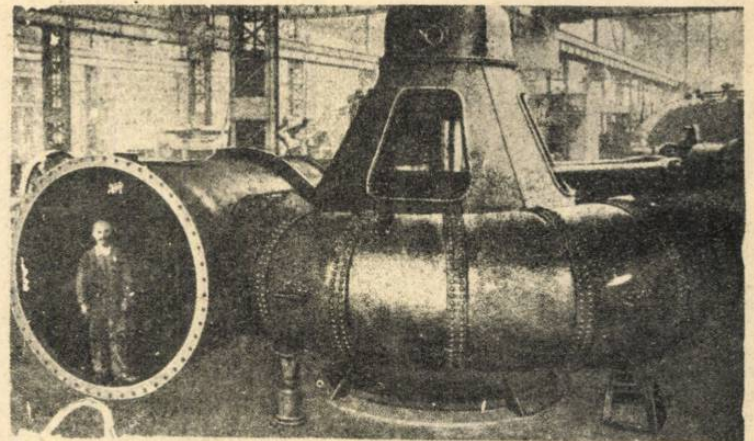
Cauza reducerii traficului este scumpetea biletelor.

Dezastrul dela C. F. R. merge crescând cu toate miliardele cheltuite pentru locomotive și vagoane.

Singura soluție e eftenirea biletelor, mai ales la cl. I și a II-a, ținând seama de curbele salariilor.

Eftenirea ideală pe C. F. R. se va putea înfăptui abia după electrificarea liniilor principale.

Există o cale ferată electrică: Piatra-Dorna-Distrițioara-Toplița, care urmează a fi legată cu C. F. R. în gara Piatra-Neamț și va urma valea Bistriței până la Broșteni, iar de aci pe Neagra și Negrișoara ar ajunge la Dorna pentru a se lega în Vatra Dornei cu linia ferată existentă din Bucovina. Dela Distrițioara se va ramifica o linie, care trecând pe Valea Distrițioarei și a Topliței, se va lega la Toplița cu liniile ferate din Transilvania. Va fi o

Teava turbinei Companiei hidro-electrice din Barcelona (Spania).

cale ferată care va face legătura între Transilvania, Bucovina și Moldova.

Poate până la 1940 se vor înființa primele uzini hidroelectrice la Toance și Bicaz, puse în serviciul C. F. E. R. (Căile ferate electrice române).

Energia centralei dela Bicaz ar

O companie engleză a construit celebra uzină hidro-electrică «Ebro Irrigation and Power Comp.» în localitatea Seros, aproape de Barcelona.

Criza e în Spania mai ușoară ca în alte țări datorită operei

(Urmează în pag. 634)

FIINȚELE CARİ RAMAN

Când marii tenori ai crimei și-au isprăvit turneul, după ce cortina se lasă deasupra sentinței, după ce publicul a aplaudat calduros nota dureroasă a unei interesante condamnări, ființele cari rămân, soțiile tenorilor, acelea cari au venit, în antrac-te, să aducă puțină dragoste vagabonzilor revolverului și ai bombei, pleacă, triste, în căutarea unei apăsătoare uitări. Curbă celebrității lor amare urmărește de foarte departe, pe aceea a soților lor. Bielele femei sunt fotografiate, interviewate, tortu-

itate, de o oră de fericire normală, și ființele cari rămân știu lucrul acesta. Însă mărturia lor e fără valoare, fiindcă ele «sunt înrudite și aliate cu acuzatul».

*

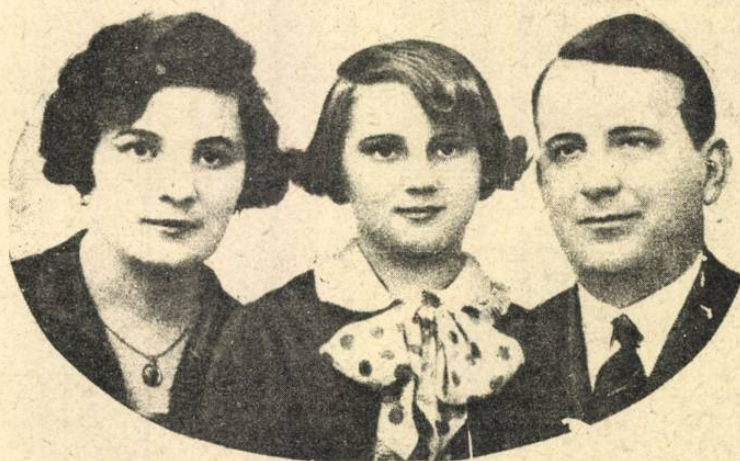
Exista, la Düsseldorf, o femeie-iușcă ștearsă, căsătorită cu un bărbat jovial și surâzător, cu numele de Peter Kuerten.

Kuerten era veșnic pe drumuri, dar se întorcea, întotdeauna acasă după escapadele sale misterioase, mai draguț decât înainte, mai tandru, mai con-

dea pe mâinile poliției, că l-a crezut în primejdie. Kuerten făcu semn că o crede; el o încuraja cu mâna.

tea de Casație de o dovadă, de un fapt nou, de o plângere.

D-na Sez nec merita mai mult decât respect. Ea e demnă de o

Matuska, fiorosul atentator, are o privire de burghez blând în această fotografie cu soția și fiica sa, luată din albumul său familial.

Gorguloff, a cărui privire sticloasă, de nebun, poate fi ușor controlată din fotografia de mai sus, așteaptă pe culoarele palatului de justiție, între zecile de soldați ai Gărzii Republicane, cari îl păzesc, apariția sa în pretoriul Curții cu Juri.

rate, cașicum ar fi cunoscut totul, presimțit totul, ele cari, de cele mai multe ori, ignorau totul. Ele sunt, de fapt, ultima victimă, singura victimă care nu se declară parte civilă, cașicum ar fi victime vinovate. Un început de groază le face să spumege, dar apoi își aduc aminte că, la urma urmei, bărbatul acesta, pe care lumea vrea să-l decapiteze, omul acesta blefemat, le-a ținut pe brațe și a șoptit, pentru ele, numai pentru ele, vorbe de copil, vorbe de alintare.

Soțiile criminalilor păstrează uimirea dureroasă de a fi trăit anroape de un monstru, fără a fi știut lucrul acesta, de a fi scăpat, poate, ca prin minune, de o moarte sigură, nu din cauza dragostei, ci fiindcă monstrul țindea la omleta sau la friptura admirabil preparate de ființele respective.

Niciodată nu se măsoară cum trebuie rolul acestor femei. Lumea și chiar justiția le socotește complice, și ele nu sunt nimic, nu au de spus decât două sau trei replici în dramă.

Marii criminali sunt soți excelenți. Un bărbat nu e niciodată completamente rău și chiar cel mai atroc om are, totdeauna nevoie de un moment de a

jugal. Niciodată nu i-a trecut prin minte gingașei femei, că fiecare deplasare a soțului său corespunde unei crime atroce asupra unui copil nevinovat.

De nouă ori lipsi de acasă și de nouă ori, ziarele anunțau, a doua zi, câte un asasinat. Până ce, într-o zi, Kuerten lipsi de acasă, mai mult decât de obicei. Sărmana femeie rămase fără un ban, nici măcar cu cei douăzeci de pfenigi necesari să cumpere jurnalul, pentru a citi isprăvile vampirului. Monstrul zgândăria nervii tuturor locuitorilor. Un suflu de panică cutremura întreg orașul. Femeia fu cuprinsă de o ușoară îndoială... Apoi, într-o bună zi, primi o scrisoare dela Peter al ei, o scrisoare ciudață, de om încolțit sau care se credea astfel... Poliția oferea 500 mărci celui care-l va prinde. Capul nenorocit al d-nei Kuerten începu să se clatine. Ea merse să-și denuțe soțul... pur și simplu.

Apoi rămase cu remușcarea, cu cele cinci sute de mărci, cu dragostea îmbucătățită, cu frica retrospectivă.

În timpul procesului, ea veni, totuși, să-și apere soțul, o ultimă dată: ea veni să spună că nu vrut să facă așa (adică să-l

Și sărmana femeie plecă, depri-mată, sub privirea desaprobatoare a psihiatrilor, în timp ce soțul îi făcea elogiul, înaintea juraților. De-atunci d-na Kuerten trăiește în umbră, uitată; ea, însă, l-a iubit mult pe Peter Kuerten.

Și apoi, a existat o altă femeie, o Bretonă, încăpățanată, iubitoare, niciodată plictisită, care ani de-arândul, s'a luptat din răpuzeri să-l scoată pe Sez nec, soțul său, din închisoarea dela Cayenna. Femeia aceasta nu s'a

soartă mai bună. Andromacă modernă, ea poate sta alături de cele mai mari eroine. Vai, din păcate, drama modernă nu se deslănțuie cu sabia, cu otrava, cu jertfele, fiind constituită din arme mai puțin vizibile, din proceduri penale, cât se poate de nesigure și din jurați.

*

«Soțul meu mi-a părut întotdeauna echilibrat, a declarat d-na Gorguloff (ultima soție a odiosului ucigaș al președintelui Doumer) conversațiunile

Soția lui Gorguloff, asasinul președintelui Doumer, se ascunde de ochii indiscreți ai aparatelor fotografice, pe când iese, între doi inspectori de poliție, cari îi duc și bagajele, dela desbaterile procesului soțului său descreierat.

resemnat niciodată. Ea a scris procurorului, a stărnit mărturii noi, i-a atârnat pe vechii judecatori cari s'au declarat de partea ei. Nici o zi ea nu și-a oprit intervențiile, nici o lună nu trecea fără ca dânsa să sesizeze Cur-

noastre erau întotdeauna ocupate de subiecte literare sau filosofice, iar reflexiile lui Paul erau acelea ale unui om în toate mințile».

(Continuarea în pag. 634)